

Socijalna topografija Trogira u 13. stoljeću

Mladen Andreis

Institut Ruđer Bošković, Zagreb, Republika Hrvatska

Irena Benyovsky

Hrvatski institut za povijest, Zagreb, Republika Hrvatska

Ana Plosnić

Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, Republika Hrvatska

U radu se, s obzirom na društvenu uvjetovanost procesa koji su djelovali na formiranje srednjovjekovne urbanističke strukture, analiziraju vrste i prostorni razmještaj nekretnina u Trogiru 13. stoljeća, ponajprije kuća gradskog plemstva. Podaci iz dokumenata na kojima se temelji istraživanje uvršteni su u informacijsku bazu podataka i analizirani uz pomoć računalne aplikacije.

Uvod

Mnogo je različitih koncepcija kojima se može promatrati srednjovjekovni grad i oblikovanje prostora. Rjeđe su predmet istraživanja društvene okolnosti u kojima se stvara svjetovna arhitektura i u kojima se razvijaju specifični prostori - funkcionalne, ideološke i pravne sheme koje određuju razvoj najvećeg dijela gradskog prostora. Ovaj rad prvi je dio našeg istraživanja, u kojem smo *socijalnu topografiju*¹ Trogira pratili od sredine 13. do polovice 15. stoljeća. Istraživanjem je obuhvaćena samo povijesna jezgra u užem smislu riječi (prostor otočića). U 13. stoljeću taj je prostor podijeljen na srednjovjekovni *civitas* - Grad, zaštićen gradskim zidinama i *burgus* - Prigrade, koje je u procesu naseljavanja i obzidavanja. Promjene u gradskom prostoru ovisile su o onima koji su imali vlasništvo ili jurisdikciju nad njima, onima koji su zbog društvenih, političkih ili gospodarskih razloga poticali izgradnje i promjene u prostoru, njegovu sadržaju i funkciji. Struktura parcelacije i izgradnje objekata rezultat je djelovanja struktura društva koje su izgradile grad te općih procesa. Prostor grada analizirali smo, dakle, s obzirom na vlasništvo i dinamiku promjene vlasničkih odnosa.

Metodologija

Podaci o vlasništvu i nekretninama analizirani su uz pomoć informacijske baze, u koju su unjeti podaci iz više vrsta dokumenata, uglavnom privatnopravne prirode. U informacijsku

¹ Tim pojmom podrazumijevamo ulogu pojedinih društvenih skupina u formiranju urbane cjeline i smještaj njihovih pripadnika unutar prostora grada.

bazu podataka uvršteni su podaci: 1. prvi zabilježeni vlasnik čestice odnosno objekta; 2. vrsta pravnog posla (prodaja, podjela nekretnina, darovanje, najam); 3. drugi vlasnik/zakupnik nekretnine (nakon pravnog posla); 4. iskazana vrijednost nekretnine (u librama i soldima); 5. vrsta nekretnine (kuća, neizgrađena čestica, pomoćne/dodatne građevine); 6. smještaj u prostoru (*civitas/Grad - burgus/Prigrade*); 7. položaj određen susjedima; 8. površina čestice, odnosno veličina nekretnine (*per longum i per amplum* u laktima); 9. datum ugovora, signatura, *actum*. Nekretnine se opisuju u svojim granicama i sa svojim prihodima i rashodima (*cum suis introitus et exitibus*).²

Glavnina podataka o promatranim nekretninama (228) za drugu polovicu 13. stoljeća sačuvana je u spisima trogirске kancelarije iz razdoblja od 1263. do 1294. godine.³ Ti podaci grupirani su u tri relativno sačuvanija razdoblja: 1263.-1264. (30),⁴ 1270.-1279. (181) i 1290.-1294. (13); po jedan zapis potječe iz godina 1265., 1281., 1286. i 1287. U ispravama objavljenim u *Diplomatičkom zborniku* sačuvani su podaci o sedam kuća⁵ u Trogiru tijekom 13. stoljeća (od godine 1232., odnosno 1242., nadalje). S obzirom da ta dva dokumenta zbog kronološke nepovezanosti s ostalim izvorima nisu uzeta u obzir, informacijskom bazom o trogirskim nekretninama u drugoj polovici 13. stoljeća obuhvaćene su ukupno 232 nekretnine (167 u Gradu i 65 u Prigradu), uključujući i njihove susjedne objekte. Neujednačen broj podataka u pojedinim razdobljima, sukladan je neujednačenosti dostupnih izvora i uopće istraženosti spomeničkog fonda grada.

Tim podacima pridodani su i podaci o vlasništvu dobiveni iz dokumenta u kojima se rješavaju sporovi vezani za nekretnine (12 dokumenata odnosno 29 nekretnina), a koji donose uglavnom samo imena dvaju susjeda koji su u sporu, te opis spornog dijela nekretnine.⁶ Veći broj nekretnina također se navodi u dokumentima i kao mjesto sklapanja nekog ugovora (*actum*). Međutim, budući da njihov položaj u gradu ti dokumenti ne definiraju ni na koji način, one nisu uvrštene u informacijsku bazu, premda su ti podaci korišteni u pisanju ovog članka.

Iz podataka uvrštenih u informacijsku bazu može se pratiti pripadnost pojedinih dijelova gradskog prostora određenoj društvenoj skupini. Moguće je odrediti površinu čestica, vrstu izgradnje i vrijednost nekretnina. Ipak, sustav nasljeđivanja i grananje pojedinih obitelji, čine složenom rekonstrukciju podjele prostora. Zbog diskontinuiranog karaktera podataka i čestih promjena vlasnika, rezultati ovakve analize ipak su relativni kada se odnose na dulje razdoblje i veći prostor grada. Smještaj objekta ili čestice unutar grada može se odrediti s pomoću dvije metode. Prvo, povezivanjem podataka o pojedinim česticama i njihovim vlasnicima može se rekonstruirati slika i napraviti plan čestica dijelova grada u određenim razdobljima. Drugo, podaci o vlasništvu, s ulicama i granicama posjeda mogu se projicirati na postojeći plan grada i takve se informacije mogu spajati s obzirom na neku fiksnu točku kao što je glavna ulica ili određeni objekt.⁷ Da bi se dobila topografska rekonstrukcija, ove se dvije metode mogu kombinirati.

² Ista sintagma ujedno se odnosi i na fizički pristup nekretnini.

³ *Monumenta Traguriensia; Notae seu abbreviaturae cancellariae comunis Tragurii*, I/1. (dalje: MT, I/1), ured.: Miho BARADA, Zagreb 1948.; *Monumenta Traguriensia; Notae seu abbreviaturae cancellariae comunis Tragurii*, I/2. (dalje: MT, I/2), ured.: Miho BARADA, Zagreb 1950.; *Monumenta Traguriensia; Acta curiae comunis Tragurii*, II. (dalje: MT, II), ured.: Miho BARADA, Zagreb 1951.

⁴ Od 30 transakcija u ovom razdoblju samo se jedna odnosi na Prigrade.

⁵ U dokumentu sastavljenom godine 1292.(?) u Zadru Marin Desin iz Trogira prodaje cijeli svoj posjed u Trogiru, u kojem se nalaze i dvije susjedne kuće (prema njegovu sinu Krši/Kršavi taj trogirski rod u Zadru kasnije poprima prezime Kršava); *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Sclavoniae* (dalje: CD), ured.: Tadija SMIČIKLAS: sv. III., Zagreb 1905.; sv. IV., Zagreb 1906., sv. V., Zagreb 1907., sv. VI., Zagreb 1908., sv. VII., Zagreb 1909.

⁶ MT, I/1., 434.-435., br. 320., 490.-491., br. 429., 281., br. 23., 436.-437., br. 323., 278., br. 17.; br. 52., 255.-256., br. 8., 292., br. 45., 19., br. 41., 283.-284., br. 42., 436., br. 322., 297., br. 73.

⁷ Rolf HAMMEL-KIESOW, "Property Patterns, Buildings and the Social Structure of Urban Society" (dalje: Property

U Trogiru u 13. stoljeću većina ulica nije bila imenovana, malo je fiksnih orijentira (crkve, trgovi, gradski bedemi ili poznati javni i privatni objekti), a i položaj susjednih objekata prema stranama svijeta nije naznačen u dokumentima. Obiteljska imena često nisu standardizirana i u pojedinim slučajevima ne možemo pouzdano utvrditi radi li se o istom vlasniku čestice i objekta, ili o sličnim imenima različitih osoba. Dakle, treba biti svjestan relativnosti cijele rekonstrukcije. Ipak, neki se dijelovi grada u određenim razdobljima mogu dosta detaljno rekonstruirati te pružiti odgovore na neka konkretna pitanja i rasvijetliti urbane odnose uopće.

Nedovoljna sačuvanost građe temeljni je razlog ne samo nepotpunosti podataka o ukupnom broju objekata nego i podataka o njihovom vlasništvu. Neki su pojedinci često kupovali, mijenjali ili davali nekretnine u najam, ali spoznaje o njihovom položaju u gradu znatno ovise o dostupnim podacima o sličnim transakcijama vezanim uz nekretnine njihovih susjeda. Stoga vlasnici primjerice iste kuće i njezinih susjeda godine 1263. i 1279. ne moraju biti isti. Jedan od primjera preprodaje iste kuće unutar samo pet mjeseci zabilježen je godine 1272., kad je Andrija Andreis (Andreas comiti Marini) 8. veljače za 85 libara kupio kuću od Barbe Baccileri⁸ te je istu kuću 21. lipnja prodao za 90 libara zlataru Nikoli i njegovoj ženi Dragočinji.⁹ Vlasnici su susjednih kuća u međuvremenu ostali isti: Draga, kćer pok. Martina Martinčevog i Draga, kći pok. Staša Baccileri.¹⁰

Naime, notari su u 13. stoljeću definirali posjed bilježeći imena susjednih vlasnika (najčešće dva, rijetko tri, a iznimno četiri). Opisivanje lokacije nekretnina prema stranama svijeta nalazimo u Trogiru od 14. stoljeća,¹¹ a sustavno od 15. stoljeća.¹²

Obvezatno, međutim, navode da se nekretnina nalazi *iuxta viam publicam* ili *iuxta viam vicinalem*, to jest da postoji pravo pristupa,¹³ a u slučajevima kada ga nema, ta se činjenica posebno naglašava. Na primjer, Klaudije Chiudi kupio je *duo palmenta cuiusdam domus ... sine anditu ad dicta palmenta*,¹⁴ Jakov Pecci česticu koja se opisuje kao *paratina uendita ... sine aliqua uia*,¹⁵ a Mate Quarco kuću za koju *habeat introitum et exitum per aliam domum dicti Mathei*.¹⁶ Isto se tako posebno naglašavalo kada vlasnik kuće nije posjedovao i zemljište na kojem je

Patterns), *Power, Profit and Urban Land* (dalje: *Power, Profit and Urban Land*), ured.: Finn-Einar ELLASSEN and Geir Atle ERSLAND, Suffolk 1996., 39.-61.; A. J. SCRASE, "Working with British Property Records: The Potential and the Problems", *Power, Profit and Urban Land*, 15.-39., 21.

⁸ Dana 8. veljače 1272.; MT, L/1., 305., br. 66.

⁹ Dana 21. lipnja 1272.; MT, L/1., 371.; br. 187.

¹⁰ Iako je Staš zabilježen kao *Baccilerus* i *baccilerius*, vjerojatno nije bio vitez, nego je to bio nadimak drugoga značenja.

¹¹ *Statut grada Trogira* (dalje: ST), ured.: Vladimir RISSONDO, Split 1988., R. I., c. 65.; U Zadru se nije orijentiralo prema uobičajenoj geografskoj orijentaciji, nego prema položaju obale; ne sjever, jug, istok i zapad, već sjeverozapad, jugozapad, jugoistok i sjeveroistok (*borea, quirina, auster* i *traversa*); Ante STRGACIĆ, "Quirina ... traversa pars' zadarskih srednjovjekovnih isprava" (dalje: 'Quirina ... traversa pars'), *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 2. (1.), Zadar 1963., 95.-131.; Ivo PETRICIOLI, "O položaju kuće kralja Ludovika Anžuvina i crkve sv. Silvestra u Zadru" (dalje: O položaju kuće), *Starohrvatska prosvjeta*, 15./1985., 119.-132.; David HERLIHY, "Mapping Households in Medieval Italy" (dalje: Mapping Households), *Cities and Society in Medieval Italy*, London 1980., 54.-89.

¹² Međutim u 15. stoljeću notari ne definiraju preciznije tip vlasništva, nego sve posjede navode kao *iura*.

¹³ Cvito FISKOVIĆ, "Romaničke kuće u Splitu i Trogiru" (dalje: Romaničke kuće), *Starohrvatska prosvjeta*, 3.-2./1952., 154.

¹⁴ MT, L/1., 44.-45., br. 95.

¹⁵ MT, L/1., 489-490, br. 426. Sličan je zapis: *salvo et reservato quod Dessa Clementis debeat habere et habeat introitum et exitum pro paratineam sua per paratineam predictam venditam ipsi Obraddo et uxori, largum quanta est dicta porta*; MT, L/2., 56.-57., br. 123.

¹⁶ MT, L/2., 233.-234., br. 162.

kuća izgrađena, što se češće događalo u Prigradu, a u Gradu je sačuvan samo jedan takav zapis, o kući koja je bila u vlasništvu Marije ud. Stjepana Marinovog Cippico: *in domo quam fieri et construi fecit dictus Stephanus super terra domini comitis Pribigne*.¹⁷

Među sačuvanim dokumentima 13. stoljeća samo četiri zapisa definiraju položaj nekretnine i s obzirom na strane svijeta. Jedan od njih, sastavljen u Zadru, definira četiri strane svijeta na način kako su to običavali činiti zadarski notari: prema sjeverozapadu, sjeveroistoku, jugozapadu i jugoistoku.¹⁸ Riječ je o prodaji *duas domus (!)... se ad inuicem tenentes*, sjeveroistočno (*de traversa*) od kojih se nalazio gradski zid, a sjeverozapadno, jugoistočno i jugozapadno (*de borea... ex parte austri... de quirina*) susjedne kuće.¹⁹ S dvije strane svijeta definira se položaj dviju kuća koje je "Mannus" Desin Cega prodao Luki Petrovom Luciću: *vendidit ... totum casamentum ... videlicet ambas domos ... quarum una que est a parte occidentali est iuxta domus Georgij Macotte et altera que est ex parte orientali est iuxta domum relicte Jancij Peregrini*.²⁰ S dvije strane svijeta definiran je položaj *medietas pro indiuiso (sc. domus) ... ab uno latere orientali uia uicinalis, ab occidente domus magistri Martini murarii, generis Dachie*, a iz kasnije se podjele te kuće doznaje da je imala trijem *que est ex parte septentrionis*.²¹ S jednom stranom svijeta *ex latere boree uersus dictam coquinam* označava se položaj polovice kuće koju je 1264. godine kupio Nikola Casotti (druga polovica već je bila u njegovom vlasništvu).²²

Uz bazu podataka o objektima, njihovim vlasnicima i susjedima (dBase datoteka od 1002 sloga, koji obuhvaćaju 232 objekta) također je razrađen i računalni program koji grafički prikazuje prve susjede objekta (njihov točan položaj ako su naznačene strane svijeta), potom susjede prvih susjeda itd. S obzirom da je identifikacija osoba u 13. stoljeću temeljena pretežito na sustavu filijacije, izvorni zapisi usklađeni su da bi se utvrdile fizičke osobe na koje se određeni zapisi odnose. Tako je na temelju parcijalne genealoške analize stanovništva Trogira 13. stoljeća te usporedbom zabilježenih kuća i zemljišta utvrđeno da je primjerice Petroš Črnehin, nećak svećenika Nocenta, zabilježen kao *Petrossus, filius condam Cernecche nepos dompni Nocentis*,²³ ali također i kao *Petross dompni Nocentis*²⁴ (pri čemu Petroš nije Nocentov sin, na što zapis takve strukture upućuje) te kao *Petross domini Nocentis*²⁵ (gdje pogrešno pročitani *dompnus* kao *dominus* definira tu osobu kao Petroša, sin gospodina Nocenta). Nadalje, da bi program prepoznao iste osobe, grafije su svih osobnih imena unificirane (pr. *Bogdanus, Boghedanus* i *Boghidanus* = *Bogdanus*), a plemići su dodatno identificirani staležom i prezimenom (pr. *Stephanus Marini Ruçe* = *nob. Cippico*; *Maria relicta quondam Stephani Marini de Roya* = *nob. Cippico*).²⁶ Uz obrtnike je navedena titula "magister" bez obzira govori li zapis da je to majstor ili ne.²⁷

¹⁷ MT, I/2., 230., br. 153.

¹⁸ PETRICIOLI, O položaju kuće, 119.; STRGAČIĆ, 'Quirina ... traversa pars', 95.-131.

¹⁹ Jedna od susjednih kuća pripadala je Crni iz plemićkog roda Hvalot; CD, VII., 128.-129., br. 109.

²⁰ MT, I/1, 109.-111., br. 31. i 32.

²¹ Tu su polovicu kuće od sestre Vite Krnje kupili Pero Ploča i Desa Dujmov Buffalis; MT, I/1, 54.-55., br. 113.

²² MT, I/1, 81., br. 169.

²³ MT, I/1, 188., br. 107.

²⁴ MT, I/2., 10., br. 21.

²⁵ MT, I/2., 10., br. 20.

²⁶ Mladen ANDREIS, "Trogirski patricijat u srednjem vijeku" (dalje: Trogirski patricijat), *Rasprave iz hrvatske kulturne prošlosti*, IL/2002., passim.

²⁷ Trogirski su notari kronološki nedosljedno primijenjivali titulu *magister* za iste osobe. Stoga samo jedan zapis neke osobe (pr. *sutor, sartor*) bez titule *magister* ne znači da ta osoba nije bila majstor.

S obzirom na to da podaci potječu iz razdoblja od tridesetak godina, pored unificiranja izvornih grafija bilo je također potrebno uskladiti identifikacije osoba čiji su očevi ili muževi u međuvremenu umrli te utvrditi, ukoliko to sačuvani izvori omogućuju, jesu li nasljednici ili udovice tih osoba ostali vlasnicima odgovarajućih nekretnina. K tome, mnoge su privatne i pravne osobe imale u vlasništvu više kuća i čestica na različitim lokacijama te su nerijetko bili susjedi na više mjesta u Gradu i Prigradu. Unutar gradskih zidina Valentin Petrov Lucić i kanonik Drago Turkulov vlasnici su primjerice osam nekretnina, a Hrelja "Aceto" u Prigradu posjeduje sedam čestica. Stoga se bez poblize oznake položaja objekta odnosno čestice ne može utvrditi o kojem se od navedenih vlasništva govori ("lijevi" susjed ne mora biti ujedno i zapadni, kao što je uobičajeno u grafičkim prikazima ovakvog tipa).²⁸ Zbog navedenih problema rezultati analize baze podataka 13. stoljeća u pravilu se odnose samo na dokumentirani pravni posao, tj. jedan objekt, odnosno česticu, i njegove neposredne susjede.

Stanovništvo

Pravo na posjedovanje nekretnina u gradu imali su samo stanovnici Trogira.²⁹ Također posjedovanje nekretnina bilo je temeljni, ali ne i jedini kriterij civiteta. Takavo načelo možemo pratiti i u drugim srednjovjekovnim komunama. Civitet se gubio ako je građanin učinio štetu komuni. Tada se građanin, bez obzira na status, izгнаo iz grada a građanska prava su mu bila privremeno ili trajno oduzeta. Dakle, afirmirala se ideja zajednice osoba koje su svoju slobodu i prava zasnivale na posjedovanju kuća u gradu. Stranci su bili osobe rođene izvan teritorija komune te podložne jurisdikciji domicilnog područja. Kao takvi bili su isključeni iz sudjelovanja u vlasti. Ipak, stranci su često bili privremena kategorija do trenutka kada bi postali stanovnicima, naselili se u gradu i stekli nepokretnu imovinu, temeljem koje su mogli postati punopravni građani.

Iako su pojedine društvene skupine Trogira u drugoj polovici 13. stoljeća već formirane, njihovi pripadnici ne mogu se pouzdano identificirati na temelju sačuvanih izvora. Utvrđivanje pripadnika gradskog - tada još otvorenog - vijeća olakšano je poslije godine 1284. (od kada datira prvi sačuvani, ali vjerojatno nepotpuni popis vijećnika),³⁰ a definiranje plemićkih rodova u prethodnom razdoblju je složenije ne samo zbog nedovoljnog broja izvora iz prve polovice 13. stoljeća nego i zbog činjenice da tijekom 13. stoljeća (a također i u prvoj polovici 14. stoljeća) pripadnici gradskog plemstva u pravilu nisu naslovljeni uobičajenim titulama (*nobilis vir*, *ser*), te ih je - ako ne obnašaju dužnost egzaminatora ili suca - u brojnim zapisima moguće identificirati tek na temelju provedene genealoške analize.

Ta društvena skupina obuhvaća najmanje 225 osoba u razdoblju 1263.-1300., uključujući i poznate žene te djecu. Plemstvo je dijelom nasljedno, a dijelom agregira imućne i ugledne građane. Prema Lučiću, godine 1284. izabrano je 40 vijećnika.³¹ Premda on donosi popis 38 vijećnika, 4 advokata i 2 blagajnika, posljednjih 6 osoba već su prije navedeni vijećnici, koje zbog još neustaljenih oblika zapisivanja nije moguće jednostavno identificirati.³² S obzirom na to da i drugi popisi vijeća dalmatinskih komuna iz 13. i 14. stoljeća nisu potpuni, ne može se

²⁸ Vidi sliku br. 1.

²⁹ Tomislav RAUKAR, "Cives, habitatores, forenses u srednjovjekovnim dalmatinskim gradovima", *Historijski Zbornik*, 29.-30./1977., 139.-149. Osim građana na području komune živjeli su i "obični stanovnici" - *habitatores*. To su uglavnom bili niži slojevi pučana, koji su imali mogućnost stjecanja prava civiteta.

³⁰ CD, VI., 502.-503., br. 419.; Ivan LUČIĆ, *Povijesna svjedočanstva o Trogiru* (dalje: *Povijesna svjedočanstva*), Split 1979., 481.-482.

³¹ CD, VI., 502.-503., br. 419.; LUČIĆ, *Povijesna svjedočanstva*, 482.

³² LUČIĆ, *Povijesna svjedočanstva*, 482.; ANDREIS, *Trogirski patricijat*, 13.-15.

sa sigurnošću utvrditi jesu li tih 38 vijećnika ujedno i svi članovi gradskoga vijeća. Brojnost vijeća pojedinih komuna znatno je varirala u razdobljima prije (agregacija novih osoba odnosno rodova) i poslije njihovih zatvaranja (ovisno o demografskom razvoju te skupine stanovništva). Primjerice natpolovičnu većinu trogirskog vijeća godine 1322. čini 50 članova,³³ 97 vijećnika u Splitu godine 1327. četiri su petine Velikog vijeća (*quatuor partes consiliariorum maioris consilii*),³⁴ u Rabu je sjednici vijeća godine 1320. prisustvovalo 107 vijećnika,³⁵ a šibensko vijeće godine 1322. broji 94 člana.³⁶ Iako nije poznat udio vijećnika u ukupnom stanovništvu, za pretpostaviti je da je dvadesetih godina 14. stoljeća omjer broja vijećnika Split > Rab > Šibenik > Trogir približno je odražavao omjer između broja stanovnika tih gradova. Ako se trogirsko vijeće godine 1284. sastojalo od 38 vijećnika, te s obzirom da je udio muškaraca starijih od 18 godina u ukupnom stanovništvu iznosio oko 25-30 % (izuzev u razdobljima neposredno nakon ratova), navedeni članovi vijeća potječu iz grupe stanovništva koja broji oko 300 osoba.³⁷

Ne zna se dovoljno o broju stanovnika Trogira u 14. stoljeću, pa se ne može točno odgovoriti kakva je bila njegova demografska slika.³⁸ Oko 80 % podataka o zemljištu Prigrada odnosi se na nenastanjene čestice ili čestice s drvenom kućicom, a u Gradu je u sačuvanim dokumentima zabilježeno približno 150-200 kuća (na neki način identificirane kuće u Gradu samo su dio ukupnog broja od 250-300 kuća). Uz pretpostavku da je u prosječnom kućanstvu živjelo 5-6 članova,³⁹ Trogir je u 13. stoljeću na naseljenoj površini oko 3-4 ha imao oko 1.500 do 2.000 stanovnika. Pri tome bi gustoća naseljenosti iznosila oko 440 stanovnika na 1 ha, a udio plemstva u gradskom stanovništvu bio bi veći od 15%.⁴⁰

Vrste nekretnina u Gradu

Za 13. stoljeće (razdoblje između 1263. i 1299.) sačuvano je oko 150 dokumenata koji se odnose na nekretnine u Gradu.⁴¹ U većini su posrijedi građevine, a navodi se samo dvadesetak praznih čestica. Ti podaci naravno ne govore o stvarnom broju čestica odnosno objekata, ali ipak pokazuju relativno stanje izgrađenosti u Gradu.

Cjelokupna baza podataka sadrži podatke o sljedećim tipovima nekretnina u Gradu (189):

³³ *Listine o odnošajih između južnoga slavenstva i mletačke republike* (dalje: Listine), I, ured. Šime LJUBIĆ, Zagreb 1868., 340.

³⁴ CD, IX, Zagreb 1911., ured. Tadija Smičiklas, 363.-364., br. 300.; Grga NOVAK, *Povijest Splita*, I, Split 1978., 232.-233.

³⁵ Listine, I, 319.

³⁶ Listine, I, 335.

³⁷ ANDREIS, Trogirski patricijat, 25.

³⁸ Precizniji podaci o dalmatinskim gradovima potječu tek iz 16. stoljeća. Split je tada imao oko 5000, a Zadar oko 8000 stanovnika; Tomislav RAUKAR, "Komunalna društva u Dalmaciji u 14. stoljeću" (dalje: Komunalna društva), *Historijski Zbornik*, 33.-34./1982., 139.-209, 154.

³⁹ Prosječna vrijednost brojnih dalmatinskih naselja 17. i 18. stoljeća - primjerice u Trogiru (unutar bedema) su godine 1743. živjele 1303 osobe u 225 domaćinstava, tj. kućanstva su imala prosječno 5,8 članova; Državni arhiv u Zadru (dalje: DAZd), fond: Stara Splitska Općina, kutija 509., sv. 740., f. 136.

⁴⁰ Prema nekim procjenama, imao je 2000-3000 stanovnika, dakle pripadao je u manje gradove istočne obale Jadrana (kao primjerice Rab, Hvar i Korčula). Split je prema tim procjenama imao više od 4000 stanovnika, a Zadar i Dubrovnik između 6000 i 7000; RAUKAR, Komunalna društva, 155.-156; Stjepan KRIVOŠIĆ, *Stanovništvo Dubrovnika i demografske promjene u prošlosti*, Dubrovnik 1990., 28.-29.

⁴¹ Vidi: Dodatak. Dokumenti u kojima se navode nekretnine pripadnika trogirskog plemstva u Gradu; MT, I/1., I/2., passim.

⁴² Uključuje i jedan zapis u kojem je objekt definiran kao *domus cum banca et pila* (MT, I/2., 155.-156., br. 67).

- kuća (*domus*)⁴² - 125
- *casamentum videlicet ambas domos* - 1
- *casannitum* - 2
- kuća s kuhinjom i (ograđenim) zemljištem (*domus cum coquina et paratinea*) - 1
- kuća-kuhinja (*domus cochine, coquina seu domus*) - 3
- kuća s kulom (*domus et turris*) - 1
- kuća s dvorištem i kulom (*domum cum curte et turre*) - 1
- kuća s dvorištem (*curia et domus*) - 2
- drvena kućica uz kuću (*camarda domus*) - 1
- drvena kućica (*camarda*) - 3
- kat kuće (*pauimentum, pauimentum de domo*)⁴³ - 10
- konoba (*canaua, caniua, canaua de domo, canipa*) - 11
- dućan/radionica (*statio, stacio*) - 4
- *curtis, curia* - 4
- (ograđeno) zemljište odnosno čestica (*paratinea, locus vacuum, paratineas sive agium*) - 25
- (ograđeno) zemljište odnosno čestica s drvenom kućicom (*paratinea cum camarda*)⁴⁴ - 5

Naziv za gradsku česticu s objektom ili bez njega, bio je *locus (vacuum)*.⁴⁵ Katkad se pojam *locus* izjednačava s pojmom *paratinea (locus sive paratinea)*,⁴⁶ iako je *paratinea* prvenstveno bio naziv za česticu odnosno dio zemljišta ograđen zidom,⁴⁷ rijetko i za okućnicu ili prostor između kuća (*intervallum inter aedificia*).⁴⁸ U Prigradu se čestica osim *paratinea* i *locus* nazivala i *terrenum*. U dokumentima je zabilježeno i nekoliko jednostavnih drvenih prizemnica - *camarda*,⁴⁹ ali većinom se kao stambeni objekti spominju kamene kuće - *domus*, koje se često navode *cum muris et hedificiis suis*.⁵⁰ Dokumenti, međutim, spominju i druge vrste objekata.

Kao mjesto sklapanja jednog ugovora navodi se *in capite scalarum palacij domini comitis Marini*,⁵¹ što je jedinstven slučaj da se kuća jednog pripadnika plemićkog roda, u ovom slučaju kneza Marina Andreisa, naziva palačom. Palačom se, naime, najčešće kao mjesto sklapanja ugovora, naziva isključivo komunalna palača.⁵² Budući da Marin Andreis nikada nije obnašao dužnost kneza u Trogiru, nije jasno na što se točno odnosi ovaj zapis.⁵³

⁴³ U jednom zapisu zajedno se prodaje pola kata i pola konobe (... *pauimentum de medio et medietatem caneue domus* ...); MT, L/2., 136., br. 24.

⁴⁴ Uključuje i jedan zapis u kojem je zemljište definirano kao *locus cum camarda tabularum et cum suo pauimento*; MT, L/1., 9., br. 22.

⁴⁵ Primjerice, MT, L/1., 9., br. 22., 320., br. 91.

⁴⁶ MT, L/1., 424., br. 299.

⁴⁷ *Lexicon latinitatis Medii Aevi Iugoslaviae*, ured.: Mirko KOSTRENČIĆ, Zagreb 1978., 807; T. Marasović misli da se pojam *paratinea* odnosi na zid oko kuće; Tomislav MARASOVIĆ, "Stambena kuća u Trogiru Radovanova doba" (dalje: Stambena kuća), *Per Radouanum 1240-1990*, Trogir 1994., 193.-199., 193. I. Lučić je opisuje kao ostatke zidova srušene ili napuštene kuće; LUČIĆ, *Povijesna svjedočanstva*, 467.

⁴⁸ MT, L/1., 16., br. 39.; 74., br. 156.; 80., br. 168.; 87., br. 182.; 100., br. 15.; 117., br. 43.; 125., br. 56.; 127., br. 60.; 128., br. 61.

⁴⁹ FISKOVIĆ, *Romaničke kuće*, 134.; Marina MARASOVIĆ-ALUJEVIĆ, "Romanizmi u graditeljskoj terminologiji u Dalmaciji", *Čakavska rič*, 1.-2./1984., 64.

⁵⁰ FISKOVIĆ, *Romaničke kuće*, 151., 162.

⁵¹ Godine 1272.; MT, L/1., 402-403, br. 256.; FISKOVIĆ, *Romaničke kuće*, 150.

⁵² Primjerice, MT, L/1., 438.-439., br. 328. i 329.; 453., br. 359.; L/2., 17., br. 36., 62., br. 136. itd.

⁵³ FISKOVIĆ, *Romaničke kuće*, 150.; ANDREIS, *Trogirski patricijat*, 194.

Premda dokumenti uglavnom jednostavno navode *domus*, veći broj zapisa svjedoči o postojanju sklopova složenijeg tlocrta, od kojih su poneki imali i kulu i privatno dvorište.⁵⁴ U vlasništvu plemićkog roda Lucić bio je *domus cum curte et turre*⁵⁵, uz južne gradske zidine, u blizini samostana Sv. Nikole. Sličan sklop *turris et domus*⁵⁶ uz gradske zidine posjedovao je i Držimir Vitturi. Vjerojatno se na dio istoga sklopa odnosi *actum in turri Salinverre*,⁵⁷ a koji bi Salingvera Vitturi naslijedio od svog oca Držimira.⁵⁸ Zbog nedovoljnog broja podataka ne može se odrediti koja je od triju kula u južnim gradskim zidinama, a koje su stoljećima bile u vlasništvu plemićkih rodova, u 13. stoljeću pripadala rodu Vitturi, odnosno rodu Lucić.⁵⁹ Kule su bile kvadratičnog tlocrta, s po jednom prostorijom na svakom katu, a osim obrambene funkcije imale su i stambenu funkciju.⁶⁰ Do danas se najbolje očuvala romanička kula zapadno od gradskih vrata (Kula Sv. Nikole), s prozorima srpastog luka na prvom i drugom katu.⁶¹ Kula koja je danas u sklopu samostana benediktinki znatno je pregrađena u kasnijim stoljećima (Kula Vitturi).⁶² Od kule koja je danas u sklopu palače Lucić sačuvan je samo dio začelnog zida.⁶³ U sve tri kule sačuvala su se romanička vrata u prizemlju začelnog zida,⁶⁴ a na kuli koja se nalazi zapadno od gradskih vrata (Kula Sv. Nikole) sačuvana su i masivna romanička vrata u zoni prvog kata začelnog zida.⁶⁵ Odnos kule sa susjednom kućom, odnosno dvorištem, kao dijelom sklopa u vlasništvu plemićkog roda, nije, međutim, dovoljno istražen. Osim spomenutih kula, srednjovjekovni su grad štatile još dvije kule, koje su također bile dijelovi većih sklopova: jedna biskupske palače, a druga samostana Sv. Ivana Krstitelja.⁶⁶ One danas nisu sačuvane, a nalazile su se uz jugoistočne gradske zidine.

O stambenom sklopu govori i već spomenuti zapis *totum casamentum ... videlicet ambas domos*,⁶⁷ taj je objekt Luka Petrov Lucić kupio od "Mannusa" Desin Cega. U svojoj oporuci Desa Lukin Lucić ostavlja *domum autem meam quae est super Platea, cum omnibus pertinenciis suis stationibus*

⁵⁴ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 154.-155.

⁵⁵ Sklop je pripao Petru Valentinovom, nakon što su mu svoje dijelove prepustili njegova braća i sestra; MT, I/2., 207, br. 76.

⁵⁶ Držimir Vitturi, MT, I/1., 192.-193., br. 117; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 155.

⁵⁷ MT, I/2., 183., br. 12.

⁵⁸ Kuća istog Salingvere također se spominje kao mjesto sklapanja ugovora: *in domo ipsius Salinguerre (sc. Salinguerra f. c. Drigemer)* (1271); MT, I/1., 189., br. 109; Ivo BABIĆ, Trogirski knez Ilija i njegova žena Stana (dalje: Trogirski knez Ilija), *Zbornik Tomislava Marasovića*, Split 2002., 383.-385.

⁵⁹ LUČIĆ, Povijesna svjedočanstva, 983.-989.; Vanja KOVAČIĆ, "Trogirske fortifikacije u 15. stoljeću (dalje: Trogirske fortifikacije)", *Prilozi povijest umjetnosti u Dalmaciji*, 37/1997.-1998., 109.-137., 110.

⁶⁰ MARASOVIĆ, Stambena kuća, 197.

⁶¹ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 176., kuća br. 65., sl. 25; MARASOVIĆ, Stambena kuća, 196.-197, sl. 5. i 6.

⁶² FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 174., br. 40.; Ivo BABIĆ (suautori: Kruno PRIJATELJ, Tomislav MARASOVIĆ, Radovan IVANČEVIĆ, Svetozar VUČENOVIĆ, Stanko GEIĆ), *Kulturno blago Trogira* (dalje: Kulturno blago Trogira), Zagreb 1990., 118.

⁶³ Cvito FISKOVIĆ, "Palača historičara Lučića u Trogiru", *Hrvatski glasnik*, 84. (8. IV. 1939.); Cvito FISKOVIĆ, "Lučićeva rodna kuća", *Zbornik Historijskog instituta Jugoslavenske akademije posvećen I. Luciusu-Lučiću povodom 300-godišnjice djela "De Regno Dalmatiae et Croatiae"*, Zagreb 1969., 46., 50.-55.; KOVAČIĆ, Trogirske fortifikacije, 13.

⁶⁴ Vidi bilješke 62. i 63.

⁶⁵ BABIĆ i dr., *Kulturno blago Trogira*, 118.

⁶⁶ LUČIĆ, Povijesna svjedočanstva, 987. Daniel FARLATI, *Illyricum sacrum* (dalje: *Illyricum sacrum*), IV, Venetiis 1769., 305., 321., 371., 373., 376.; BABIĆ i dr., *Kulturno blago Trogira*, 42; BABIĆ, Trogirski knez Ilija, 384.; Ivo BABIĆ, "Sjeveroistočni bedemi antičkog Trogira", *Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana*, Zbornik radova, Split 2002., 398.; KOVAČIĆ, Trogirske fortifikacije, 110., 133.; Vanja KOVAČIĆ, "Nuove scoperte nella Tragurion ellenistica", *Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana*, Zbornik radova, Split 2002., 377.-378.

⁶⁷ MT, I/1., 109.- 111., br. 31. i 32.

uidelicet domibus et cochinis sibi adjacentibus,⁶⁸ dakle stambeni sklop u okviru kojeg su se nalazile i sporedne zgrade, u kojima su bili smješteni dućani i kuhinje. Godine 1264. Nikola Casotti kupio je polovicu kuće koja se nalazila *prope coquinam ipsius Nicole*.⁶⁹ Djelomično je oštećen ugovor o zamjeni kuća, u kojem neki *Čep dedit eidem domine (sc. Radosclau) coquinam iuxta episcopatum et dompnus Marcus addidit sibi domunculam I ligneam iuxta episcopatum et domus dicte domine*.⁷⁰ U vlasništvu Marije ud. Stjepana Marinovog Cippica bio je *domus cum coquina et paratineis*.⁷¹ Zbog iste *domus cochine* sporila se gore spomenuta Marija sa susjedom Stojšom Grupšinim, te je presuđeno da se Stojša sa svojom *domo cochine* može prisloniti na zid Marijine kuhinje.⁷² Vjerojatno su se, dakle, u sklopu bogatijih domova, kuhinje nalazile u posebnoj zgradi, izgrađenoj uz *domus*.⁷³ Moguće da su se i za druge sporedne prostore gradile manje zgrade uz *domus*. Zapis *camarda domus*⁷⁴ vjerojatno se odnosi na drvenu prizemnicu uz kamenu kuću. Naime, da dokument govori samo o drvenoj prizemnici, zapis bi glasio, kao i u sličnim slučajevima, samo *camarda*, jer se naziv *domus* u pravilu koristio za kamenom zidane kuće. Isto je tako i u jednom sporu iz 1274. godine dosuđeno *quod dicta paratinea et camarda est de pertinentiis dicte domus*.⁷⁵

U Berislavićevoj i Mornarskoj ulici sačuvane su, premda znatno pregrađene, dvije kuće s unutrašnjim dvorištem, datirane u 13. stoljeće,⁷⁶ ali ne mogu se sa sigurnošću povezati ni s jednim od sačuvanih dokumenata. Jedno od privatnih dvorišta, o kojima govore dokumenti, bilo je u vlasništvu roda Lucić, o čemu svjedoči već spomenuti zapis *domus cum curte et turre*.⁷⁷ Godine 1272. kao predmet spora navodi se privatno dvorište okruženo kućama triju različitih vlasnika, za koje je donesena presuda da *tota dicta curia sit et esse debeat dicti Sabačoli*.⁷⁸ Zajedničko dvorište spominje se u sporu koji su vodile Stana ud. Mengacija Mazzarella i Stana, kći Dujma "Morsike" Buffalisa, ud. Filipa Matejevog, *occasione aque, que decurrebat de curia Stane Filippi in curiam et domo dicte Stane Mingacçe*.⁷⁹ U dokumentima se spominju i *curtile* Goje,

⁶⁸ Oporuka je sačuvana unutar fonda „Ostavština Lucius“ (dalje: HAZU, Ostavština Lucius), čiji se original nalazi u Nadbiskupskom arhivu u Splitu (*Rukopisna grada Ivana Lučića*, MS 528., 531.-542., 12 svezaka, serija B), a prijepis u Arhivu HAZU u Zagrebu (*Ostavština Lucius XX-12/1-XXIV*, 24 sveska, prijepis pod nadzorom M. Barade obavili su M. Bego i M. Hailo, knjiga 12., f. 2.-4.). Na transkripciji oporuke zahvaljujemo kolegici Zrinki Nikolić.

⁶⁹ MT, L/1., 81, br. 169.

⁷⁰ Budući da je zapis oštećen ne može se utvrditi tko je *dicta domina Radosclaua*. U zamjenu za gore navedene zgrade *domina Radosclaua* dala je kuću koja se nalazila uz kuću Formina, sina Vita Krnje; MT, L/2., 202., br. 61.

⁷¹ MT, L/2., 230., br. 153.

⁷² MT, L/1., 278., br. 17.

⁷³ I samostani su imali kuhinje u posebnim zgradama: dokumenti bilježe *cochinam seu domum monasterij sancti Petri* (uz nju je kuću imao Krnjoš Grubić; MT, L/1., 288.-289., br. 38.), a godine 1272. opat samostana Sv. Ivana na godinu dana iznajmio je *in seruitio palacij ipsius comunis... coquinam que stat in domo ipsius monasterij prope ipsum palacium comunis*; MT, L/1., 439., br. 329.

⁷⁴ Stana, supruga Mate Dobrinog Quarco, zbog te *camardam domus* vodila je spor sa svojim susjedom; MT, L/2., 297., br. 73.

⁷⁵ MT, L/2., 9., br. 18.

⁷⁶ Kat. čest. 763. (sjeverni dio) i 657.; Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju - Državni arhiv Split, Comune Traù, Fig. I. No. 203., 11830.; Stanko PILIPOVIĆ, ured., *Blago Hrvatske u Arhivu mapa za Istru i Dalmaciju*, Split 1992.; I velika palača Cippico vjerojatno je već u romaničkoj fazi također imala unutrašnje dvorište; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 154, 175, br. 56.; MARASOVIĆ, Stambena kuća, 198.

⁷⁷ Sklop je pripao Petru Valentinovom, nakon što su mu svoje dijelove prepustili njegova braća i sestra; MT, L/2., 207., br. 76.

⁷⁸ Jedan od vlasnika bio je Mate Dobrin Quarco; MT, L/1., 436., br. 322. Nije poznato je li to isti *Sabačev dvor* o kojem govori I. Lučić; LUČIĆ, Povijesna svjedočanstva, 989.

⁷⁹ MT, L/1., 490.-491, br. 429.

udovice Nikole Kalende⁸⁰ i *curia* Dobre, kćeri Zancija Strije,⁸¹ ali zbog manjka podataka ne može se utvrditi jesu li njihova dvorišta bila okružena kućama više različitih vlasnika, ili su bila unutrašnja dvorišta jedne kuće, poput gore spomenutih, sačuvanih u Mornarskoj i Berislavićevoj ulici.

Od sačuvanih romaničkih kuća u Trogiru izdvaja se nekoliko većih kuća, izduljenog pravokutnog tlocrta.⁸² T. Marasović te je kuće svrstao u "tip reprezentativnije kuće višećelijske strukture sa širokim pročeljem".⁸³ Vjerojatno se na kuću tog tipa odnose i dokumenti o podjeli imovine između trojice sinova Jakova Markovog.⁸⁴ Posrijedi je građevina koja se mogla vertikalno podijeliti na tri dijela, a da svaki dio dobije svoje vanjsko stubište: jedno, već postojeće, pripalo je jednom od braće, a ostala su dvojica imala pravo izgraditi svaki svoje vanjsko stubište. Kad je šest godina nakon diobe jedan od braće prodavao svoj dio kuće, taj se dio opisuje kao *domum ipsius Nicolai (sc. Jacobi Marchi) ... prope domum Marchi fratris sui*.⁸⁵

Dokumenti, dakle, iz kojih doznajemo nešto više o izgledu kuća u 13. stoljeću mahom su ugovori o diobi kuća ili međususjedski sporovi zbog nekog dijela kuće, a kupoprodajni ugovori, gdje se uglavnom navodi samo *domus*, ne daju gotovo nikakve podatke ni o njihovoj veličini ni o njihovu izgledu. Stoga i nije moguće procijeniti stvarnu onodobnu vrijednost kuća u Gradu. Ipak, među sačuvanim dokumentima, svojom cijenom *septemcentarum librarum venetorum parvulorum* odskaka *casannitum ... cum muris, scalis et hedificiis suis*, kojeg je Proda, supruga Jurja Cege, kupila od Bune Albertini,⁸⁶ što upućuje na zaključak da se riječ *casannitum* u ovom slučaju upotrebljava kao naziv za veći građevinski sklop.⁸⁷

Romaničke kuće nad uličnim prolazima, od kojih je nekoliko sačuvano i danas,⁸⁸ također se spominju u dokumentima, uglavnom kao mjesto sklapanja nekog ugovora, primjerice: *actum in via que vadit subtus domum Marini Mathei*.⁸⁹ Na kući koja se nalazi nad portikom crkve Sv. Martina sačuvan je natpis †AN(NO) (MILLENO) BIS CENTUM BISQ.⁹⁰, a iz godine 1267. datira ugovor o njezinu povišenju (vjerojatno gradnji drugog kata), u kojem se Luka Matin Lucić obvezuje *elevare altius domum dicte ecclesie que est supra viam publicam*.⁹¹ Nedavna istraživanja pokazala su da je pročelje crkve ostalo potpuno sačuvano, jer se kuća, prilikom gradnje, na njega samo prislonila.⁹² Dokumenti taj portik također često navode kao mjesto sklapanja ugovora.⁹³

Premda su u dokumentima zabilježeni *murarii*,⁹⁴ u samo nekoliko zapisa spominju se se novoizgrađene kuće. O jednoj doznajemo iz spora zbog vanjskog stubišta kojeg je izazvao Stanika Bolliarini

⁸⁰ MT, L/2., 12.-13., br. 26.; 61.-62., br. 134.

⁸¹ MT, L/2., 298.-299., br. 77.

⁸² Kat. čest. 578., 756., 763. (jugozapadni dio); FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 172.-176., kuće br. 23., 43., 51., 68.

⁸³ MARASOVIĆ, Stambena kuća, 197.

⁸⁴ MT, L/1., 481.-483., br. 410. - 415.

⁸⁵ CD, VI., 292.-293., br. 246.

⁸⁶ MT, L/1., 232.-233., br. 23., 24., 25.

⁸⁷ MT, L/1., 237.-238., br. 33.

⁸⁸ Kat. čest. 669. i 659; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 152., 172., kuća br. 4. i 5.

⁸⁹ MT, L/1., 234., br. 28

⁹⁰ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 151.

⁹¹ CD, V., 451.-452., br. 916.

⁹² Radoslav BUŽANČIĆ, "Predromanička pregradnja crkve sv. Martina u Trogiru", *Prilozi za povijest umjetnosti u Dalmaciji*, 35./1995., 242.

⁹³ Primjerice: *actum sub porticu sancti Martini*; MT, L/1., 322, br. 94; 375., br. 199. itd.

⁹⁴ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 162.-163.

*faciendo domum suam positam iuxta domum Stane sororis sue.*⁹⁵ Sačuvan je i dokument u kojem *magister Raden carpenterius* potvrđuje da je od Dese Petrovog Lucića dobio *libras XXVIII denariorum pro construenda et maramanda domo cum camera ... videlicet pro construenda scala cum caniculis, item pro construendis portis et fenestris ipsius domus, item pro construendis duobus solaris ...*⁹⁶ Budući da se u ugovoru navode *portas i scala*, vjerojatno je ta kuća, kao i većina kuća 13. stoljeća, u prizemlju imala gospodarski prostor, a na katovima stambene prostore. Iz ugovora se, međutim, ne može razabrati je li Desa Petrov izgradio usku višekatnicu, s po jednom prostorijom na svakoj etaži, a takvih je većina danas sačuvanih romaničkih kuća,⁹⁷ ili veću kuću, s više prostorija na svakoj etaži, kakvu su dijelili sinovi Jakova Markovog. U ugovoru se posebno ističe *camera* u kojoj je majstor Raden napravio potrebne predradnje to jest *figendis lignaminibus pro facienda volta super predicta camera, si ipse Dessa facere voluerit*. Reprezentativne prostorije obično su se nalazile na prvim katovima kuća,⁹⁸ o čemu svjedoče i bifore sačuvane na nekoliko romaničkih kuća u Trogiru.⁹⁹ Sačuvan je, međutim, i zapis o diobi neke kuće prema kojem se *camera* nalazila i na prvom i na drugom katu, pa *in parte Vite uenit et est palmentum super cum camera superiori, et palmentum de subtus cum camera inferiori uenisse et esse ... dictorum Plocie et Desse.*¹⁰⁰ Stambene prostorije koje nisu imale reprezentativnu funkciju nalazile su se uglavnom na višim katovima kuća, a kuhinja je najčešće bila smještena na zadnjoj etaži,¹⁰¹ osim ako se nije nalazila u posebnoj zgradi, kao u bogatijih kuća o kojima se već govorilo.

U prizemljima romaničkih kuća nalazili su se gospodarski prostori: dućan (*statio*) i konoba, odnosno skladište (*canava*).¹⁰² Ulazi u gospodarske prostore obično su bili odvojeni od ulaza u stambene prostore kuća.¹⁰³ Vrlo često je stambeni dio imao zasebno vanjsko stubište.¹⁰⁴ Već spomenuta kuća Jakova Markovog imala je tako konobu u prizemlju, a uz već postojeće vanjsko stubište jednom od njegovih sinova je, prilikom podjele kuće, bilo omogućeno *facere scalas super portam canaue.*¹⁰⁵ Na pročeljima više romaničkih kuća u Trogiru sačuvana su u cijelosti ili u tragovima vrata prvoga kata do kojih je vodilo vanjsko stubište.¹⁰⁶ Kad nije bilo mjesta za gradnju vanjskog stubišta, nastojalo se otvaranjem drugih vrata ipak odvojiti ulaz u gospodarski prostor od ulaza koji je vodio u stambene prostorije.¹⁰⁷ Kuće koje su gledale na dvije ulice ili na ulicu i dvorište, nisu obično stambeni i gospodarski ulaz otvarale na istim pročeljima.¹⁰⁸

⁹⁵ CD, V., 499.-500., br. 966.

⁹⁶ MT, L/2., 201.-202., br. 58.; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 162.; Cvito FISKOVIĆ, *Zadarski sredovječni majstori*, Split 1959., 11.

⁹⁷ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 133., 172.-176.; MARASOVIĆ, Stambena kuća, 196-197.

⁹⁸ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 131.

⁹⁹ Bifore su sačuvane na kućama kat. čest. 606., 446. (bifora s grbom roda Sobota, naknadno uzidana u začelje nekadašnje biskupske palače), kat. čest. 685., (bifora ukrašena motivom stabla života između dvije ptice); FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 139., 142., 160., 172., 174., kuća br. 3., 8., 41., 43.; MARASOVIĆ, Stambena kuća, 197.

¹⁰⁰ Vita Krnja, Pero Ploča, Desa Dujmov Buffalis; MT, L/1., 54.-55., br. 113.

¹⁰¹ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 141., 163.-164.

¹⁰² FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 137., 152.

¹⁰³ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 134.

¹⁰⁴ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 135., 152. U dokumentima su zabilježena i zajednička stubišta, pr. MT, L/2., 220.-221., br. 119.; CD, V., 499.-500., br. 966.

¹⁰⁵ MT, L/1., 481.-482., br. 410.

¹⁰⁶ Primjerice: kuća kat. čest. 606., 684. (kuća u sklopu barokne palače Garagnin-Fanfogna), 735., 756., 763. (jugozapadni dio), FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 172.-176., kuća br. 3., 19., 33., 51., 68., 43.

¹⁰⁷ Kat. čest. 764.; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 172.-176., kuća br. 58.

¹⁰⁸ Kat. čest. 684. (kuća u sklopu barokne palače Garagnin-Fanfogna), 742., 756., 763. (sjeverni dio); FISKOVIĆ, Romaničke kuće, kuća br. 19., 32., 51., 56.

U sačuvanim dokumentima spominje se oko tridesetak dućana i konoba,¹⁰⁹ uglavnom kao mjesto sklapanja nekog ugovora,¹¹⁰ dvanaest ih se navodi zbog kupoprodaje, najma ili podjele.¹¹¹ Dućani, odnosno konobe, često su se, naime, prodavali odvojeno od ostalog dijela kuće, pa se stoga događalo da se i katovi kuća prodaju odvojeno od prostorija smještenih u prizemlju istih kuća.¹¹² Dokumenti, primjerice, bilježe *canauam que stat ... sub pauimentis vxoris condam Marini Ruge*,¹¹³ zatim *duo pauimenta posita supra caneuam Georgij de Cega*,¹¹⁴ *actum in domo comitis Marini in qua Marinus Clarioli habet stationem*¹¹⁵ ili *duo palmenta cuiusdam domus ... cum tecto ... et cum medio muro et sine canaua ipsius domus et sine anditu ad dicta palmenta*.¹¹⁶ Konobe ili dućani su često imali i više vlasnika (*societates*), pa se tako spominju *canava* Dese Dujmavog Buffalisa i Jule Ploče¹¹⁷ ili *statio* Cebre Petrovog Lucića i Dujma Domišića,¹¹⁸ i tako dalje. U jednom je slučaju, na temelju sačuvanih dokumenata moguće rekonstruirati cijelu skupinu dućana koji su se nalazili u istoj kući odnosno njezinom neposrednom susjedstvu. Vsehna Dobromirov, pripadnik kasnijeg plemićkog roda Miršić, godine 1271. prodao je jedan dućan Marinu Andreisu (*dominus comes Marinus*), koji se nalazio uz kuću Vsehningov oca Dobromira.¹¹⁹ Godine 1273. prodao je drugi dućan Bartu Silvestrovom Ursusu i njegovom šogoru Jurju Hvalimirovom, koji se nalazio također uz kuću Dobromira, Vsehningov oca, a ispod kata Vsehningov brata Mirše.¹²⁰ Godine 1274. *Careçonus* prodaje dva dućana koji su se nalazili uz kuće Dobromira Vsehningov.¹²¹

Većina danas sačuvanih romaničkih kuća u Trogiru dijeli svoje zidove sa susjednim kućama u bloku. Među sačuvanim dokumentima nalaze se i zapisi o zidovima od kojih polovica pripada svakom od vlasnika susjednih nekretnina. Vlasništvo nad polovicom zida susjedne kuće naglašeno je, primjerice, u ugovoru u kojem je *domina Bunna, abbatissa monasterii ... sancti Nicolaii* prodala *magistro Jacobo Covarone condam de Firmo paratineam ... prope domum ipsius emptoris cum medietate muri et domum Duimi Specii cum medietate muri et prope domum filii Mascare pro uxore cum medietate muri*.¹²² Sačuvan je i spor kojeg je vodio Stjepan Nikolin oko prava na susjedni zid nakon kupoprodaje čestice.¹²³ *Paratingna* koju je kupio Dujam Domišić, a koja je pripadala pok. Deminciji, kćeri Mile Žiljevića, prodana je *cum eo iure quod ... habet in ... muro nouo domine Stoie sicut trait totus dictus murus recta linea usque in murum uetus dicte domine Stoie*, a pri opisu njezina položaja posebno je naglašeno da se

¹⁰⁹ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 137., 152.

¹¹⁰ Primjerice: *in statione domini Dese infrascripti (...Dessa Duimi examinatore)*; MT, L/2., 14., br. 29.; *ante stationem Dese domini Duimi de Cega*; MT, L/1., 329., br. 108.; *ante stationem Duimi Domiche*; MT, L/2., 30.-31., br. 64.; itd. Vidi: Dodatak.

¹¹¹ MT, L/1., 6., br. 16.; 8., br. 20.; 19., br. 44.; 44.-45., br. 95.; 54.-55., br. 113.; 85., br. 117.; 142., br. 25.; 459., br. 370.; 461.-462., br. 373., br. 374.; 492., br. 432.; MT, L/2., 327., br. 38.

¹¹² FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 133.

¹¹³ Iz roda Cippico; MT, L/1., 492., br. 432.

¹¹⁴ MT, L/2., 260., br. 17.

¹¹⁵ MT, L/1., 293., br. 46.

¹¹⁶ Njih je kupio Kludij Maurencijev Chiudi; MT, L/1., 44.-45., br. 95.

¹¹⁷ MT, L/1., 85., br. 177.

¹¹⁸ MT, L/1., 424., br. 298.

¹¹⁹ MT, L/1., 258.-259., br. 76.

¹²⁰ MT, L/1., 461., br. 373.

¹²¹ MT, L/2., 23.-24., br. 5.

¹²² Godine 1274.; MT, L/2., 72.-73., br. 158. Slično vidi: MT, L/1., 77., br. 167.

¹²³ MT, L/1., 237.-238., br. 33.

s jedne strane nalazi *terra que remanet pro lumine fenestrarum domus condam dicte Demencie*.¹²⁴ Nije, međutim, uvijek bilo moguće sačuvati dio zemljišta *pro lumine fenestrarum*, pa se u jednom ugovoru prodavač čestice obvezao *claudere cum muro portam que stat sub eius domu iuxta dictam paratineam et similiter claudere debeat fenestram quam habet in suo muro super ipsam portam in pavimento superiori*.¹²⁵ Zapis govore i o mogućnosti otkupa polovice zida susjedne kuće: u sporu kojeg je Stana, supruga Mate Quarca, vodila sa svojim susjedom, kad je *Cernecha velit de nouo camardam domus sue* (vjerojatno ponovno izgraditi ili povisiti Đ zapis je oštećen) i pri tom *volens claudere fenestram muri ipsius Stane, quod facere non potest nisi refundat sibi medietatem ...* dosuđeno je da on to smije napraviti jer *patroni antiqui domus ipsius Cerneche refunderunt dompno Čanni olim patrono domus*¹²⁶ O suvlasništvu nad zajedničkim zidom govori i spor, vođen stoga što je Obrad, sin pok. Prvca, postavio *in muro comuni, inter domum ipsius Marini et dicti Obraddi, unam canalem per medietatem dicti muri, per quam iret aqua que caderet de domo ipsius Obraddi, pa je dosuđeno da dictus Obraddus in sua medietate muri ex parte sui mictat motellos super quibus ponat dictam canalem in qua recipiat aquam domus sue*.¹²⁷ Međutim i prazni prostori među kućama znali su, također, biti predmet spora: Desa Dujmov Buffalis tužio je svoju susjedu *de armario et loco uacuo, qui est inter domum dicit Desse et domum dicte Marie*.¹²⁸

U dokumentima se nazivima *pavimentum* ili *solarium* označavaju podovi, odnosno stropovi,¹²⁹ ili katovi kuća, ali se u nekim zapisima riječju *solarium* označava i dio kuće istaknut nad ulicom¹³⁰ i do kojeg često vodi vanjsko subište, pa taj pojam može označavati i balkon odnosno balaturu. Na balkon se vjerojatno odnosi zapis *pauimentum desuper cum solaro*,¹³¹ te *solarium quod est inter murum condam Cebbri Cauanej ... et murum domus, que condam fuit dicti Cebbri ...*,¹³² a na balaturu *quod licium esset ipsi Yuanni super scalas habere solarium seu pavementum longum et latum sicut ipse scale*.¹³³ O zabrani gradnje balature svjedoči već spomenuti zapis o podjeli kuće između Vite Krnje te Pere Ploče i Dese Dujmovog Buffalisa: *cum tali pacto quod Vita non debet facere solarium de foris super placca scalarum*.¹³⁴

¹²⁴ MT, L/1., 153., br. 47. Dokumenti bilježe prodaju nekoliko nekretnina koje su pripadale pok. Deminciji, a nalazile su se jedna do druge, pa se u svakom od njih posebno naglašava ta *terra que remanet pro lumine fenestrarum*; MT, L/1., 215., br. 160.; 153.-154., br. 48.; 154.-155., br. 49.

¹²⁵ Kupac je bio Jakov Pecci; MT, L/1., 489.-490., br. 426.

¹²⁶ MT, L/2., 297., br. 73. Više je zapisa o vlasništvu nad susjednim zidovima ili pravu naslanjanja na susjedni zid, primjerice, u već spomenutom sporu između Marije Cippico i Stojše Grupšinog presuđeno je da obje stranke imaju pravo na svoju polovicu zida (MT, L/1., 278., br. 17.), a sačuvan je i ugovor o kupoprodaji čestice u kojem je naglašeno da se kupac *possint se adpodiare cum camarda uel domo super murum circuitus loci antici ipsorum fratrum*; MT, L/1., 389.-390., br. 230. Mogućnost otkupa polovice zida spominje i dubrovački statut; *Liber statutorum civitatis Ragusii compositus anno 1272*. (dalje: DS), ured: Vlaho BOGIŠIĆ - Konstantin JIREČEK, Zagreb 1904., L. V., c. 8.

¹²⁷ MT, L/2., 8.-9., br. 17; L/2., 17., br. 36; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 141.

¹²⁸ MT, L/1., 281., br. 23.

¹²⁹ Godine 1287. Rade Petrov Domača i Mavar Stoka vodili su spor zbog popravka stropa odnosno poda.

¹³⁰ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 144. Za iscrpnu analizu značenja riječi *solarium* vidi: Nada GRUJIĆ, "Balatorij u dubrovačkoj stambenoj arhitekturi XV. stoljeća", *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 37/1997-1998., 146.-151., 138. Na usmenim konzultacijama o značenju riječi *solarium* u trogirskim dokumentima zahvaljujemo kolegi Ivi Babiću.

¹³¹ MT, L/2., 87., br. 186; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 144.

¹³² MT, L/1., 401., br. 253.

¹³³ MT, L/1., 96., br. 8.

¹³⁴ MT, L/1., 54.-55., br. 113.

I sama *placca scalarum*,¹³⁵ bez solarija, imala je svoju vrijednost, pa je tako kanonik Martin, sin Jakova Markovog, ubrzo nakon diobe već spomenute kuće, prodao svom bratu Marku *sedium, quod habere debet in androna in capite placche scalarum ... et anditum ... per scalas et placcam ipsius Marchi eundo ad ipsum sedium*¹³⁶. Stubišta kuća navode se u brojnim dokumentima kao mjesto sklapanja ugovora.¹³⁷ Prilikom gradnje novih stubišta, u uskim ulicama srednjovjekovnoga grada, njihova se širina i duljina strogo određivala: Valentinu Luciću dopušteno je *facere scalas ante suam domum, ita quod via remaneat et sit larga et ampla tribus brachiis et medio ... et ipsas scalas longas facere tribus brachiis et medio*, a gore spomenutom Ivanu *scalas amplas in capites cutum unum minus unum digitum pollicem et amplas in pede cutum unum minus digitos IIII et essent ipse scale elevate a pede usque ad quartum gradum scalarum lapidearum ibide existentium*.¹³⁸

Trijem u prizemlju kuća spominje se samo u dva zapisa,¹³⁹ ali budući da su sačuvani dokumenti šturi u opisivanju izgleda kuća, može se pretpostaviti da ih je u srednjovjekovnom Trogiru bilo više. Jedan zapis bilježi *domum cum banca et pila*,¹⁴⁰ a o postojanju umivaonika može se zaključiti iz spora koji je Juraj Cega vodio sa svojim susjedom *quod ipse de nouo fecerat unum foramen in suo armario per quod aqua currebat in uiam*¹⁴¹ te već spomenutog spora između Stane, udovice Filipa Matejevog, i Stane, udovice Mengacija Mazzarella, u kojem je presuđeno da Stana Filipova mora *claudere et claudi facere fisuram muri seu sortam seu foramen*, odakle se kroz njezino dvorište slijevala voda *in curiam et domo dicte Stane Mingacce*.¹⁴² Zabilježen je i dogovor o načinu gradnje dimnjaka: *unum fumarium in angulo domus subtus latus Vite, more latino, per quem fumus exiretur foras domus ita, quod non offendat dictum Vitam et quod alter alterum non offendat nec lessionem faciat ex suo palmento et palmento alterius*.¹⁴³

Vrste nekretnina u Prigradu (*burgus*)

Može se pretpostaviti da je komuna za korištenje prostora u Prigradu pobirala godišnji prihod, s obzirom na parcelaciju ovog dijela otoka (nizovi) i način izgradnje (drveni objekti). No, o tome nisu ostali nikakvi podaci.

Baza podataka obuhvaća 66 nekretnina u Prigradu sljedećih tipova:

- (ograđeno) zemljište odnosno čestica (*paratinea*) - 41
- (ograđeno) zemljište odnosno čestica s drvenom kućicom (*paratinea cum camarda*)¹⁴⁴ - 15
- neobrađeno zemljište (*asium*) - 1¹⁴⁵
- drvena kućica (*camarda*) - 5
- kuća (*domus, furnus*) - 4

¹³⁵ Kamena ploča na vrhu stubišta, podignuta nad svodom; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 152.

¹³⁶ MT, L/1., 482., br. 411.

¹³⁷ Vidi: Dodatak.

¹³⁸ MT, L/1., 96., br. 8.

¹³⁹ MT, L/1., 54.-55., br. 113.; 270., br. 3.

¹⁴⁰ MT, L/2., 155.-156., br. 67.

¹⁴¹ MT, L/1., 436.-437., br. 323. FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 145.

¹⁴² MT, L/1., 490.-491., br. 429.

¹⁴³ Govori se o već spomenutoj diobi kuće između Vite Krnje te Pere Ploče i Dese Dujmovog Bufalisa; MT, L/1., 54.-55., br. 113.

¹⁴⁴ U ovu grupu također je ubrojena i prodaja *octo bracha per longum et quinque et medium per amplum domus et camarde ...*, gdje je s obzirom na navedene dimenzije očito riječ o zemljištu; MT, L/2., 141., br. 36.

¹⁴⁵ ... *ad conturam asium in quo ... habet camardam ...*; MT, L/2., 104.-105., br. 225.

Parcelacija i gradnja objekata u Prigradu očit su znak planirane podjele prostora i poticanja na izgradnju, jer su se objekti mogli graditi samo na zemljištu s dozvolom - pravo *ad incasandum*. Od 66 dokumenata koje se odnose na nekretnine na području Prigrade čak se 50-tak odnosi na neizgrađene čestice (u Gradu samo 18 od 167 dokumenata). Ti podaci pokazuju približan odnos gustoće naseljenosti Grada i Prigrada. Dakle oko 80 % zapisa u Prigradu odnosi se na čestice (zemljišta) ili čestice s drvenom kućicom (njihov je udio u Gradu samo oko 15 %). Međutim, stvarni broj poznatih čestica nešto je manji jer se nekoliko zapisa odnosi samo na jedan njihov dio (najčešće polovica, trećina, ali također i manji dio). Iako ne postoje dodatni podaci o kvaliteti pojedinih čestica (položaj i kvaliteta tla), analiza kvantitativnih podataka (veličina i cijena) daje približnu sliku o obuhvatnosti sačuvanih podataka i tržišnoj vrijednosti zemljišta u Prigradu. U dalmatinskim gradovima, vlasnici drvenih objekata obično nisu posjedovali samo zemljište na kojem je objekt izgrađen. To je zemljište bilo unajmljeno na određeni rok, a na njemu se gradio objekt ograničenog trajanja. Tako se u dubrovačkom statutu nazire starije običajno pravo koje potvrđuje postojanje ovog običaja i u srednjem vijeku: *quod nullum laborerium lignaminis habeat possessionem vel terminum stabilem*.¹⁴⁶

Kupoprodajni dokumenti vezani uz taj prostor daju nam podatke o veličini čestica. Prvo se opisuju dužina (*per longum*) pa širina (*per amplum*), a mjera je bila trogirski lakat (*brachia ili blaccolaria*), kojemu veličina nije precizno utvrđena ali možemo pretpostaviti da je bila oko 0,6 m, kao i u drugim dalmatinskim gradovima.¹⁴⁷ Veličina parcela u Prigradu bila je prosječno malena (najčešće 7 x 8 lakata = 4,2 x 4,8 m, tj. 20 m²), ali dokumenti pokazuju grupiranje više takvih parcela u rukama jednog vlasnika ili zakupnika, što je kasnije omogućavalo izgradnju većeg objekta.¹⁴⁸ Cijena čestica u Prigradu bila je prilično niska - na temelju podataka cijena prosječne čestice (površine 29 m² = 10,7 x 7,5 lakata, tj. 6,5 x 4,5 m) jest 24 libre, odnosno 1 m² zemljišta u Prigradu imao je cijenu oko 1,2 libre.

Raspored plemićkih rodova u gradskom prostoru

Interesi vezani uz gradski prostor bili su različite vrste - obiteljski, susjedski, međuvlasnički, profesionalni, staleški ili duhovni (zajednička crkva).¹⁴⁹ Znanje o socijalnim strukturama iznimno je važno za razumijevanje razvoja, pa i planiranja grada.¹⁵⁰ Trogir se od 13. stoljeća oblikovao kao politička zajednica i zajednica moćnih rodova koje su upravljale gradom.¹⁵¹ U 13. stoljeću prezimena u pravilu još ne postoje (iznimke su prezimena rodova Cega i Vitturi, prezime Cippico pojavljuje se od godine 1308., a pojedina prezimena plemićkih rodova nastaju tek krajem 15.

¹⁴⁶ DS, L. V., c. 11.

¹⁴⁷ Trokut s mjerama duljina uklesan je na zapadnom pročelju trogirске krstionice, sagrađene u 15. stoljeću. Prema njemu je lakat bio dužine 51,62 centimetra; Radovan IVANČEVIĆ, *Rana renesansa u Trogiru*, Split 1997., 83.-84., 86.-87.; O mjerama za dužinu u dalmatinskim gradovima vidi: Marija ZANINOVIĆ-RUMORA, "Zadarske mjere za dužinu kroz stoljeća", *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 34./1992., 109.-121.

¹⁴⁸ MT, L/1. i L/2., passim.

¹⁴⁹ Jacques HEERS, *Family Clans in the Middle Ages. A Study of Political and Social Structures in Urban Areas* (dalje: Family Clans), Amsterdam - New York - Oxford 1977., 136.; HAMMEL-KIESOW, Property Patterns, 39.-61.

¹⁵⁰ Zdenka JANEKOVIĆ-RÖMER, *Okvir slobode. Dubrovačka vlastela između srednjovjekovlja i humanizma*, Zagreb-Dubrovnik 1999., 338.-339.; Nikša PETRIĆ, "Sukobi plemića i pučana kroz izgradnju grada Hvara", *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest (Matij Ivanić i njegovo doba)*, X./1977., 447.-453.

¹⁵¹ Istraživač trogirске heraldičke baštine s početka 20. stoljeća jest F. Madirazza, koji je 1900. godine objavio rad *Il Re d'Armi di Traù*, u kojem se poziva na neke (za sada nepoznate) spise Pavla Andreisa, koje je navodno našao u kaptolskoj knjižnici Trogira. U ovom radu Madirazza opisuje trogirске plemićke obitelji, njihovo podrijetlo i sjedište u gradu; F. MADIRAZZA, "Il Re d'Armi di Traù" (dalje: Il Re d'Armi), *Smotra Dalmatinska*, Zadar 1900., 71.-74.

stoljeća). Usprkos stanovitim problemima oko identifikacije pojedinih osoba, trogirski je patricijat sustavno genealoški analiziran.¹⁵² Međutim, na temelju dostupnih podataka ne može se sa sigurnošću utvrditi pripadaju li patricijatu starije generacije nekih rodova, primjerice Klaudij Maurencijev Chiudi i Vsehna Dobromirov Miršić. Naime, iako su njihovi srodnici članovi vijeća u prvoj polovici 14. stoljeća, oni se ne nalaze u popisu vijećnika godine 1284.

U popisu vijećnika godine 1284. nalaze se plemićki rodovi Andreis (4 člana), Buffalis (1), Casotti (Kažotić)¹⁵³ (3), Cega (5), Cippico (2), Domišić (1), Kazarica (4), Lucić (4), Mazzarello (1) i Quarco (1) te pripadnici jedanaest rodova koji su izumrli bez formiranog prezimena: Ciprijan, Domača, Dugi, Gracia, Hvalimir, Kokot, Krnja, Ploča, Stoka, Ursus i Vujko.¹⁵⁴ Ravnoteža političke i materijalne moći ogledala se u gradskom prostoru. Posjed u Gradu i njegova veličina bili su jedan od najvažnijih statusnih simbola, a patrimonij i plemstvo bili su čvrsto povezani.

Plemićki je rod osiguravao svojim članovima društveni ugled i politički utjecaj. Za održanje roda bilo je iznimno važno očuvati obiteljski posjed, kuće i zemljišta, te ostaviti što više muških potomaka. Zadatak svakog plemićkog naraštaja bio je, dakle, zadržati kontinuitet obitelji i patrimonij prenijeti idućoj generaciji. Rod je imao samo neka prava na nasljeđivanje imovine pojedinih obitelji.¹⁵⁵ Struktura obitelji u srednjem vijeku bila je promjenjiva, pa iako je složena obiteljska zajednica bila ideal, postojala i jednostavna obitelj.¹⁵⁶ Kuća koja okuplja rod - *domus magna*, pojavljuje se u mnogim sredozemnim gradovima 12. i 13. stoljeća.¹⁵⁷ Rod ipak nije bio gospodarska zajednica, jer je vlasništvo i upravljanje imovinom pripadalo prvenstveno obitelji, tj. kućanstvu.

Ipak, treba naglasiti da se posjedovno-politička ravnoteža konačno učvršćuje tek zatvaranjem vijeća 1340. godine. Članovi Velikog vijeća mogli su od tada postati samo sinovi i unuci vijećnika, nakon navršene petnaeste godine života (pravo glasa imali su od dvadesete godine).¹⁵⁸ Zatvaranje vijeća rezultat je dugotrajnog procesa u kojem je stvorena zasebna društvena grupa koja se razlikovala od ostalih po imovinskom i društvenom položaju. Pripadnost vijeću izjednačila se s pripadnošću plemstvu. U trenutku komunalne zrelosti, toj su grupi bila strogo definirana staleška prava, čime im se osigurao isključivi utjecaj na politiku zajednice. Mi ćemo se, međutim, u ovom radu zadržati samo na plemićkim rodovima u 13. stoljeću. S pomoću baze podataka pratili smo raspored pojedinih plemićkih rodova u Trogiru te pokušali definirati odnos pripadnika te društvene skupine prema nekretninama.

Jedan od najbogatijih rodova 13. stoljeća u Trogiru bio je rod Lucić. Glavni donator franjevačke zajednice, Desa Lukin, bio je ne samo vlasnik više gradskih čestica, nego i jedan od politički najutjecajnijih ljudi u gradu. U vrijeme kada je 1221. godine, zbog obrane od Domalda, sklopljen savez između Trogira, Splita i Šibenika s Klisom, Desa se pojavljuje na javnoj sceni.¹⁵⁹

¹⁵² ANDREIS, Trogirski patricijat, passim.

¹⁵³ Oblik prezimena "Kažotić" počeo se upotrebljavati od druge polovice 19. stoljeća, isprva uz lik blaženog Augustina, a zatim za cijeli rod. Međutim, taj se oblik ne nalazi ni u jednom sačuvanom izvoru.

¹⁵⁴ ANDREIS, Trogirski patricijat, passim.

¹⁵⁵ Zdenka JANEKOVIĆ-RÖMER, "Rodbinski odnosi u dalmatinskom društvu 13. i 14. stoljeća" (dalje: Rodbinski odnosi), *Historijski zbornik*, 1992., 179.-194., 181.-182.

¹⁵⁶ JANEKOVIĆ-RÖMER, Rodbinski odnosi, 179.-184.; Zdenka JANEKOVIĆ-RÖMER, "Pristup problemu obitelji i roda u stranoj i domaćoj medijevistici", *Historijski zbornik*, 42./1989., 171.-182., 173.

¹⁵⁷ HEERS, Family Clans, 145. U dijelom sačuvanoj oporuci Dujma Desinog Cege spominje se *domus maior*, MT, L/2., 115., br. 250.

¹⁵⁸ Osim Tussaninija od 1339. do 1395. nije zabilježen ni jedan novi plemićki rod; ANDREIS, Trogirski patricijat, 13.-15.

¹⁵⁹ CD, III., 265.-267., br. 239; IV., 205.-206., br. 183. Od Desine braće Mate i Petra potekle su dvije grane roda; Josip Ante SOLDI, "Trogir od borbe za opstanak do stvaranja slobodne komune", *Per Radouanum 1240-1990*, Trogir 1994., 251.-263., 254.

Posjedovao je već spomenutu *domum ... quae est super Platea, cum omnibus pertinenciis suis, stationibus uidelicet domibus et cochinis sibi adiacentibus*,¹⁶⁰ a nalazila se preko puta crkve Sv. Martina.¹⁶¹ U prolazu koji vodi u dvorište i danas se nalazi grb roda Lucić, a zidovi kuća koje sa sjeverne i zapadne strane zatvaraju dvorište, imaju sačuvane romaničke otvore.¹⁶² Ta kuća pripala je Lucićima kao nasljednicima roda Machinaturi.¹⁶³ Budući da Desa nije imao vlastite djece, kuću je ostavio sinovima svoga brata Mate, Grguru i Luki, a kako ni Grgur nije imao potomaka,¹⁶⁴ kuću je naslijedio Luka, koji se, u već spomenutom ugovoru iz 1267. godine, obvezuje kanoniku Gervaziju povisiti kuću koja se nalazi iznad portika crkve Sv. Martina, a spojena je s kućom roda Lucić.¹⁶⁵

Grana Lucića koja potječe od Desina i Matina brata Petra ženidbama je povezana s uglednim plemićkim i velikaškim rodovima.¹⁶⁶ Kuća Petra Lukinog i njegove supruge Dobre spominje se u tridesetak dokumenata kao mjesto sklapanja ugovora.¹⁶⁷ Petar Lukin i Dobra imali su četiri sina, Luku, Ceburu, Desu i Valentina, i jednu kćer, Dobraču.¹⁶⁸ U dokumentima pratimo kojim su nekretninama raspolagali ovi članovi obitelji. Luka Petra Lukinog kupio je 1270. godine već spomenuti *totum casamentum, videlicet duas domos*,¹⁶⁹ dokumenti spominju kuću i dućan Cebre Petra Lukinog,¹⁷⁰ Desa Petra Lukinog isplatio je već spomenutog majstora Radena za radove na kući,¹⁷¹ a dokumentni bilježe i nekretnine Dobračinog supruga, Stojše Grupšinog.¹⁷²

Kuću Valentina Petra Lukinog i njegove supruge Prvoslave, koja se često spominje kao mjesto sklapanja ugovora,¹⁷³ locirali smo blizu kuće samostana Sv. Nikole i kuće Nikole Albertinija.¹⁷⁴ U njezinoj je blizini 1264. godine kupio bar još jednu kuću.¹⁷⁵ Valentin Petrov, koji je obavljao i funkciju trogirskog suca, bio je 1270. godine izabran za šibenskog načelnika, za što je, uz brojne povlastice, dobio i plaću od 200 malih libara.¹⁷⁶ Nakon povratka u Trogir, 1271. godine,

¹⁶⁰ HAZU, Ostavština Lucius, knj. 12., f. 2.- 4.

¹⁶¹ Kuću je naslijedio njegov nećak Luka Matin; CD, V., 451.-452., br. 916.

¹⁶² Kuće zatvaraju dvorište koje je u austrijskom katastru obilježeno brojem 573; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 176., kuća br. 62

¹⁶³ MADIRAZZA, Il Re d'Armi, 71.-74.

¹⁶⁴ ANDREIS, Trogirski patricijat, 84.

¹⁶⁵ CD, V., 451.-452., br. 916. Luka Matin kupio je 1264. godine kuću od Marije, supruge Jakova Pecci (MT, I/1, 34, br. 74), koju nije moguće ubicirati. Kuća, odnosno kuće, i dućan istog Luke Matinog spominju se i kao mjesto sklapanja ugovora (vidi: Dodatak).

¹⁶⁶ Pripadnici ove grane sklopili su brakove s plemićima/plemkinjama iz rodova Nassi i Pappi iz Zadra, Alberti iz Splita te Volcio iz Dubrovnika. Petrova kći žena je Stojše Grubišinog iz Splita, jedna unuka (kći sina Luke) udala se godine 1300. za krčkog kneza Leonarda Frankapana, a druga unuka (kći sina Valentina) žena je Frane, sina kneza Nikole iz Splita. Svi pripadnici ove grane, koja izumire oko godine 1331., zabilježeni su isključivo pomoću filijacije. Prezime Lucić/Lucić/Lucio pojavljuje se tek u 15. stoljeću kod potomaka Luke (katkad zabilježenog i kao Lucij), sina Desinog brata Mate; ANDREIS, Trogirski patricijat, 84.-91. itd.

¹⁶⁷ Vidi: Dodatak.

¹⁶⁸ ANDREIS, Trogirski patricijat, 84.-85.

¹⁶⁹ MT, I/1., 109.-111., br. 31. i 32.

¹⁷⁰ MT, I/1., 6., br. 16.; 97.-98., br. 11.; Vidi: Dodatak.

¹⁷¹ MT, I/2., 201.-202., br. 58. Vidi: Dodatak.

¹⁷² Vidi: Dodatak.

¹⁷³ Vidi: Dodatak.

¹⁷⁴ ... *juxta ... domum domini Valentini Petri ...*; MT, I/1., 232.-233., br. 23., 24. i 25.

¹⁷⁵ Godine 1264. arhidakon Gervazije prodao mu je za 100 libara svoju kuću, koja se nalazila uz već spomenutu Valentinovu kuću i kuću Nikole Albertinija; MT, I/1., 19.-20., br. 45. Iste je godine kupio i kuću od Scimose udovice pok. Teodora "Ruže" iz roda Cipicco; MT, I/1., 36., br. 78.

¹⁷⁶ CD, V., 528.-529., br. 990.

kupio je kuću od braće Apolinara i Prvina "Dovaie".¹⁷⁷ Kuća se nalazila uz kuću kanonika Drage, u blizini posjeda roda Ursus i istočnih gradskih zidina.¹⁷⁸ Prema dokumentima i vlasnicima susjednih nekretnina koji se u njima navode, Valentin je, osim kuće u kojoj je stanovao, posjedovao još najmanje šest kuća.¹⁷⁹ Njegova je udovica Prvoslava prodala dvije kuće, jednu 1277,¹⁸⁰ a drugu 1279. godine,¹⁸¹ koje se ne mogu identificirati ni s jednom od kuća u vlasništvu njezina supruga.

Godine 1279. Valentinova kći Dobra i njezina braća Franjo i Luka, uz suglasnost Prvoslave, Valentinove udovice, i Dobrinog supruga Franje, sin kneza Nikole iz Splita, ustupaju svome bratu Petru već spomenuti *domus cum curte et turre*, koji se nalazio uz južne gradske zidine i samostan Sv. Nikole.¹⁸² Postavlja se pitanje je li i sam Valentin na sličan način naslijedio tu patricijsku kuću od svog oca Petra. S obzirom da su Valentinova braća, Luka, Cebre i Desa, posjedovali svoje kuće,¹⁸³ može se pretpostaviti da su se oni odrekli svog dijela te kuće u korist Valentina, na isti način na koji su Valentinovi sinovi i kći prepustili svoj dio kuće svome bratu Petru. To nas dalje navodi na razmišljanje o tome je li Valentinov otac Petar na isti način, naslijedio istu patricijsku kuću, odnosno sklop *domus cum curte et turre*, od svog oca Luke, začetnika roda Lucić. Budući da je taj Luka umro prije 1234. godine,¹⁸⁴ moglo bi se pretpostaviti da je bio u punoj snazi oko 1200. godine, kada su se obnavljale gradske zidine, te da je on bio jedan od bogatijih građana, koji je izgradio privatnu kulu u gradskim zidinama, o kojima piše povjesničar I. Lučić.¹⁸⁵

Najstariji tip vlasništva u Trogiru, kao i u svim dalmatinskim gradovima, bilo je obiteljsko vlasništvo, koje nije bilo isto što i zajednica bračnih dobara. Obiteljsko vlasništvo odnosi se na obitelj kao cjelinu, u prvom redu na djecu.¹⁸⁶ Međutim, to je načelo ipak doživljavalo modifikacije u razdoblju razvijenog srednjeg vijeka, koje su se odrazile na slobodu raspolaganja imovinom.¹⁸⁷ U trogirskom je pravu postojalo preferiranje jednog djeteta na račun ostale djece (*super partem*).¹⁸⁸ Najstariji sin, koji je jedini nasljeđivao matičnu patricijsku kuću, tako je mogao spriječiti rasipanje patrimonija.

¹⁷⁷ Prvo je 16. veljače 1271. godine kupio Appolinarovu polovicu (MT, L/1., 171., br. 78.), koju je 2. svibnja iste godine prodao Pervinu (MT, L/1., 217., br. 163.), da bi od njega već 9. svibnja kupio cijelu kuću. (MT, L/1., 219., br. 167.)

¹⁷⁸ ... *iusta domum condam dompni Draghi ...*; MT, L/1., 171., br. 78.; 217., br. 163.; 219., br. 167.; 303., br. 62.

¹⁷⁹ Vidi: Dodatak.

¹⁸⁰ MT, L/2., 164.-165., br. 85.

¹⁸¹ MT, L/2., 203., br. 65.

¹⁸² *II fine muro ciuitatis, III fine domibus monalium monasterii sancti Nicolai, IIII vero fine domo Bonne de N... Desse matris Marinci de Picha et viam publicam*; MT, L/2., 207., br. 76.

¹⁸³ Vidi: Dodatak. Pred kućom Valentinovih roditelja, kao i pred njegovom, odnosno kućom njegove supruge, spominje se *platea*: *actum ante plateam dicte domine Peruosclae (sc. r. Valentini Petri)* (1278.; MT, L/2., 178., br. 4.), što je rijetka pojava u gusto izgrađenom tkivu srednjovjekovnog Trogira i vjerojatno se odnosi na proširenje pred kućom koju je Valentin naslijedio od svojih roditelja, jer se slično proširenje ne spominje ni pred jednom drugom kućom u Trogiru, a glavni gradski trg u dokumentima se mahom naziva *plathea comunis* ili *platea major*. Ista se kuća vjerojatno u dokumentima navodila jednom kao kuća pokojnog Petra, drugi put kao kuća udovice Dobre ili kuća Valentina Petrovog odnosno njegove udovice Prvoslave.

¹⁸⁴ ANDREIS, Trogirski patricijat, 85.

¹⁸⁵ LUČIĆ, Povijesna svjedočanstva, 116., 987.

¹⁸⁶ Antun CVITANIĆ, "Uvod u trogirsko statutarno pravo" (dalje: Uvod u trogirsko statutarno pravo), ST, 9.-65., 42.; Lujo MARGETIĆ, *Hrvatsko srednjovjekovno obiteljsko i nasljedno pravo* (dalje: Hrvatsko srednjovjekovno obiteljsko), Zagreb 1996., 169.-179.

¹⁸⁷ ST, L. III, c. 16.

¹⁸⁸ MARGETIĆ, Hrvatsko srednjovjekovno obiteljsko, 210.

Vežano uz pravo na posjedovanje čestice jest i pitanje veličine zemljišta i trajanje posjedovanja. Što su bili jači društveni elementi u gradu, to više materijalnim posjedom učvršćuju svoju moć. Kako smo vidjeli, dvije grane roda Lucić posjedovale su patricijske kuće na istaknutim mjestima u Gradu: grana Mate Lukinog na glavnom trgu, a grana Petra Lukinog uz gradske zidine, te su i jedni i drugi, kupnjom kuća u neposrednoj blizini, nastojali proširiti svoj posjed. Akumulacija nekoliko nekretnina u gradu, dakle više čestica s objektima ili bez njih, omogućavala je kasnije funkcionalno i arhitektonsko mijenjanje određenih zona unutar grada. Iako je pravo prvokupa nekretnina koje su uživali rođaci i susjedi izričito u gradskom statutu propisano tek u 15. stoljeću,¹⁸⁹ čini se da je ono, kao dio običajnog prava, postojalo već u promatranom razdoblju. Znakovito je i to da se najmoćniji rodovi smještaju uz same gradske zidine. Svi primjeri pokazuju tendenciju materijalno i politički jakih obitelji za posjedovanjem nekretnina na što povoljnijim pozicijama.

U dokumentima s kraja 13. stoljeća spominju se i transakcije nekretnina obitelji Cega. Rod Cega, jedan od brojnijih trogirskih plemićkih rodova, bio je podijeljen na nekoliko grana, a najvrijednije nekretnine imali su blizu južnih gradskih bedema, nedaleko od crkve Sv. Nikole. Djelomično je sačuvan zapis o podjeli dobara Dujma Desinog Cege iz kojeg je vidljivo da je posjedovao više kuća u Gradu, među kojima se spominju i *domus de platea* i *domus major*.¹⁹⁰ Dokumenti bilježe i kuću njegova sina Stjepana,¹⁹¹ te dućan njegova drugog sina Dese.¹⁹² Dujmov brat Juraj Desin Cega 1272. godine kupio je kuću uz jednu, koju je već imao,¹⁹³ posjedovao je parcelu uz Stojšu Grupšinog,¹⁹⁴ konobu u susjedstvu Chiudija¹⁹⁵ i dućan.¹⁹⁶ Njegova udovica Proda 1271. kupila je *cassanitum* od Bune (rođ. Žiljević), udovice Nikole Albertinija,¹⁹⁷ u blizini samostana Sv. Nikole i kuće Valentina Petrovog Lucića.¹⁹⁸ U dokumentima se u blizini spominju i nekretnine Dujmove i Jurjeve sestre Stane,¹⁹⁹ udane za Donata Saladinovog Vućinu, te kuća njihova brata Petroša.²⁰⁰ "Mannus" Desin Cega prodao je, već više puta spomenuti, *totum casamentum* Luki Petra Lukinog iz roda Lucić.²⁰¹

Spominjani *turris et domus* Držimira Vitturija nalazili su se uz južne gradske zidine.²⁰² Za vrijeme Belina boravka u Trogiru (1242.), Držimir Vitturi bio je trogirski načelnik. Druga Drži-

¹⁸⁹ ST, R. II., c. 6.

¹⁹⁰ Dokument je nepotpun, a spominju se, čini se, četiri kuće; MT, L/2., 115., br. 250. Jedna od njegovih kuća nalazila se uz kuću *heredes Bodini* i kuću koju prodaju kanonik Bodi i njegova sestra Katena; MT, L/1., 497., br. 444. Nakon Dujmove smrti spominje se kuća njegove udovice Restislave; MT, L/2., 204., br. 67.

¹⁹¹ MT, L/2., 172., br. 102.

¹⁹² Pr. MT, L/1., 329., br. 108.; Vidi: Dodatak.

¹⁹³ Susjed mu je bio Zancij Strija; MT, L/1., 419., br. 289.

¹⁹⁴ MT, L/2., 230., br. 153.

¹⁹⁵ MT, L/2., 260., br. 17.

¹⁹⁶ MT, L/2., 14.-15., br. 30.

¹⁹⁷ Nikola Albertini darovao je dominikancima kapelu u Prigradu. Njegovom smrću je taj rod izumro u muškoj lozi; ANDREIS, Trogirski patricijat, 93.

¹⁹⁸ MT, L/1., 232.-233., br. 23., 24., 25.

¹⁹⁹ MT, L/2., 251.-253., br. 4.

²⁰⁰ MT, L/2., 285., br. 46.

²⁰¹ MT, L/1., 109.-110., br. 31. i 32. Vjerojatno je to Marin, prvi rođak spomenutih Dujma, Jurja i Petroša. Spominje se samo jednom. Vjerojatno to pogreška jer je Manus Petri Cega (takoder zabilježen samo jednom) identičan s osobom Marinus Petri Cega; ANDREIS, Trogirski patricijat, 49.

²⁰² *turris et domus c. Drigimeri Ursari*; MT, L/1., 192., br. 117. Prema I. Lučiću, "prvobitna kula Vituri" bila je jedna od onih koju su za obnove grada podigli privatnici; LUČIĆ, Povijesna svjedočanstva, 116., 985.-989.; Pavao ANDREIS,

mirova žena, Stošija, kći kneza Ilije Grubešinog, svoju je oporuku zabilježila vjerojatno u istoj kući.²⁰³ Taj sklop kuće s kulom vjerojatno je naslijedio njihov sin Salingvera jer se 1279. jedan ugovor sklapa u *turris Salingverra*.²⁰⁴ Od nekretnina u posjedu Držimirovog unuka Jakova Totilinog, spominju se čestice, i to u blizini samostana Sv. Nikole.²⁰⁵

Vlasništvo nad kulom u sklopu gradskih zidina bilo je važno jer su se tu u slučaju (unutrašnje ili vanjske) opasnosti mogli skloniti članovi određenog roda, kao i ljudi pod njihovom zaštitom i susjedi. To je bilo osobito važno u vremenima unutarnje nestabilnosti. Zato se doba prestanka izgradnje privatnih kula u pravilu poklapa s razvojem komunalnih institucija.²⁰⁶ Kule su bile odraz realne snage roda u društvu koje je svoju moć temeljilo na posjedovanju nekretnina. Prema dokumentu iz 1267., kada se za posljednjih godina Belina vladanja očekivao napad na grad, dijelilo se oružje za obranu grada prema strogo planiranom rasporedu. Naime, zabilježeno je kojim se vlasnicima kuća trebaju dodijeliti baliste za obranu: *Hij sunt quibus baliste comunis in domos date sunt ...* Prema popisu vidimo da su to bili provjereni plemići, članovi vijeća, koji su uglavnom svi raspoređeni uz gradske bedeme ili na strateški dobrim položajima (dvanaest na broju).²⁰⁷ Na primjerima rodova Vitturi i Cega, vidjeli smo da su uz gradske bedeme i kule bile locirane nekretnine društveno najvažnijih pripadnika komune.

U blizini južnih gradskih bedema, u susjedstvu Vitturija stanovali su pripadnici još jednog od moćnih trogirskih rodova - Vodovar. Iz roda Vodovar spominje se kuća Margarete, udovice Jakova Dobronjinog, koja je uz kuću koja je bila u njezinu vlasništvu kupila još jednu kuću i česticu, od nasljednika Drage Krnje. Te kuće su se nalazile uz gradske zidine odnosno uz *turris et domus* Držimira Vitturija.²⁰⁸ Nasljednici Krnje, Vito i Desa zajedno su posjedovali još dvije kuće. Desa je prodala obje polovice svojih kuća; prvu, koja se nalazila *prope domos domini episcopi* Desa je prodala Marinu "Otolegu",²⁰⁹ a drugu Peri Ploči i Desi Dujmovom Buffalisu, pa je zabilježena detaljna podjela te kuće, o kojoj se već govorilo.²¹⁰ Pritom su navedene strane svijeta, što je rijetkost u trogirskim dokumentima 13. stoljeća.

Dokumenti bilježe više nekretnina u vlasništvu istog Dese Dujmovog Buffalisa. Godine 1264. s Julom Pločom, Perinim sinom, kupio je još jednu konobu,²¹¹ godine 1271. vodio je već spomenuti spor sa svojom susjedom Marijom *de armario et loco vacuo*,²¹² a imao je kuću uz *domus*

Povijest grada Trogira (dalje: Povijest grada), I-II, ured.: Vladimir RISMONDO, Split 1978., 298.; KOVAČIĆ, Trogirske fortifikacije, 110., 133.

²⁰³ MT, L/1., 194.-195., br. 123.; BABIĆ, Trogirski knez Ilija, 383.-385.

²⁰⁴ *in turri Salinverre*, MT, L/2., 183., br. 12.; *in domo ipsius Salinguerre*, MT, L/1., 189., br. 109.

²⁰⁵ *prope paratineas siue agium Jacobi Tutile ...*; MT, L/2., 73.-74., br. 160. Uz česticu Jakove Totile nalazila se čestica Sv. Nikole koju je samostanu prodala Sima, djevojačko Kalende, udovica Vitka Odolje, iz roda Vitko, zajedno sa svojim sinom Jakovom.

²⁰⁶ Mladen ANČIĆ, "Ser Ciprijan Zaninov. Rod i karijera jednog splitskog patrijarha druge polovice XIV. stoljeća", *Rad HAZU u Zadru*, 39./1997., 37.-80., 44.

²⁰⁷ ... *In primis Duymo Dommiche baliste duo de lena. Item ... Duymi duo alij de leua. Item Cerna Colotte a duobus pedibus. Item Bertanno Marini III ab uno pede. Item Yancio Stree unum de turno et alterum de leua. Item Lampreديو Jacobi unum de leua et alterum de uno pede. Item Silvestro Ursi tres ab uno pede. Item Lucio Mathei tres ab uno pede ...*; MT II. 34., br. 48.; KLAJČ, Povijest grada, 190.

²⁰⁸ MT, L/1., 192.-193., br. 117. Vjerojatno se ista kuća, odnosno kuće, navodi i kao mjesto sklapanja ugovora. Vidi: Dodatak.

²⁰⁹ MT, L/1., 5., br. 12.

²¹⁰ MT, L/1., 54.-55., br. 113. Dokumenti spominju i *camardu* u Vitinom vlasništvu (MT, L/1., 174.-175., br. 83.), te kuću u vlasništvu njegovog sina Formina; (MT, L/2., 202., br. 61.).

²¹¹ ... *Laurentius Mandrii ... vendidit ... prope domum Jancii Strie*; MT, L/1., 85., br. 177.

²¹² MT, L/1., 281., br. 23.

cum curte et turre Petra Valentinovog Lucića.²¹³ Spominje se i njegova kuća uz kuću i čestice koje dijele sinovi Jakova Markovog,²¹⁴ a od jednog od njih, Nikole, šest godina nakon diobe, kupio je *domus*, odnosno dio te velike kuće koji je njemu bio pripao.²¹⁵ Niti u jednom od tih dokumenata ne navode se isti vlasnici susjednih nekretnina. Zabilježene su i kuće Desinih sestara, Skimose,²¹⁶ koja je bila udana za Iliju Kazaricu i kneza Petra Šubića/Martinušića, te Stane,²¹⁷ koja je bila udana za Filipa Matejevog.²¹⁸ Kuću u svom vlasništvu imala je i njihova majka Katena, udovica Dujma "Morsike", a nalazila se *iuxta ... ortum sancti Stefani* i ... *iuxta domum domini comitis Marini* (knez Marin Andreis), možda u blizini crkve Sv. Petra, gdje su se nalazile i nekretnine roda Andreis.²¹⁹

U zapadnom dijelu Grada, blizu crkve Sv. Petra, knez Marin Andreis posjedovao je više nekretnina. Već smo spomenuli da se kao mjesto sklapanja jednog ugovora navodi *in capite scalarum palacij domini comitis Marini*.²²⁰ Zabilježeno je, nadalje, da je knez Marin posjedovao spomenutu kuću *iuxta ... ortum sancti Stefani* i kuću prije spomenute Katene, supruge Dujma "Morsike" Buffalisa,²²¹ zatim kuću u susjedstvu Drage Kazarice,²²² kuću u kojoj je Marin "Clarioli" imao dućan,²²³ te dućan kojeg je kupio od Vsehne Miršića, a koji se nalazio uz kuću Vsehning oca Dobromira.²²⁴ Romanički portal, u luneti kojega se nalazi grb obitelji Andreis,²²⁵ sačuvan je na kući u zapadnom dijelu Grada, u ulici koja od crkve Sv. Petra vodi prema jugu.²²⁶ Nije sigurno gdje se nalazila kuća blizu vrta Sv. Stjepana i je li on u vezi s crkvom sv. Stjepana, koja se u 14. stoljeću nalazila u blizini križanja nekadašnjeg karda s ulicom koja od Sv. Petra vodi prema istoku.²²⁷ Marinov sin Andrija, koji je posjedovao svoju kuću,²²⁸ bavio se kupoprodajom nekretnina.²²⁹ Desa Andreis, brat kneza Marina, posjedovao je kuću u blizini gradskih zidina i kuće pripadnika roda Vučina.²³⁰

U tom dijelu Grada spominje se i pripadnik roda Grubić, Krnjoš, sin Filipa iz Ferma, koji je prilikom ženidbe u miraz dobio kuću koja se nalazila *iuxta cochinam seu domum monasterij sancti Petri*.²³¹ Članovi plemićke obitelji Kazarica (koja je vjerojatno izumrla oko godine 1362.) bili su visoki gradski službenici. I njihove nekretnine nalazimo u zapadnom dijelu Grada. Iz

²¹³ ... *domo Desse Duymi ...*; MT, I/2., 207., br. 76.

²¹⁴ Godina 1273.; MT, I/1., 481.-482., br. 410. Dioba ove kuće već je ranije spomenuta.

²¹⁵ Godina 1279.; CD, VI., 292.-293., br. 246.

²¹⁶ Vidi: Dodatak.

²¹⁷ *Ante domum Stane filie dicte Catene (Catena relicta Duimi Morsicafaba, nob. Buffalis)*; MT, I/1., 412.-413., br. 275.

²¹⁸ Sačuvan je već spominjani spor kojeg je vodila sa svojom susjedom Stanom, udovicom Mengacija Mazzarella; MT, I/1., 490.-491., br. 429.

²¹⁹ MT, I/1., 317., br. 86. Vidi: Dodatak.

²²⁰ MT, I/1., 402.-403., br. 256.

²²¹ MT, I/1., 317., br. 86.

²²² MT, I/2., 229., br. 151.

²²³ MT, I/1., 293., br. 46.

²²⁴ MT, I/1., 257.-258., br. 75., 258.-259., br. 76.

²²⁵ FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 143.

²²⁶ Cvito FISKOVIĆ, "Kuća povijesnika Pavla Andreisa", *Historijski arhiv u Splitu*, VII, Split 1969., 215.

²²⁷ Cvito FISKOVIĆ, "Dvije predromaničke crkve u Trogiru", *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 14./1962., 22.-27.

²²⁸ MT, I/1., 472., br. 394.

²²⁹ Već spomenuta preprodaja iste kuće; MT, I/1., 305., br. 66.; MT, I/1., 371.-372., br. 187.

²³⁰ MT, I/2., 155.-156., br. 67.

²³¹ MT, I/1., 288.-289., br. 38. Spominje se i kasnije kao njegova, odnosno kuća njegove žene Marije. Vidi: Dodatak.

roda Kazarica spominju se kuće Damjana,²³² njegova brata Valentina²³³ i Valentinove kćeri Drage²³⁴ (koja se nalazila uz kuću kneza Marina Andreisa), te Damjanova i Valentinova brata Martina,²³⁵ čiji je sin, arhidakon Kazarica, 1292. godine kupio kuću koja se nalazila uz kuću njegove majke.²³⁶

Na razini urbane cjeline, grupiranje plemićkih kuća, pospiješeno običajem prvokupa, specifično je za sredozemne gradove ovog razdoblja.²³⁷ Obitelji koje su pripadale istom rodu susjedskim su vezama učvršćivale svoje odnose. Njihove su kuće tvorile četvrti u kojima su ulice bile poluprivatnog karaktera spojene mostovima koji su označavali pripadnost istom rodu. Često su postojala zajednička dvorišta koja su bila središte komunikacije između susjeda odnosno članova istog roda.²³⁸

Reprezentativne lokacije u Gradu, osim već spomenutih uz gradske bedeme, bile su, dakako, i lokacije u blizini gradskoga trga i katedrale. Već smo spomenuli kuću koja je pripadala rodu Lucić a nalazila se u blizini glavnoga trga s jugozapadne strane (preko puta crkve Sv. Martina). Stanika Bolliarini izgradio je kuću uz kuću svoje sestre Stane, a pokraj crkve Sv. Lovre.²³⁹ U njihovu susjedstvu te *iuxta plateam et ecclesiam sancti Laurentii*,²⁴⁰ posjedovala je kuću Petromila Trenta (djevojačko Casotti), Ivanova udovica, a u blizini je imala i konobu.²⁴¹ Romaničku kuću u zoni sjeveroistočno od katedrale C. Fisković identificirao je kao kuću roda Quarco (Kvarko).²⁴² Dokumenti u blizini kuće Mate Dobrinog Quarca i Jurja Desinog Cege bilježe kuću Zancija Strije. Zancij Strija i njegova supruga Gruba imali su dvije kuće, jednu u blizini dviju kuća Jurja Cege,²⁴³ i drugu, koju su 1264. godine dali u miraz svojoj kćeri Desači, prilikom udaje za Matu Dobrinog Quarca, a koja je, vjerojatno nakon Desačine smrti, ponovno došla u njihovo vlasništvo.²⁴⁴ Bezoporučno nasljedno pravo ascendenata i kolateralna u dalmatinskim gradovima zasnivalo se na načelu da se imovina vraća onoj liniji od koje je potekla. Dakle, ako je netko umro bez oporuke, nekretnina se vratila obitelji odakle je potekla (*paterna paternis*,

²³² MT, L/1., 387., br. 226.; 425., br. 300.

²³³ MT, L/2., 105.-106., br. 227.

²³⁴ MT, L/2., 229., br. 151.

²³⁵ MT, L/1., 292., br. 45.

²³⁶ MT, L/2., 305., br. 90.

²³⁷ Katkad se umjesto kupoprodaje obavljala formalna zamjena nekretnina, a na taj način izbjegavao se običaj prvokupa. U Trogiru, kao i u Splitu postojao je i tip kupoprodaje u kojem prodavatelj "daruje" predmet ugovora, a kupac uzvraća "darom", odnosno plaća kupljenu stvar jednog djeteta); *Statut grada Splita* (dalje: SS), ured. Vadimir RISMUNDO, Split 1987., L. III, c. 16.; CD, III., 269., br. 241.

²³⁸ I u Italiji su tako grupirane kuće istog roda, obično na ne više od tri-četiri lokacije unutar bedema (primjerice u Luccii). Na taj način stvarani su prostori kojima je karakter određivao pojedini plemićki rod. U Genovi se prostori oblikovani prema takvom načelu nazivaju *contrade*. Ovdje često u blizini nalazimo i tzv. crkvu *gentilizie*, odnosno crkvu koja je bila pod patronatom istog roda; P. PIEROTTI, *Lucca. Edilizia urbanistica medioevale*, Milano 1965., 108-116; HEERS, *Family Clans*, 156.

²³⁹ CD, V., 499., br. 966. Obitelj Bolliarini nije bila plemićka u 13. stoljeću, ali je bila povezana s plemićkim rodovima i jedna je od rijetkih obitelji čije se nekretnine u Gradu mogu locirati.

²⁴⁰ MT, L/2., 236.-237., br. 167. Nedaleko od kuće prolazile su i gradske zidine; MT, L/2., 235.-236., br. 166. Kuća se spominje i kao mjesto sklapanja ugovora. Vidi: Dodatak.

²⁴¹ Pokraj kuće Stane, sestre Mengacija Mazzarello i Stane, sestre Stanike Bolliarini; MT, L/1., 94.-95., br. 6.

²⁴² FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 173.; ... *iuxta domum Mathei Dobre* ...; MT, L/1., 495., br. 438.

²⁴³ MT, L/1., 419., br. 289. Njihova se kuća spominje i kao mjesto sklapanja ugovora. Vidi: Dodatak.

²⁴⁴ ... *prope Sabbe Sestracce et prope uiam ... et prope Laurentium Mandri*; MT, L/1., 51., br. 107. Vidi i: MT, L/1., 85., br. 177; L/2., 5., br. 10. Posljednji muški pripadnik roda "Stria" umro je prije godine 1282. Dokumenti spominju dvorište u vlasništvu njihove druge kćeri, Dobre; MT, L/2., 298.-299., br. 77.

materna maternis).²⁴⁵ Njihov susjed, Laurencije "Mandri", prodao je svoju konobu Juli Ploči i Desi Dujmovom Buffalisu.²⁴⁶

U istočnom dijelu Grada, u blizini kuća koje pripadaju samostanu Sv. Ivana Krstitelja²⁴⁷ nalazile su se kuće u posjedu roda Ursus.²⁴⁸ Kuća koja je pripadala Silvestru Ursusu i njegovoj ženi Kateni u prizemlju je imala trijem.²⁴⁹ Silvestrov brat Dujam i njegova žena Slava imali su svoju kuću. Te dvije kuće vjerojatno su se nalazile jedna pored druge, jer dijelove Dujmove kuće, nakon njegove smrti, kupuje Katena, Silvestrova udovica.²⁵⁰ Plemićki rodovi težili su za okupljanjem obitelji te se često nove kuće pripadnika istog roda grade u susjedstvu prve kuće. Očito je grupiranje roda Ursus na određenom prostoru grada, a prodaje nekretnina nastojale su se obaviti u krugu obitelji. Taj proces možemo pratiti i u slučaju drugih politički moćnih rodova.

Na prostoru između katedrale i samostana Sv. Ivana Krstitelja, kuću je imao kanonik Drago, a dijelio ju je sa sestrom Desom, ženom Pere Ploče. Blizu te kuće i istočnih gradskih bedema, kuću je imao i pripadnik trogirskog roda Gracija, Petar.²⁵¹ Kanonik Drago i sestra mu Desa zajedno su posjedovali još jednu kuću u susjedstvu, koja se nalazila uz kuću Stanice Bolliari-nija²⁵² i uz kuću koju je Stjepan "Fili" prodao potestatu Presti. Desa Ploča svoj je dio te kuće prodala opatu Sv. Ivana Krstitelja 1271. godine.²⁵³ Čini se da su u ovom dijelu Grada bile i kuće u vlasništvu Stanikine žene Demencije, koja se spominje prilikom prodaje dvije kuće.²⁵⁴ Jednu je kuću prodala Donatu Saladinovom Vučini,²⁵⁵ a drugu obitelji "Susnimea".²⁵⁶

I nekretnine obitelji Cippico spominju se u ovom dijelu Grada. Godine 1264. Skimosa udovica Teodora "Ruže", prodala je Valentinu Petrovom Luciću kuću koja se nalazila uz česticu Tome, sina Zanike Casottija.²⁵⁷ Dokumenti ne spominju nekretnine Marina Cippica, nego samo njegove udovice Marije (djevojački iz roda Trenta).²⁵⁸ Desa Cippico, Marinova kći, prodala je 1272. godine kuću koja je bila u njezinom vlasništvu,²⁵⁹ a kuća njezinog brata Brtana zabilježena je uz kuću koju prodaju nasljednici kanonika Nocenta u jugoistočnom

²⁴⁵ MARGETIĆ, Hrvatsko srednjovjekovno obiteljsko, 235.-241.

²⁴⁶ MT, I/1., 85., br. 177.

²⁴⁷ Sklop samostana Sv. Ivana Krstitelja nalazio se između crkve i komunalne palače; BABIĆ i dr., Kulturno blago Trogira, 120.-121.

²⁴⁸ MT, I/1., 477.-478., br. 403.; 270., br. 3.; 462.-463., br. 376.

²⁴⁹ *Actum sub porticu domus condam dicti Siluestri...*; MT, I/1., 270., br. 3.

²⁵⁰ Radoslava, kći pok. Dujma Ursusa, prodaje svoju devetinu Jurju Hvalimirovom, koji je kupuje za svoju punicu Kateni: MT, I/1., 484.-485., br. 416. Marija, kći pok. Dujma Ursusa, redovnica samostana Sv. Nikole, porodaje pola svoje devetine Bartu Sivestrovom, koji je kupuje za svoju majku Kateni: MT, I/1., 477, br. 403. U oba ugovora kuća se locira uz samostan Sv. Ivana.

²⁵¹ MT, I/1., 204., br. 141.

²⁵² MT, I/1., 204., br. 141.; I/2., 124.-125., br. 267.; 63., br. 137.

²⁵³ MT, I/2., 124.-125., br. 267.

²⁵⁴ Jedna se nalazila uz nekretnine plemićkih rodova Kažotić i Vučina; MT, I/1., 45.-46., br. 97.; 249.-250., br. 55. i 56.; 323.-324., br. 98.

²⁵⁵ MT, I/1., 249.-250., br. 55. i 56.; 323-324, br. 98. Dokument je prvi put *canceltum voluntate partium*, a drugi put je *publicatum*.

²⁵⁶ *juxta domum domini Canicca Casocti...*; MT, I/1., 249.-250., br. 56. ; 323.-324., br. 98. Njegova kuća se više puta spominje kao mjesto sklapanja ugovora; MT, I/1., 173., br. 82.; 284., br. 30.; 326., br. 100.; 335., br. 117.; 392., br. 237.; 448., br. 348.; 491., br. 430.; MT, I/2., 127.-128., br. 4; 133.-134., br. 17; *ante scalas domini Canniche Casocti*; MT, I/2., 147., br. 47.

²⁵⁷ MT, I/1., 36., br. 78.

²⁵⁸ Vidi: Dodatak.

²⁵⁹ MT, I/1., 403.-404., br. 258.

dijelu Grada.²⁶⁰ Ciprijan Marinov kupio je novcem svog brata Stjepana *paratineam cum camarda*, pa je, moguće stoga što nije mogao vratiti novac, nekretninu prepustio svom bratu Stjepanu.²⁶¹ Stjepanov dućan spominje se nekoliko puta kao mjesto sklapanja ugovora,²⁶² 1271. godine prodao je *medietatem unius pauimenti* koji je posjedovao zajedno s Marinom Matinim,²⁶³ a svoju oporuku sastavio je u kući koja se navodi kao kuća njegove majke.²⁶⁴ Nakon Stjepanove smrti njegova udovica Marija i njegov brat Ciprijan dogovorili su se o zamjeni nekretnina.²⁶⁵ Zajedno su posjedovali *domus cum coquina et paratinea contigente ipsum*, koja se nalazila uz kuću Stojše Grupšinog i parcelu Jurja Cege, te su se dogovorili da nadalje ta kuća bude isključivo u vlasništvu Marije, a Ciprijan je dobio *domus quam fieri et construi fecit dictus Stephanus super terra domini comitis Pribigne*, a koja se nalazila uz kuću Krste Albertija iz Splita i samostan Sv. Nikole.

Dokumenti spominju i nekretnine obitelji Casotti. Zanika Casotti imao je kuću kraj Stanike Bolliarinija u blizini Sv. Ivana Krstitelja.²⁶⁶ Već smo spomenuli da je Toma Zanikin imao nekretninu u blizini kuće Valentina Petrovog Lucića. Dokumenti bilježe i njegovu *paringnam*²⁶⁷ i kuću njegove žene Marije.²⁶⁸ Zabilježeno je i boravište Tomina brata primicerija Kažota: *in qua moratur donnus Casoctus primicerius*.²⁶⁹ Za kuću koju je posjedovala Zanikina sestra Marija, udovica Formina Albertija iz Splita, doznajemo iz ugovora u kojem njezin sin *Teodosius promixit ... sue matri admodo aliquam iniuriam sibi non facere nec ... extrahere de domo sine uoluntate dicte sue matris*.²⁷⁰ Petromila, sestra Zanike i Marije, udana za Ivana Trentu, stanovala je u kući u blizini katedrale i trga. Njihov brat Nikola Casotti 1264. godine kupio je kuću uz kuću koja je već bila u njegovom vlasništvu²⁷¹ i polovicu kuće *ex latere boree uersus dictam coquinam ipsius Nicole*,²⁷² a posjedovao je i dućan.²⁷³ Sve nekretnine bile su u blizini, a u susjedstvu Cebre Petrovog Lucića.

U dokumentima se spominju i pripadnici plemstva drugih dalmatinskih komuna kao i pripadnici hrvatskog plemstva i njihove kuće u Gradu. Po svoj prilici ne radi se o vlasništvu, već o kućama koje su dobili u posjed kao dio miraza. Splitski plemić Krste Alberti, koji je oženio kćer Valentina Petrovog Lucića, godine 1279. imao je kuću u blizini samostana Sv. Nikole.²⁷⁴ Uz tu kuću, kao vlasnik čestice, zabilježen je i knez Pribina, sin kneza Danijela Bribirskog.²⁷⁵ Sačuvan je i zapis u posjedu kneza Domalda u Trogiru; dana 13. studenog 1243. sklopljen je

²⁶⁰ MT, L/1., 188., br. 107. Možda se na istu kuću odnosi i *actum in domo Domincie uxoris condam Bertanni Marini Ruge*; MT, L/2., 124., br. 266. i 267.

²⁶¹ MT, L/2., 79., br. 171.

²⁶² Vidi: Dodatak.

²⁶³ MT, L/1., 162., br. 62.

²⁶⁴ ... *in domo uxoris condam Marini Ruge* ...; MT, L/2., 83.-84., br. 180.

²⁶⁵ MT, L/2., 230., br. 153.

²⁶⁶ MT, L/1., 249.-250., br. 55. i 56.; 323.-324., br. 98.

²⁶⁷ MT, L/1., 36., br. 78.

²⁶⁸ Vidi: Dodatak.

²⁶⁹ MT, L/1., 437., br. 324.

²⁷⁰ MT, L/1., 205., br. 143.

²⁷¹ MT, L/1., 70., br. 146.

²⁷² MT, L/1., 81., br. 169. Vidi: Dodatak.

²⁷³ Vidi: Dodatak.

²⁷⁴ MT, L/2., 230., br. 153.

²⁷⁵ Na toj čestici Stjepan Cippico je sagradio kuću; MT, L/2., 230., br. 153.

ugovor između Trogira, s jedne strane, te Domalda, njegova sina Slovinje i nećaka Rogerija, s druge strane, u kojem komuna Domald dodjeljuje vlasništvo nad kućom s kulom u Trogiru. U sklopu tog sporazuma Domald je komuni ustupio svoj dio mlinova za 500 malih libara.²⁷⁶ Zadarska plemkinja Dobra, žena Barte Grisogona, svoju je kuću u Trogiru prodala trogirskom plemiću Silvestru Mazzarellu.²⁷⁷

Iako u srednjovjekovnom Trogiru nije bio razvijen sustav imenovanja ulica pojedini su djelovi grada imali svoja imena. Tako je unutar Grada posebno naznačen predio "ad Fundule", kojeg položaj nismo uspjeli odrediti, a u kojemu su godine 1274. i 1275. zabilježena tri objekta. Također ni lokacija objekta koji se spominje u dva prodajna ugovora Jadrike Radoslava "Lochanni", nije potpuno jasna. Naime, Jadrika svoju polovicu kuće 24. prosinca 1274. prodaje Lovri Jurka Mrđinog,²⁷⁸ a zatim 11. siječnja 1275. također svoju polovicu kuće prodaje svom bratu Desoti,²⁷⁹ s kojim dijeli kuću. S obzirom da su u oba slučaja kao susjedni objekti definirani kuća Marina Gazivode i "via comunis", a kao treći susjedi navedeni su kuća kupca Lovre Jurkovog (prva prodaja) te Dragan "Mercii" (druga prodaja), vjerojatno je u drugom slučaju riječ o kupnji, a ne o prodaji. Pored tih objekata u predjelu Fundule također u notarskim je spisima zabilježeno još pet objekata,²⁸⁰ no budući da su to ujedno i njihovi jedini zapisi, tih se devet objekata (odnosno skupine od 4, 3 i 2 objekta) ne mogu povezati s ostalim objektima u Gradu, tj. preciznije ubicirati predio "Fundule". Predio "ad Grupte", u kojem se spominju tri objekta,²⁸¹ također se ne može ubicirati unutar Grada; sve osobe koje se spominju kao vlasnici kuća i zemljišta zabilježene su samo u ovom prodajnom ugovoru.

Prigrade (*burgus*)

Tek je statutom 1322. godine određeno da se pri kupoprodaji zemljišta u Prigradu mora naznačiti njegova površina u laktima.²⁸² Izričito je naglašeno da će se u protivnom kupoprodaja držati nevažećom,²⁸³ što upućuje na zaključak o nestabilnosti parcelacije u tom dijelu naselja. Iako se već i u 13. stoljeću određuje položaj nekih nekretnina u Prigradu prema stranama svijeta, nedosljednost njihovog označavanja onemogućuje međusobno povezivanje podataka i precizno ubiciranje pojedinih nekretnina.

Prije sustavnog naseljavanja Prigrada i njegova obzidavanja, velik dio čestica posjedovali su pripadnici tek nekoliko trogirskih plemićkih rodova. Najveći posjed u Prigradu imali su pripadnici roda Lucić. Međutim, Lucići su dio svojih čestica prodali ili dali u zakup. Primjerice, Luka Matin Lucić prodao je 1272. jednu od čestica (koja je bila dio njegova većeg posjeda) zajedno s putovima, Devi, sinu Žpanele za 30 libri.²⁸⁴ Dana 15. kolovoza 1265. biskup je od Nocenta Martinovog i Luke Matinog Lucića kupio sva isušena zemljišta što su ih imali u Prigradu za 1000 libara.²⁸⁵

²⁷⁶ KLAČIĆ, Povijest grada, 185.-186.

²⁷⁷ MT, I/2., 264., br. 2.

²⁷⁸ MT, I/2., 87., br. 187.

²⁷⁹ MT, I/2., 90., br. 195.

²⁸⁰ MT, I/2., 3., br. 5. i 110., br. 239.

²⁸¹ MT, I/2., 271., br. 10.

²⁸² Za razliku od gradskog zemljišta, za izvangradska zemljišta, polja i vinograde statut određuje da se kupovina od tada mora obavljati uz navedeni broj vretena; ST, L. III, c. 53.

²⁸³ ST, L. III, c. 54.

²⁸⁴ MT, I/1., 315., br. 81. Zanimljiv je *actum* ovog dokumenta (*in via iuxta ecclesiam sancti Francisci fratrum predicatorum*).

²⁸⁵ *Item domus in Tragurio prope domum uxoris Georgii de Chega. Item locus sive paratinea in Tragurio prope domum Crome ...*; CD, V., 312.-315., br. 804.

Luka Matin Lucić zadržao je jednu veliku kuću u Prigradu,²⁸⁶ u blizini dominikanskog samostana.²⁸⁷

Prema kupoprodajnim dokumentima 13. stoljeća možemo pratiti lokaciju posjeda roda Cippico. Tako su u posjedu Brtana Marinovog 1270. bile tri susjedne čestice,²⁸⁸ a u posjedu njegovog brata Stjepana još nekoliko čestica, također u susjedstvu.²⁸⁹ Ovaj se veći posjed nalazio sjeverno od dominikanskog samostana. U Prigradu su stanovnici zbog izgradnje većeg objekta kupovali ili unajmljivali čestice jednu do druge. Tako su zabilježene dvije susjedne čestice u vlasništvu sestara Petromile i Marije iz roda Casotti (udane u rodove Trenta i Alberti iz Splita),²⁹⁰ te dvije susjedne čestice s drvenim kućicama u zajedničkom vlasništvu dvojice plemića - Zane Vujka i Mate Paške.²⁹¹ Blizu posjeda obitelji Cippico i Lucić, *habitor* Radosta iznajmljuje nekoliko čestica.²⁹² Vlasnici čestica u Prigradu također su i Dujam Domišić²⁹³ i Lovro Žiljević. Julia Ploča²⁹⁴ vlasnik je kuće, a Bastijan Peci drvene kućice.²⁹⁵

Velik utjecaj na oblikovanje i urbanizaciju prostora Prigrada imala je izgradnja samostanskog kompleksa Sv. Dominika, na mjestu prvotno namijenjenom za izgradnju franjevačkog samostana. Biskup je sredstvima dobivenim od Dese Lukinog 12. ožujka 1265. kupio za franjevce u Prigradu dva zemljišta s barakom, blizu posjeda Nikole Albertinog i Nocenta Martinovog za 240 libri, te postavio temelje franjevačkoj crkvi.²⁹⁶ Nikola Albertinov darovao je kapelu Sv. Frane, nad kojom je imao pravo patronata, dominikancima.²⁹⁷ Zbog toga je došlo do sukoba između dominikanske i franjevačke zajednice u Prigradu.²⁹⁸ Nakon što su se dominikanci uspjeli istisnuti franjevce iz Prigrada, prior dominikanskog samostana fra Mihovil iz Drača kupio je 16. srpnja 1304. tri drvene kućice od pripadnika roda Lucić (braće Mate, Grgura i Dese, sinova Lukinih, te Frane i Stane, njihovih sestara), koje su se nalazile u susjedstvu.²⁹⁹

Obrtnici

Identifikacija obrtničkog staleža (oko 115 osoba u razdoblju 1263.-1300. godine) olakšana je činjenicom da se uz osobno ime obično navodi i zanimanje, katkad uz titulu "magister", odnosno u nekim slučajevima samo uz oznaku "magister" (bez naznake zanimanja). Međutim, zbog oblika imenske formule 13. stoljeća pojedine se osobe ne mogu uvijek jednoznačno identificirati

²⁸⁶ HAZU, Ostavština Lucius, knjiga 12., f. 12.-15.

²⁸⁷ LUČIĆ, Povijesna svjedočanstva, 1043. Premda se zapis odnosi na godinu 1305. spomenut je pod pretpostavkom da je kuća odnosno palača bila sagrađena već i krajem 13. stoljeća.

²⁸⁸ MT, L/1., 123., br. 53.; II., 250., br. 2.

²⁸⁹ MT, L/1., 401., br. 254.

²⁹⁰ MT, L/1., 127., br. 60.

²⁹¹ MT, L/1., 291., br. 43, 312., br. 75.

²⁹² MT, L/1., 316. (*Ante domum domini Duimi de Cega et stationem Orlandini specialis*), br. 84.

²⁹³ MT, L/1., 316., br. 84.

²⁹⁴ MT, L/2., 327., br. 37.

²⁹⁵ MT, L/1., 90.-91., br. 6.

²⁹⁶ *Ad honorem Dei omnipotens et beate Marie virginis causa aedificandi ibi in burgo ecclesiam et locum fratribus minoribus de Tragurio*; CD, V., 344., br. 834. ; 10. Augusti 1265. *ecclesia Beate Marie in Burgo pro fratribus minoribus primum lapideam iuactus ...*; HAZU, Ostavština Lucius, knjiga 12., f. 11.

²⁹⁷ FARLATI, Illyricum sacrum, IV., 349.-250.; ANDREIS, Povijest grada, 336.-337.

²⁹⁸ Opširnije o tome vidi: Irena BENYOVSKY, "Prosjacki redovi u kasnosrednjovjekovnom Trogiru", *Vartal*, 1.-2./1998., 85.-95.

²⁹⁹ ANDREIS, Povijest grada, 336.

te primjerice nije jasno jesu li *magister murarius Andreas Uataccius*³⁰⁰ godine 1264., *Andreas Matassa murarus* godine 1272.³⁰¹ i *magister Andreas murarius* godine 1282.³⁰² jedna, dvije ili tri različite osobe.

Prema arhivskim podacima, u Trogiru 13. stoljeća bilo je obrtnika brojnih struka, ali oni su uglavnom pokrivali potrebe svojih građana i stanovnika okolnih sela. Nemamo podatke o izvozu nekih proizvoda, pa možemo pretpostaviti da su se oni uglavnom prodavali u gradskim radionicama i dućanima.³⁰³ Obrtnici se spominju u različitim dokumentima - ugovorima o primanju naučnika, kao vlasnici kuća i zemljišta, te u oporukama.³⁰⁴ Kao i u drugim dalmatinskim središtima najbrojnija skupina obrtnika su postolari (*caligarii*).³⁰⁵ Osim kao vlasnici kuća, postolari se u Trogiru spominju u raznim ugovorima i parnicama.³⁰⁶ Primjerice, 1271. godine majstor Desa kupuje volovske kože koje sprema u svoj dućan.³⁰⁷ Od krojača spominju se u Gradu majstor Obrad, koji je 1271. godine kupio dućan,³⁰⁸ krojač Grubiša/Grupša Damjanov, kao vlasnik kuće³⁰⁹ i majstor *Dragochina pelliparius*, koji je 1264. godine unajmio kuću.³¹⁰

Kao vlasnici kuća u Gradu spominju se i zlatari - Radovan (1264. godine), Nikola (1272. godine) i Radoslav (1292. godine). Udovica zlatara Sabe 1274. godine zamijenila je s komunom kuću uz komunalnu palaču i *curtile* samostana Sv. Ivana za kuću u blizini samostana Sv. Nikole.³¹¹ Zabilježen je veći broj zidara (*murarii*), primjerice Majstor Petar Zaninov, koji je u razdoblju od 1264. do 1274. godine tri puta zabilježen kao vlasnik kuće u Gradu.³¹² Majstor Desa Klementov spominje se 1271. godine kao vlasnik čestice u Prigradu.³¹³ Osim zidara spominju se i drvodjelci - primjerice 1264. godine majstor Nikola, sin kovača majstora Mateja³¹⁴ i već spomenuti *magister Raden carpenterius* 1279. godine.³¹⁵

Međutim, nedovoljna identifikacija osoba koje se spominju u tim pravnim poslovima te nedostatak podataka o mogućim dodatnim kupoprodajnim ugovorima ili zamjenama vlasništva onemogućuje i precizniju ubikaciju kuća i zaključak radi li se o jednoj ili dvije kuće. Naime, godine 1264. *Obraddus filius Pouerecti* zamjenom postaje vlasnik kuće u Gradu, pored kuće Petra Zaninovog.³¹⁶ Isti Obrad (*Obraddus filius Pouritti*), kao suvlasnik kuće s Dragonjecom Radovanovim, prodaje suvlasniku godine 1274. svoju polovicu kuće, koja se nalazi pored kuće

³⁰⁰ MT, L/1., 78., br. 162.

³⁰¹ MT, II., 108., br. 79.

³⁰² MT, II., 229., br. 90.

³⁰³ Marko MIRKOVIĆ, "O ekonomskim odnosima u Trogiru u 13. stoljeću" (dalje: O ekonomskim odnosima), *Historijski zbornik*, IV/1951., 21-52.

³⁰⁴ Nevenka BEZIĆ-BOŽANIĆ, "Arhivske vijesti o trogirskim zanatlijama" (dalje: Arhivske vijesti), *Mogućnosti*, 10-11/1980., 1026-1036., 1027.

³⁰⁵ BEZIĆ-BOŽANIĆ, Arhivske vijesti, 1029; Primjerice, u Dubrovniku krajem 13. stoljeća zabilježeno ih je 86; Josip LUČIĆ, *Obrti i usluge u Dubrovniku do početka XIV stoljeća*, Zagreb 1979., 98.

³⁰⁶ Primjerice: MT, L/1., 8., br. 19.; 17., br. 40.; 20., br. 46.; 41., br. 88.; 68., br. 142.

³⁰⁷ MT, L/1., 272.-273., br. 8.

³⁰⁸ MT, L/1., 78., br. 163.

³⁰⁹ MT, L/1., 278., br. 18.

³¹⁰ MT, L/1., 19., br. 44.

³¹¹ MT, L/1., 14., br. 33.; 15., br. 36.; 371., br. 187.

³¹² MT, L/1., 21., br. 48.; 54., br. 113.; 75., br. 159.; 78., br. 162.; 306., br. 68.; 339., br. 124.; 343., br. 132.; 348., br. 142.; 503., br. 455.; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 163.

³¹³ MT, L/1., 221., br. 1.

³¹⁴ MT, L/1., 80., br. 167.

³¹⁵ MT, L/2., 201.-202., br. 58.; FISKOVIĆ, Romaničke kuće, 162.

Petra Zaninogov (dio teksta koji se odnosi na druge susjede je oštećen).³¹⁷ Ovaj Obrad, dakako, nije identičan s Obradom Dabišinim (*Obraddus filius Dabissçe*) koji u međuvremenu (godine 1272.) prodaje kuću, koja se također nalazi pored kuće Zanina Petrovog, Valentinu Petrovom Luciću.³¹⁸ Stoga je moguće da su se u susjedstvu Petrove kuće nalazile kuće obaju Obrada, kao i da je majstor Petar Zaninov bio vlasnik dvije kuće u Gradu. Također nije jasno je li spomenuti Petar identičan s zidarom Petrom (*Petrus murarus*), čija se kuća, kao i kuća zidara Dragoja, godine 1272. nalazi pored kuće Rade Gostine (redovnice samostana Sv. Nikole) i njezine sestre Dese³¹⁹ (u razdoblju 1264. i 1273. također se spominje i zidar majstor Petar Zojin - *Petrus Çoie*, koji vjerojatno nije ista osoba kao i prije spomenuti majstor Petar Zaninov).

U dokumentima 13. stoljeća spominju se i strani obrtnici nastanjeni u Trogiru.³²⁰ Međutim, neki su od njih trajno doselili u Trogir te postali njegovim stanovnicima (*habitatores*) ili građanima (*cives*). Primjerice, majstor Bartol Vilimov (*Batrolomeus Gulielmi*) iz Ferma spominje se od 1270.³²¹ do 1292. godine kada je nakon najmanje dvadesetak godina od doseljenja u Trogir uz denominaciju njegovog sina Dominika još uvijek zabilježena očeva provenijencija (*Dominicus magistri Bartholomei caligarii olim de Firmo*).³²² Koncept obiteljskog života obrtnika nije bio određen širim rodbinskim vezama, nego u pravilu ograničen na jedno kućanstvo. Katkad su se, međutim, i bliski srodnici bavili istim obrtom, primjerice krojači braća Grubiša/Grupša (*magister Grupissça Damiani sartor*)³²³ i Marin/Marinko (*Marinus frater Gruppisce sartor; Marinus sartor filius olim Damiani*),³²⁴ sinovi Damjanovi.

Zaključak

Socijalna slika prostora grada u 13. stoljeću vrlo je dinamična i promjenjiva. Unatoč diskontinuitetu podataka u dokumentima i pomanjkanju fiksnih orijentira za cijeli prostor Grada preciznija ubikacija pojedinih posjeda moguća je prije svega kad je riječ o nekretninama u vlasništvu plemstva.

S južne strane glavnog trga, a preko puta crkve Sv. Martina, nalazila se kuća u vlasništvu roda Lucić. Sjeveroistočno od katedrale Sv. Lovre nalazila se kuća roda Quarco. Uz katedralu Sv. Lovre i samostan Sv. Ivana Krstitelja nižu se nekretnine članova obitelji Bolliarini, te plemićkih rodova Trenta i Mazzarello, zatim kanonika Drage i njegove sestre Dese Ploča. U njihovoj blizini, uz istočne gradske zidine kuće su roda Gracija, a još nešto južnije i nekretnine roda Ursus. Uz samostan Sv. Nikole nalazimo kuće rodova Lucić, Albertini, Cega, Buffalis, Cippico, Casotti, te još jednu kuću u vlasništvu kanonika Drage i njegove sestre Dese Ploča. U njihovoj blizini, uz južne gradske zidine nekretnine su i rodova Vitturi, Vodovar, Krnja i Vučina. Nekretnine roda Andreis nalazile su se u blizini crkve Sv. Petra, a u njihovu susjedstvu bili su i rodovi Kazarica, Grubić, Vučina, Krnjoš i Casotti. Nekretnine nekih obitelji u Gradu, kojih su dokumenti doneseni u Dodatku, ne mogu se pobliže locirati na temelju raspoloživih dokumenata.

³¹⁶ MT, I/1, 45., br. 97.

³¹⁷ MT, I/2, 17., br. 35.

³¹⁸ MT, I/1, 372., br. 189.

³¹⁹ MT, I/1, 343., br. 132.

³²⁰ MIRKOVIĆ, O ekonomskim odnosima, 21.-52.

³²¹ MT, I/1, 106., br. 26.

³²² MT, I/2, 272., br. 12.

³²³ MT, I/1, 180., br. 94.

³²⁴ MT, I/1, 324., br. 98., I/2, 197., br. 52.

Gospodarski se život grada uglavnom odvijao na području glavnih komunikacija i gradske luke. Može se primijetiti grupiranje nekih obrta u pojedinim dijelovima grada, iako se ulice i četvrti u Trogiru nikada ne nazivaju prema obrtničkim aktivnostima ili obrtnicima koji su tamo stanovali. Iako su i obrtnici mogli imati u posjedu dvije susjedne kuće, oni nisu stvarali središte proširene obitelji kao pripadnici plemićkih rodova.

Sve promatrane društvene skupine utjecale su na razvoj i izgradnju gradskog prostora, poglavito stambene arhitekture, oblikovane u funkciji načina života ili profesije. Tijekom 13. stoljeća, koje je najintenzivnije razdoblje izgradnje srednjovjekovnog Trogira, moguće je pratiti procese definiranja posjedovnih odnosa, stratifikacije, a naposljetku i širenja gradskog prostora. U razdoblju od 13. stoljeća do sredine 15. stoljeća Trogir se pretvorio u organizirani gradski sustav u kojem su društvena postignuća ostavila svoj odraz na izgledu grada.

DODATAK

Dokumenti u kojima se navode nekretnine pripadnika trogirskog plemstva u Gradu

Budući da se uz članak ne može priložiti baza podataka (dBASE), odlučili smo se prikazati jedan njezin dio, koji obuhvaća dokumente u kojima se spominju nekretnine u vlasništvu trogirskog plemstva u Gradu. Abecednim redom navedeni su patricijski rodovi, a unutar roda navedeni su samo oni pojedinci čije se nekretnine spominju u dokumentima.³²⁵ Uz svakog člana plemstva u zgradama je naveden rod kojem pripada, uz ženske osobe, ako je poznat, naveden je i rod kojem je žena pripadala prije udaje. Također su doneseni i međusobni rodbinski odnosi članova unutar pojedinog roda. Ako se u jednom dokumentu spominje više osoba pripadnika trogirskog patricijata, taj je dokument naveden više puta, uz svakog pojedinog člana čije se ime spominje. Iz dokumenata su navedeni samo bitni podaci: vrsta ugovora (*venditio, emptio, testamentum, questio, permutatio, divisio, contura*), imena osoba koje sklapaju ugovor, imena susjeda, te naposljetku nekretnine koje se navode kao mjesto sklapanja ugovora (*actum*). Dokumenti u kojima se navode nekretnine koje ne pripadaju članovima trogirskog patricijata, a mogu se povezati s drugim dokumentom, u kojem se oni navode, doneseni su u bilješkama uz dokument s kojim ih se može povezati. Premda članovi rodova Bolliarini i Marko u 13. stoljeću nisu pripadali trogirskom plemstvu uvršteni su u Dodatak zbog njihove povezanosti s plemićkim rodovima kao i zbog mogućnosti praćenja njihovih nekretnina u dokumentima.

ALBERTINI

Nikola ³²⁶ i **Buna** (djevojačko nob. Žiljević)

Geruasius qui dicitur Coppecta, f. q. Miri ... promixit dare dicto domino Valentino (sc. Valentinus Petri Luce, nob. Lucio) *in uenditionem ... domum... prope domum ipsius domini Valentini et prope domum domini Nicolai Albertini* (1264.) MT, I/1., 19.-20., br. 45.

Domina Bunna ux. c. Nicole Albertini vendidit ... casannitum...juxta domum monasterii sancti Nicolaji ... domum domini Valentini Petri (nob. Lucio) ... *et Bunnam matrem Marini ...* (sc. vendidit) *domine Prodde ux. Georgii de Cega* (nob. Cega) (1271.) MT, I/1., 232.-233., br. 23., 24., 25.

questio ... inter Bunnam Mille (djevojačko nob. Žiljević) et ... Dessam Mille (nob. Žiljević) *fratrem dicte Bunne ... de paratineis positis in Tragurio, iuxta uxorem Uide ...* (1272.) MT, I/1., 434.-435., br. 320.

³²⁵ O plemićkim rodovima vidi: ANDREIS, Trogirski patricijat, passim.

³²⁶ Smrću Nikole rod izumire u muškoj lozi. Dokumenti bilježe dućan njegovog zeta: *actum in statione dicti France* (sc. *France Menci Gradi*) (1272.); MT, I/1., 431., br. 313.

*in domo ipsius Bunne ... Bunna relicta Nicolai Albertini (1270.) MT, I/1., 102., br. 19.; actum ante domum dicte Bunne (1272.) MT, I/1., 391., br. 233.; (1273.) MT, I/1., 499., br. 448.; *in domo condam Nicolay Albertini (1277.) MT, I/2., 162., br. 80.; ante domum uxoris condam Nicolay Albertini (1277.) MT, I/2., 168.-169., br. 94.**

ANDREIS

Marin (knez; brat Dese)

Usecchina, filius Dobromeri (nob. Miršić) ... vendidit ... domino comiti Marino ... stationem ... iuxta ... domum dicti Dobromeri (nob. Miršić) (1271.) MT, I/1., 257-259., br. 75. i 76.

Dompnana ux. Uulcinne Petri Cauanej ... nomine permutatuinis ... dedit ... matri sue Belle et eius tecte Mari ... domum ... iuxta ... Agapem ux. c. Jacobi Marchi ... Laurencij Perualle ... in gambium ... domum ... iuxta domum domini comitis Marini, ortum sancti Stefani et domum Catene uxoris condam Duimi de Morcega faba (nob. Buffalis) (1272.) MT, I/1., 317., br. 86.

Maria ux. cq. Dragouanni ... nomine permutationis ... dedit ... Yuanni Pratanello ... domum ... iuxta domum Drage Cacaricce (nob. Kazarica), prope paratineam Da (oštećeno) ... quondam domini comitis Marini ... Yuann ... dedit ... domum ... iuxta domum Dragobrat murarum et prope ecc. s. Petri (1279.) MT, I/2., 229., br. 151.

actum in domo comitis Marini in qua Marinus Clarioli habet stationem (1272.) MT, I/1., 293., br. 46.; actum in domo domini comitis Marini (1272.) MT, I/1., 447., br. 346; (1273.) I/1., 474., br. 398.; in capite scalarum palacij domini comitis Marini (1272.) MT, I/1., 402., br. 256.

Desa (brat kneza Marina)

Bunna Saladini, uxor Pauli (djevojačko nob. Vučina), ... reliquit ... domino Donato suo fratri (nob. Vučina) ... domum cum banca et pila, ... prope Dessam Amblasij et murum ciuitatis (1276.) MT, I/2., 155.-156., br. 67.

Andrija (sin kneza Marina)

Barbe Bacileri ... vendidit ... Andree comitis Marini domum ... iuxta ... domum Draghe f. c. Martini Martinacci et domum Drage f. c. Stasi Baccileri (8. 2. 1272.) MT, I/1., 305., br. 66.

Andreas domini comitis Marini vendidit ... Nicole aurifici ... domum quam ipse emit a Barbe Baccileri ... iuxta ... domum Draghe f. c. Martini Martinaccij et domum Drage f. c. Stasi Baccilerij (21. 6. 1272.) MT, I/1., 371-372., br. 187.

actum in domo dicti Andree (domina Scomosa, ux. Andree comitis Marini) (1273.) MT, I/1., 472., br. 394.

Marin (sin Andrije)

Damianus Ogoymos ... confessus ... fuit se ... recepisse ... a domino Marino Andree ... pro medietate muri qui est inter domum ipsius domini Marini et domum ipsius Damiani ... item promisit dictus Damianus claudere fenestram que est in ipso muro et panaram (1292.) MT, I/2., 278., br. 27.

BOLLARINI

Stana (sestra Stanike)

cum Stanicha qui dicitur bolliarinus faciendo domum suam positam iuxta domum Stane sororis sue, que est apud ecclesiam beati Laurencii (1269.) CD, V., 499-500., br. 966.

Bunna r. Cebri Prietici ... vendidit ... domine Petromille r. Juannis Trenta (nob. Trenta) ... caniuam ... (pauimentus superus erat Desse sororis dicti Cebri) ... iuxta domum Stane Mengacii (nob. Mazarello) et prope domum Stane Staniche (Bolliarini) (1270.) MT, I/1., 94.-95., br. 6.

Stanika (brat Stane) i Demincija

Obrraddus f. Pouerecti ... domina Mencia ux. Staniche Bolliarini ... pro quadam domo ipsius domine ... prope domum magistri Petri Jannini et prope domum Domnane Salinis (1264.) MT, I/1., 45-46., br. 97.

cum Stanicha qui dicitur bolliarinus faciendo domum suam positam iuxta domum Stane sororis sue (Bolliarini), que est apud ecclesiam beati Laurentii (1269.) CD, V., 499-500., br. 966.

domina Dessa, f. c. Turcoli ux. c. Pluge (nob. Ploča) contra dompnum Dragum ... fratrem dicte Desse ... domus quam comunem habet ... iuxta rurum (!) comunis ... domum Petri Gratie (nob. Gracia) ... et ... alie domus ... quam comune habet ... iuxta domum Stefani Fili³²⁷ et domum Staynicca Bollarini per mediam andronam (1271.) MT, I/1., 204., br. 141.

Domina Demincia ux. Staynica Bollarini ... vendidit... Iuanni et Dragouanni, filiis Dragoslavo Sunimea ... domum ... iuxta domum domini Čanicka Casocti (nob. Casotti) et domum Donati Saladini (nob. Vučina) et viam que seruet domui vendite (1271.) MT 1/1, 249.-250., br. 55. i 56.; i (1272.) MT, I/1., 323.-324., br. 98.³²⁸

Dessa ux. c. Plusii (nob. Ploča) ... dedit ... dicto abbati, nomine dicti monasterii (sancti Johanis) ... (oštećeno) ... domum ... prope domum Bollarini ... et domum que fuit Steply Fili et domum que fuit Raçe Nepocilli (1275.) MT, I/2., 124.-125., br. 267.

BUFFALIS**Dujam "Morsika" i Katena**

Dompnana ux. Uulcinne Petri Cauanej ... nomine permutatuinis ... dedit ... matri sue Belle et eius tecte Mari ... domum ... iuxta ... Agapem ux. c. Jacobi Marchi ... Laurencij Perualle ... in gambium ... domum ... iuxta domum domini comitis Marini (nob. Andreis), ortum sancti Stefani et domum Catene uxoris condam Duimi de Morcega faba (1272.) MT, I/1., 317., br. 86.

actum ante domum dicte Catene (1272.) MT, I/1., 416., br. 282.

Skimosa (kći Dujma "Morsike" i Katene, supruga Ilije Kazarice i kneza Petra Martinušića Šubića) vidi KAZARICA, vidi MARTINUŠIĆ

in domo ipsuis Scumose ... relicta Eliece Kasariççe (1270.) MT, I/1., 94., br. 5.; actum in domo dicte domine (sc. domina Scimosa ux. domini comitis Petri de Martinoscio) (1279.) MT, I/2., 229., br. 150.

Stana (kći Dujma "Morsike" i Katene, supruga Filipa Matejevog)

ante domum Stane filie dicte Catene (1272.) MT, I/1., 412.-413., br. 275.

questio ... inter Stanam r. Mingacçe (nob. Mazzarello) ... et Stanam r. Filippi ... occasione aque, que decurrebat de curia Stane Filippi in curiam et domo dicte Stane Mingacçe ... (1273.) MT, I/1., 490.-491., br. 429.

Desa (sin Dujma "Morsike", brat Stane i Skimose)

fuisset vendita medietas pro indiuiso, uidelicet illa medietas, que fuit sororis Vite de Ckergne (nob. Krnja) ... Pero qui dicitur Ploča (nob. Ploča) et Desse Duimi, de quadam domo ... posita ... infra hec latera: ab uno latere orientali uia uicinalis, ab occidenti domus magistri Martini murarii, generis Dachie Peruenerunt ad diuisionem de dicta domo ... in parte Vite uenit et est palmentum super cum camera superiori, et palmentum de subtus cum camera inferiori uenisse et esse (oštećeno) ... dictorum Plocie et Desse; et canauam esse diuisam per medietatem in hunc modum, quod medietas ipsius canaue cum

³²⁷ Stephanus Fili ... vendidit ... domino Preste de Cotopangna, potestati ciuitatis traguriensis ... domum ... prope domum condam dompni Dragi et domum filiorum Dragenni (1274.); MT, I/2., 63., br. 137.

³²⁸ Ugovor je prvi put cancellatum voluntate partium.

porticu, que est ex parte septentrionis esse in parte dictorum Plocie et Desse et alia medietas cum porta noua, facta in pede scalarum, ex latere meridiei est et uenit in parte dicti Vite (1264.) MT, I/1., 54-55., br. 113.

Laurentius Mandrii ... uendidit (sc. Dessa Duimi et Julla domini Pločie (nob. Ploča) canauam domus ... prope domum Jancii Strie (nob. Strija) ... et prope domum Stanichi Crochi (1264.) MT, I/1., 85., br. 177.

questio ... inter Dessam Duimi de Morcega faba ... de armario et loco uacuo, qui est inter domum dicti Desse et domum dicte Marie (sc. f. c. Martini Bubassche) et iuxta murum domini Romoni (nob. Stoka I) (1271.) MT, I/1., 281., br. 23.

Marcus, donnus Martinus, Nicola et Marinci, filij c. Jacobi Marchi ... diuiserunt inter se domum, paratineas et camardas ... In prima parte posuerunt dictas paratineas et camardas positas iusta domum Desse Duimi de Morcega faba et prope dictam eorum domum ... (1273.) MT, I/1., 481.-482., br. 410. (cijela dioba 481.-484., br. 410. - 415.)

Dabra f. q. domini Valentini Petri (nob. Lucio) ... dedit ... Petro fratri suo recipienti tam pro parte sua quam pro parte Francisci et Luce fratrum suorum omne ius et actionem ... (oštećeno) ... in domum cum curte et turre ... que domus et turis hiis finibus ... primo fine domo Desse Duymi, II fine muro ciuitatis, III fine domibus monalium monasterii sancti Nicolai, IIII vero fine domo Bonne de N (oštećeno) ... Desse matris Marinci de Picha ... (1279.) MT, I/2., 207., br. 76.

domum ipsius Nicolai (sc. Jacobi Marchi) ... prope domum Marchi fratris sui et versus domum discopertam Vodomiri mediace (!) via ... dicta domus incantata ... Dessa Duymi Mursicafaua libras centum LX o(b)tulit ad incantandum (1279.) CD, VI., 292.-293., br. 246.

*ante stationem Desse Duimi de Morcega faba et dicti Iulle (nob. Ploča) (1272.) MT, I/1., 428.-429., br. 308. in statione domini Dese infrascripti (... Dessa Duimi examinatore) (1274.) MT 1/2, 14., br. 29; MT, I/2., 18., br. 38; MT, I/2., 28., br. 59; MT, I/2., 47-48., br. 102.; (1276.) MT, I/2., 135., br. 20.; (1292.) MT, I/2., 287., br. 52.; *Hactum ... ante domum infrascripti examinatoris ... domino Dessa Duymi examinatore* (1292.) MT, I/2., 270., br. 8.; MT, I/2., 275-276., br. 20.; MT, I/2., 281., br. 36.; MT, I/2., 302., br. 83.*

Draga (kći Dese, udana za Silvestra Mazzarella) vidi MAZZARELLO

CASOTTI

Zanika i Goja

Domina Demincia ux. Staynica Bollarini ... uendidit ... Iuanni et Dragouanni, filiis Dragoslavo Susnimea ... domum ... iuxta domum domini Čanicca Casocti et domum Donati Saladini (nob. Vučina) et viam que seruet domui vendite (1271.) MT, I/1., 249.-250., br. 55. i 56.; i (1272.) MT, I/1., 323.-324., br. 98.³²⁹

dominus Čanicca Cascoti ... actum ante domum dicti uenditoris (1271.) MT, I/1., 173.-174., br. 82.; *actum ante domum Čanicca Casocti* (1272.) MT, I/1., 284., br. 30.; MT, I/1., 335., br. 117.; MT, I/1., 448.-449., br. 348.; (1273.) MT, I/1., 491., br. 430.; (1276.) MT, I/2., 127-128., br. 4.; MT, I/2., 133.-134., br. 17.; MT, I/2., 147., br. 47.; *actum in domo dicti domini Cannicche (sc. Casocti)* (1272.) MT, I/1., 325.-326., br. 100.; MT, I/1., 392.-393., br. 237.; *ante scalas domini Cannicche Casocti* (1276.) MT, I/2., 147., br. 47.

actum in domo dicte domine Goye (sc. Goya ux. domini Janniche) (1279.) MT, I/2., 213., br. 97.; MT, I/2., 216., br. 107.

³²⁹ Vidi prethodnu bilješku.

Toma (sin Zanike) i Marija (djev. nob. Matika)

fideicommissarie domine Scomose ux. c. Theodori Rugie (nob. Cippico) ... uendiderunt ... domino Valentino Petri Luce (nob. Lucio) ... domum, quam confessus fuisse dicti Theodori ... prope paratingnam Thome domini Janniche Casiocti et prope domum magistri Dominci (1264.) MT, I/1., 36., br. 78.

Stayna f. dobre ux. c. Boghudessa ... reliquid Mariole nepti c. dicti sui mariti ... medietatem uni-us camarde ... iuxta domum Androssci ... iuxta domum domine Marie ux. Thome domini Čanicca Casocti (1271.) MT, I/1., 210.-211., br. 153.

actum in domo dicte domine Marie (sc. Maria f. c. Dobringna Maticche, ux. Thomasij f. domini Čannicca Casocti) (1271.) MT, I/1., 167., br. 71.; actum ... in scalis infrascripte venditricis Maria f.c. Dabran-gne, ux. Thomasij domini ... (oštećeno) (1275.) MT, I/2., 121.-122., br. 263.

Kažot (sin Zanike; kanonik i primicerij)

actum in uia ante domum in qua moratur donnus Casoctus primicerius (1272.) MT, I/1., 437., br. 324.

Marija (sestra Zanike, udana za Formina Albertija iz Splita)

in domo dicte domine Marie ... domina Maria Cascoti, ux. c. Formini de Spaletto et filius eius Teudosius ... Teudosius promixit ... Marie sue matri admodo aliquam iniuriam sibi non facere nec ... extrahere de domo sine uoluntate dicte sue matris (1271.) MT, I/1., 205., br. 143.

Petromila (sestra Zanike, udana nob. Trenta) vidi TRENTA**Nikola (brat Zanike) i 1. Radoslava (djev. nob. Vučina), 2. Goja**

Ciuitanne, Duimus et Obraddus filii q. Petrosii ... uendiderunt Nicole Chasiocto ... domum ... prope ipsum Nicolam ... et prope Duimum Marci Masla (1264.) MT, I/1., 70., br. 146.

Priba f. q. Nicole ux. q. Schlauchi ... se habere comunem cum Nicole Chasiocti medietatem domus ... prope coquinam ipsius Nicole ... uendidit ... ipse Nicole ... medietatem sibi pertinentem ex latere boree uersus dicta, coquinam ... actum in capite scalarum dicte domus (1264.) MT, I/1., 81., br. 169.

Duimus Micimaschi et Bunna eius uxor ... dederunt ... Sabbe Drugaući, nomine Johanine eorum filie ... domum ... prope M (oštećeno) Praçichi et Nicolam Casocti (1274.) MT, I/2., 74., br. 161.

actum in statione dicti Nicole (sc. Nicole Chasiocto nob. Casotti) (1264.) MT, I/1., 70., br. 146.; in domo infrascripti Nicole Casocti (1275.) MT, I/2., 94.-95., br. 204.; actum in domo domini Nicolai Casocti (1279.) MT, I/2., 201., br. 57.

CASTRAFOCUS

Nema sačuvanih dokumenata o posjedu nekretnina u Gradu.

CEGA**Marin (sin Petra)**

in domo venditricis infrascripte ... domina Peruosclava ux. c. Vala (oštećeno) ... vendidit ... (sc. Pasculo Barbi) unam suam domum ... apud Tadeum Conpupi et apud domum que fuit Marini Petri Cege et ante viam vicinalem (1277.) MT, I/2., 164.-165., br. 85.

Dujam (sin Dese, brat Jurja i Petroša) i Restislava

Bodi, canonicus sancti Laurencij, pro quinta parte et Catena soror dicti Bodi pro quatuor partibus ... locauerunt Nicole Siluestri Casse ad conturam ... domum ... iuxta domum domini Duimi de Cega et iuxta domum heredum Bodini (1273.) MT, I/1., 497., br. 444.

actum ... in domo infrascripti condam domini Duymi Restisclaua, ux. Duimi de Cega, Desa, Dobriča, pro eis Stephanellus pro se et procuratorio nomine Marie Petri ... (oštećeno) Georgio de Cega procuratore predictorum Petri et Marie ... volentes bona condam predicti Duymi ... (oštećeno) vivi inter eos diuidere ... Im primis domus ... (oštećeno) ... qui habebunt domum de platea, que fuit Pauli pro melioramento, quod erat in ipsa domo majori ... Item domus posita prope domum Siluestri Munni ... Item domus, que fuit Pauli ... (1275.) MT, I/2., 115., br. 250.

ante domum domini Duimi de Cega (1272.) MT, I/1., 341., br. 127.; actum in domo dicte Restisclauae (sc. relicte q. Duymi filii Dese de Ceca) (1279.) MT, I/2., 204., br. 67.

Juraj (sin Dese, brat Dujma i Petroša) i Proda (djev. nob. Stoka II)

Domina Bunna ux. c. Nicole Albertini (nob. Albertini) vendidit ... casannitum ... iuxta domum monasterii sancti Nicolaji ... domum domini Valentini Petri (nob. Lucio) ... et Bunnam matrem Marini ... (sc. vendidit) domine Prodde ux. Georgij de Cega (1271.) MT, I/1., 232.-233., br. 23., 24., 25.

Menci Agapusssci vendidit ... Georgio de Cega ... paratineam ... iuxta ipsum emptorem et Çancium Strie (nob. Strija) (1272.) MT, I/1., 419., br. 289.

questio ... inter Georgium de Cega ... et Marinum Mathei dicendi dictus Georgius contra dictum Marinum, quod ipse de nouo fecerat unum foramen in suo armario per quod aqua currebat in uiam et faciebat iniuriam in uia ... (1272.) MT, I/1., 436.-437., br. 323.

Maria r. q. Stephani Marini de Roya (nob. Cippico) ... nomine permutationis dedit ... (oštećeno) in domo quam fieri et construi fecit dictus Stephanus super terra domini comitis Pribigne, que domus est in Tragurio iuxta domum Creste de Alberto, iuxta monasterium sancti Nicolai ... Et dictus Ciprianus ... nomine permutationis dedit ... eidem Marie ... medietatem unius domus cum coquina et paratinea contingente ipsum ... pro comuni et indiuiso cum altera medietate domus dicte Marie ... Que domus cum coquina et paratineis est iuxta domum Stoye filie Crupçi et iuxta paratineam Georgij de Ceca (1279.) MT, I/2., 230., br. 153.

Dobriča, ux. olim Luce Gactulini ... vendidit ... Michaeli Voliçe suo genero duo pauimenta posita supra caneuam Georgij de Cega ... iuxta Chiude Maurentij (nob. Chiudi) et Diminciam filiam olim Dragoçay (1287.) MT, I/2., 260., br. 17.

in stacione domini Georgij de Cega (1274.) MT, I/2., 14.-15., br. 30.; in domo G(eorgij) de Ceca (nob. Cega) (1279.) MT, I/2., 223., br. 127.

Petroš (sin Dese, brat Dujma i Jurja)

Radosclauo et Pasculus de Spaletto, filij c. Stoianni Viuerta ... vendidere ... Dese f. damiani domum ... iusta Petross Cigayda et Vuletam generum Furca (1292.) MT, I/2., 285., br. 46.

Stana (kći Dese, sestra Dujma, Jurja i Petroša, udana za Donata Saladinija, nob. Vučina) vidi VUČINA

in domo infrascripte testatricis ... ego Stana ux. c. Donati Salladini (1286.) MT, I/2., 251.-253., br. 4.

Desa (sin Dujma Desinog, brat Stjepana)

ante stationem Dese domini Duimi de Cega (1272.) MT, I/1., 329., br. 108.; ante stacionem Dese Duimi de Cega (1272.) MT, I/1., 420.-421., br. 291.; ante stacionem domini Duimi de Cega (1274.) MT, I/2., 79., br. 171.

Stjepan (sin Dujma Desinog, brat Dese)

ante domum Stephanelli domini Duymi (nob. Cega) (1277.) MT, I/2., 172., br. 102.

“Mannus Dese de Cega”³³⁰

Mannus Dese de Cega uendidit ... Luce Petri Luce (nob. Lucio) totum casamentum ... uidelicet ambas domos que fuerant Dobri Mencij, quarum una que est a parte occidentali est iuxta domus Georgij Macotte et altera que est ex parte orientali est iuxta domum relicte Jancij Peregrini (1270.) MT, I/1., 109-111., br. 31. i 32.

CHIUDI (CLAUDIO)**Klaudij/Čude**

Domina Perua ux. q. Craichi murarii una cum filiis suis ... uendiderunt ... Clodio Maurencij duo palmenta cuiusdam domus eorum cum tecto ... et cum medio muro et sine canaua ipsius domus et sine anditu ad dicta palmenta ... (oštećeno) ... ab uno latere dicti uenditores per medium murum dictum et ab alio dictus emptor (1264.) MT, I/1., 44.-45., br. 95.

Dobriča, ux. olim Luce Gactulini ... vendidit ... Michaeli Voliče suo genero duo pauimenta posita supra caneum Georgij de Cega ... iuxta Chiude Maurentij et Diminciam filiam olim Dragočay (1287.) MT, I/2., 260., br. 17.

actum in domo dicti Clodij (1264.) MT, I/1., 44.-45., br. 95.; actum ante domum Chiudi Maurencij (1293.) MT, I/2., 312., br. 8.

Ivan “Starošev”

Vsechna c. Dobromiri (nob. Miršić) ... vendidit ... Johanni Starečij duo pauimenta domus ... iuxta domum Čulle (nob. Ploča) ... et aliam domum olim dicti Dobromiri (nob. Miršić) (1287.) MT, I/2., 257.-258., br. 11. i 12.

CIPPICO**Teodor “Ruža” i Skimosa**

fideicommissarie domine Scomose ux. c. Theodori Rugie ... uendiderunt ... domino Ualentino Petri Luce (nob. Lucio) ... domum, quam confessus fuisse dicti Theodori ... prope paratingnam Thome domini Janniche Casiocti (nob. Casotti) et prope domum magistri Dominci (1264.) MT, I/1., 36., br. 78.

Marin (sin Teodora “Ruže”) i Marija

questio ... inter Stoysçam filium domini Gruppissče... et dominam Mariam ux. c. Marini Ruge ... dicebat ... dictus Stoysča se debere habere medietatem parietis muri domus cochine dicte domine Marie, que stat iuxta domum cochine ipsius Stoyscie et se uelle adpoiare ad ipsum murum (1271.) MT, I/1., 278., br. 17.

Petrossus f. c. Cernecche nepos dompni Nocentis ... locauit ad naulum ... Predrage domum suam ... iuxta ... matrem Bertayni Marini (Brtan, sin Marije i Marina Cippica) (1271.) MT, I/1., 188., br. 107.

Michael et Dessa fratres, filij c. Nesco ... diuiserunt inter se eorum canauam que stat ... sub pauimentis vxoris condam Marini Ruge (nob. Cippico), iuxta Iura vxorem Marini Dragussče ... et eorum paratineam cum camarda positam in Tragurio, iuxta vxorem Millobrat et Marislauam matrem Damiani Mercii (19. 4. 1273.) MT, I/1., 492., br. 432. (vidi i Stjepan Cippico MT, I/1., 459., br. 370.)

actum in domo domine Marie ux. c. Marini Ruge (nob. Cippico) (1272.) MT, I/1., 346., br. 137; actum ... in domo uxoris condam Marini Ruge (nob. Cippico) (1274.) MT, I/2., 29., br. 61.; MT, I/2., 83.-84., br. 180.

³³⁰ Zbog nedostatka izvora identitet se ne može utvrditi.

Stjepan (sin Marina, brat Brtana, Cebre) i Marija (djev. nob. Trenta)

Stefanus Marini Ruge et Marinus Mathei ... vendiderunt ... Draghe vx. c. Desse Messine matri dompni Natalis medietatem unius pauimenti domus ... infra domum dicte Draghe et iusta Mariam sororem dicte emptricis, ab uno solario diste domus usque in alium solarium ... actum in capite scararum dicte domus (1271.) MT, I/1., 162., br. 62.

Misi f. c. Nesco vendidit ... Stefano Marini Ruge suam canauam, que stat sub potestate matris dicti Stefani ... et iuxta ... domum Iure vxoris Marini Dragussçe (3. 2. 1273.) MT, I/1., 459., br. 370. (vidi i Marin Cippico i Marija MT, I/1., 492., br. 432.)

questio ... inter Cebrum Petri nomine Valentini (nob. Lucio) sui fratris ... et dompnum Marinus Scolliči ... ipsum dominum Valentinum non debere nec posse murum nec scalas facere, nisi secundum quod recte trahit a spicido (!) domus Stephani Marini usque ad spiculum domus Martini muratoris ... sententiavit quod predictus dominus Valentinus possit facere scalas ante suam domum, ita quod via remaneat et sit larga et ampla tribus brachiis et medio, secundum quod designatum est in porta domus Thoderi muratoris; et ipsas scalas longas facere tribus brachiis et medio a furca interiori in antea, que stabat ante domum ipsius domini valentini versus domum Martini muratoris (1274.) MT, I/2., 24., br. 52.

Maria r. q. Stephani Marini de Roya ... nomine permutationis dedit ... (oštećeno) in domo quam fieri et construi fecit dictus Stephanus super terra domini comitis Pribigne, que domus est in Tragurio iuxta domum Creste de Alberto, iuxta monasterium sancti Nicolai ... Et dictus Ciprianus ... nomine permutationis dedit ... eidem Marie ... medietatem unius domus cum coquina et paratinea contingente ipsum ... pro comuni et indiuiso cum altera medietate domus dicte Marie ... Que domus cum coquina et paratinee est iuxta domum Stoye filie Crupči et iuxta paratineam Georgij de Ceca (nob. Cega) (1279.) MT, I/2., 230., br. 153.

actum ... in statione dicti Stefani Marini (sc. Ruge) (1271.) MT, I/1., 212-213., br. 156.; actum in statione Stefani Marini Ruge (1272.) MT, I/1., 337-338., br. 121.; MT, I/1., 341-342., br. 129.; in statione Stefani Ruge MT, I/1., 342-343., br. 131.; ante stationem Stefani Marini Ruge MT, I/1., 351., br. 145.

Brtan (sin Marina, brat Stjepana, Cebre) i Domincija

actum ... in domo Domincie ux. c. Bertanni (1275.) MT, I/2., 124., br. 266.; actum ... in domo Domincie ux. c. Bertanni Marini Ruge (1275.) MT, I/2., 124-125., br. 267.

Cebre/Ciprijan (sin Marina, brat Stjepana i Brtana)

Cubrianus Marini Ruge confessus fuit quod paratineam cum camarda, quam emit a Desco f. c. Bonbiçe, emit et soluit de denariis Stephan sui fratris, idcirco ... dedit ... ipsi Stephano (1274.) MT, I/2., 79., br. 171.

Maria r. q. Stephani Marini de Roya ... nomine permutationis dedit ... (oštećeno) in domo quam fieri et construi fecit dictus Stephanus super terra domini comitis Pribigne, que domus est in Tragurio iuxta domum Creste de Alberto, iuxta monasterium sancti Nicolai ... Et dictus Ciprianus ... nomine permutationis dedit ... eidem Marie ... medietatem unius domus cum coquina et paratinea contingente ipsum ... pro comuni et indiuiso cum altera medietate domus dicte Marie ... Que domus cum coquina et paratinee est iuxta domum Stoye filie Crupči et iuxta paratineam Georgij de Ceca (nob. Cega) (1279.) MT, I/2., 230., br. 153.

Desa (kći Marina, sestra Stjepana, Brtana i Cebre)

Dessa filia c. Marini Ruge vendidit ... Dobromiro Bringne et Obraddo Radoçay domum suam ... iuxta ... domum Dragoslai Potcerne et domum Dragussçe ux. Radouani (1272.) MT, I/1., 403-404., br. 258.

actum ante domum condam dicte Desse (sc. Dessa filia c. Marini Ruge) (1272.) MT, I/1., 406., br. 263.

CIPRIJAN

Nema sačuvanih dokumenata o posjedu nekretnina u Gradu.

CORTESIA

Nema sačuvanih dokumenata o posjedu nekretnina u Gradu.

DOMAČA

Rade (oženio N. kćer Romana nob. Stoka I)

questio ... inter Raddum Petri ... et Maurum Stocche (nob. Stoka II) ... namque prefatus Raddj, quod cum ipse habebat quandam stationem sub quodam pavimento domus ipsius Mauri, quod pavementum erat in periculum et grauanem habitantium in dicta statione ... At que predictus Maurus respondebat ... quod ipse habuit parcongnam de dicta domo cum domino Romano (nob. Stoka I) socero ipsiu Radii ... (1287.) MT, I/2., 255.-256., br. 8.

DOMIŠIĆ

Dujam i Jakovica (djev. nob. Vitturi)

(oštećeno) testamento ipsius Demincie (sc. nob. Žiljević) ... (oštećeno) domino Duymo Domicche unam paratingnam condam ipsius domine ... infra hac latera: a primo uia publica, a II murum domus domine Stoie (nob. Domišić), sororis dicti emptoris, a III murus novus dicte domine Stoie et terra que remanet pro lumine fenestrarum domus condam dicte Demincie cum eo iure quod dicta paratingna habet in disto muro novo dicte domine Stoie sicut trait (!) totus dictus murus nouus recta linea usque murum uetus dicte domine Stoie, a quarta alia paratingna condam dicte domine Demencie (1271.) MT, I/1., 153., br. 47. (vidi i MT, I/1., 153.-154., br. 48., i 154.-155., br. 49.)

... domina Demincia filia c. Mille (nob. Žiljević) vx. c. Pingnosçe de Spaletto, in testamento ipsius Demencie ... fidei commissarij ... vendiderunt ... Petrossço de Uoccha³³¹ unam paratingnam ... infra hac latera ... a II paratingna condam dicte domine quam ipsi fidei commissarij uendiderunt domino Duimo Domicche et terra que remanet pro lumine fenestrarum domus condam dicte domine Demincie, a III murus domus condam dicte domine Demencie et a IIII paratingna et murus heredum Marini domine Anne (1271.) MT, I/1., 153.-154., br. 48. (vidi 47. i 49.)

fidei commissarii relictii a domina Demincia f. c. Mille (nob. Žiljević) et vx. c. Pingnosçe de Spaletto ... vendiderunt ... Laurencio Gaudij domum condam dicte domine Demincie positam ... infra hac latera: a primo domus Dessacçe vxoris Desse Quoquot (nob. Kokot), a II (oštećeno) ... que dicitur Barcosa et uiam publicam, a III Gausingna Forca et a quarto paratingna Petrossi filii Uoccta, que quidem fuit dicte domine Demencie ... cum muris, scalis ... et cum terra que reseruata fuit pro lumine fenestrarum dicte domus uendite que stat iuxta ipsam domum et paratingnam dicti ... (oštećeno) Uoccta et fundamentum muri paratingne domini Duimi Domiche et murum domus domine Stoie (nob. Domišić) (1271.) MT, I/1., 154.-155., br. 49. (vidi 47. i 48.)

fideicomissarii relictii a domina Demincia f. c. Mille (nob. Žiljević) vx. c. Pingnosse de Spaletto ... vendiderunt ... Laurencio Gaudij domum condam dicte domine ... infra hac latera: a primo domus Desacçe vx. Desse Quoquot (nob. Kokot), a (oštećeno) que dicitur barcosa et uia publica, a III Gausigna Forca et a quatro paratingna Petrossci f. Uoccta ... et cum terra que reseuata fuit pro lumine fenestrarum dicte domus uendite, que stat iuxta ipsam domum et paratingnam dicti (Petrossci f.) Uoccta et fundamentum muri paratingne domini Duimi Domiche et murum domus domine Stoie (nob. Domišić) (1271.) MT, I/1., 215., br. 160.

³³¹ Vidi: MT, I/1., 154-155., br. 49.

Bayra filia q. Cipriani de Milossio ... vendidit ... domino Duymo Domiche et Julle Plusi (nob. Ploča) domum I ... iuxta domum que fuit Stoyan Rucgocte, iuxta domum Perse generis Vecche (1279.) MT, I/2., 238., br. 171.

... Duymus Domiche ... testamentum ... reliquid filio suo Antonio ante partem et supra partem suorum bonorum stacionem suam nouam (1275.) MT, I/2., 117-118., br. 254.

actum in domo domini Duimi Domicche (1272.) MT, I/1., 355., br. 154; actum ante stationem predictorum Cebbri (sc. Cebbre Petri Luce nob. Lucio) et Duimi (sc. Duimo Domicche) (1272.) MT, I/1., 424., br. 298.; ante stationem Duimi Domiche (1274.) MT, I/2., 30-31., br. 64.; ante domum domini Duymi de Domicha (1279.) MT, I/2., 190., br. 26.; ante stationem infrascripti domini Duimi (sc. domino Duymo Dommiche, examinatore) (1287.) MT, I/2., 258., br. 13.

Stoja (sestra Dujma)

(oštećeno) testamento ipsius Demincie (sc. nob. Žiljević) ... (oštećeno) domino Duymo Domicche unam paratingnam condam ipsius domine ... infra hac latera: a primo uia publica, a II murum domus domine Stoie, sororis dicti emptoris, a III murus novus dicte domine Stoie et terra que remanet pro lumine fenestrarum domus condam dicte Demincie cum eo iure quod dicta paratingna habet in disto muro novo dicte domine Stoie sicut trait (!) totus dictus murus nouus recta linea usque murum uetus dicte domine Stoie, a quarta alia paratingna condam dicte domine Demencie (1271.) MT, I/1., 153., br. 47. (vidi 48. i 49.)

fidei commissarii relict a domina Demincia f. c. Mille (nob. Žiljević) et vx. c. Pignosse de Spaleto ... vendiderunt ... Laurencio Gaudij domum condam dicte domine Demincie positam ... infra hac later: a primo domus Dessacce vxoris Desse Quoquot (nob. Kokot), a II (oštećeno) ... que dicitur Barcosa et uiam publicam, a III Gausingna Forca et a quarto paratingna Petrossi filii Uocta, que quidem fuit dicte domine Demencie ... cum muris, scalis ... et cum terra que reseruata fuit pro lumine fenestrarum dicte domus uendite que stat iuxta ipsam domum et paratingnam dicti ... (oštećeno) Uocta et fundamentum muri paratingne domini Duimi Domiche (nob. Domišić) et murum domus domine Stoie (1271.) MT, I/1., 154-155., br. 49. (vidi 47. i 48.)

fideicomissarii relict a domina Demincia f. c. Mille (nob. Žiljević) vx. c. Pingnosse de Spaleto ... vendiderunt ... Laurencio Gaudij domum condam dicte domine ... infra hac latera: a primo domus Desacce vx. Desse Quoquot (nob. Kokot), a (oštećeno) que dicitur Barcosa et uia publica, a III Gausigna Forca et a quatro paratingna Petrossci f. Uocta ... et cum terra que reseuata fuit pro lumine fenestrarum dicte domus uendite, que stat iuxta ipsam domum et paratingnam dicti (Petrossci f.) Uocta et fundamentum muri paratingne domini Duimi Domiche (nob. Domišić) et murum domus domine Stoie (1271.) MT, I/1., 215., br. 160.

DUGI

Nema sačuvanih dokumenata o posjedu nekretnina u Gradu.

GRACIA

Petar

domina Dessa, f. c. Turcoli ux. c. Pluge (nob. Ploča) contra dompnum Dragum ... fratrem dicte Desse ... domus quam comunem habet ... iuxta rurum (!) comunis ... domum Petri Gratie ... et ... alie domus ... quam comune habet ... iuxta domum Stefani Fili³³² et domum Staynicca Bollarini per mediam andronam (1271.) MT, I/1., 204., br. 141.

actum in domo dicti testatoris (sc. Petrus Gracie) (1272.) MT, I/1., 286., br. 34.

³³² Vidi bilješku 328. (1274.); MT, I/2., 63., br. 137.

GRUBIĆ

Krnjoš (sin Filipa iz Ferma) i Marija

Sclaua vx. c. dicti Cressci, mater dicte Marie pro maritacione ipsius Marie ... dedit ... dicto Carnosso (sc. Filippi) ... domum ... iuxta cochinam seu domum monasterij sancti Petri et iuxta domum Guerisi filij Uolcheste (1272.) MT, I/1., 288.-289., br. 38.

actum ... in domo infrascripti Carnossi (sc. Carnossi condam Phylippi) (1276.) MT, I/2., 152.-153., br. 60.; actum in domo infrascripti emptoris (sc. Carnosso Phylippi) (1277.) MT, I/2., 159.-160., br. 73.; in domo infrascripte Marie (sc. Maria ux. olim Carnossi Phylippi) (1292.) MT, I/2., 304.-305., br. 89.

GUCCO

Nema sačuvanih dokumenata o posjedu nekretnina u Gradu.

HVALIMIR

Juraj i Agapa (djev. nob. Ursus)

Vsecchina f. Dobrimeri (nob. Miršić) vendidit ... Barthe Suluestri Ursi (nob. Ursus) et Georgio Qualimeri eius cognato suam stationem ... sub pauimentis Mirsissçe fratris dicti Usecchine et iuxta domum dicti Dobrimeri (1273.) MT, I/1., 461., br. 373.

HVALOT

Crne

Marinus f. c. Dese de Tragurio ciuis Jadre ... uendo ... Stana filie c. Presti de Daria ... duas domus ... se ad inuicem tenentes; cuius de borea firmat ... (oštećeno) ... tis ad domo (!) Cerne Qualotte, ex parte austri firmat domus Marie ux. Mathey, de quirina firmat domus Stane Mathei et de trauersa menia [seu m]uri ciuitatis (1292.) CD, VII., 128.-129., br. 109.

JUŠKO

Tolimir (sin Stjepana)³³³ i Gruba

actum in capite scalarum domus dicti Stefani (... domina Gruba vx. c. Tholimeri ... dicto Stefano pro predicto suo filio Tholimer) (1272.) MT, I/1., 301.-302., br. 60.

actum in capite scalarum domus condam domini Tholi ... (oštećeno) ... domina Gruba vx. c. Tholimeri (1272.) MT, I/1., 297.-298., br. 53.

Nikola (sin Tolimira)

domina Desaccia uxor Dese Cochot (nob. Kokot) cum consensu et uoluntate dicti viri sui Dese ... se recipisse a magistro Draghochina pellipario ... pro cintura (!) domus ... prope uiam publicam a duobus lateribus, a tertio latere domus Nicole Tolimiir ... actum in domo dicte domine (1264.) MT, I/1., 19., br. 44.

KALENDE

Nikola i Goja

domina Stana et domina Nesa filie c. Celsi Cauanei ... diuisisse inter se bona ... uenisse ... in parte dicte domine Stane medietas domus noue ... prope Nicolam Cholende ... prope domum Sclauimiri (1263.) MT, I/1., 7.-8., br. 18.

³³³ Možda se na njega odnosi (1271.) MT, I/1., 175., br. 84.

Goia ux. c. Nicole Calende confessa fuit rehabere paratineam que vendiderat filie sue Stane uxori Mathei Dobre (nob. Quarco) ... actum in curtile infrascripte Goie ... (1274.) MT, I/2., 12.-13., br. 26.

actum in curtile infrascripte Goie. Goia ux. c. Nicole Calende (1274.) MT, I/2., 61.-62., br. 134.

Stana (kći Nikole i Goje, udana nob. Quarco) vidi QUARCO

Šima (sestra Nikole Kalende, udana nob. Vitko) vidi VITKO

KAZARICA

Damjan (brat Cebre, Martina, Valentina)

in domo Damiani de Casaricca (1272.) MT, I/1., 387., br. 226.; MT, I/1., 425., br. 300.

Martin (brat Cebre, Damjana, Valentina)

questio ... inter Miram ux. c. Natico ... et Iuannem f. Giue ... dicta Mira concessit dicto Iuanni habere pro sua canaua a cantione muri caneue Martini de Casaricça usque in medietatem mutelli margini inferioris sicut trait usque in anditum, quod dicta Mira habere debet per ipsam canauam (1272.) MT, I/1., 292., br. 45.

Kazarica (sin Martina, arcidakon)

Marinus Gaçar (oštećeno) ... vendidit ... domino Casarice archidiacono filio c. domini Martini Casarice tertiam (oštećeno) ... iuxta domum matris ipsius domini Casarice et domum Mire Cassanne (1292.) MT, I/2., 305., br. 90.

Valentin (brat Cebre, Damjana, Martina)

Cum Stana ux. c. Nicole Greci ad tantam paupertatem venisset, quod non habebat unde sustentari posset nisi domum suam positam ... prope Biue Dragogni et Valentinum Casarice obligaret ... Dragosso suo genero (1275.) MT, I/2., 105.-106., br. 227.

Ilija (sin Cebre) i Skimosa (djev. nob. Buffalis)

in domo ipsuis Scumose ... relicta Eliece Kasaricçe (1270.) MT, I/1., 94., br. 5.

Draga (kći Valentina)

Maria ux. cq. Dragouanni ... nomine permutationis ... dedit ... Yuanni Pratanello ... domum ... iuxta domum Drage Cacaricce, prope paratineam Da (oštećeno) ... quondam domini comitis Marini (nob. Andreis) ... Yuann ... dedit ... domum ... iuxta domum Dragobrat murarum et prope ecc. s. Petri (1279.) MT, I/2., 229., br. 151.

KOKOT

Desa i Desača

domina Desaccia uxor Desse Cochof cum consensu et uoluntate dicti viri sui Desse ... se recipisse a magistro Draghochina pellipario ... pro cuntura (!) domus ... prope uiam publicam a duobus lateribus, a tertio latere domus Nicole Tolimiir (nob. Juško) ... actum in domo dicte domine (1264.) MT, I/1., 19., br. 44.

fidei commissarii relicti a domina Demincia f. c. Mille (nob. Žiljević) et vx. c. Pignossçe de Spaleto ... vendiderunt ... Laurencio Gaudij domum condam dicte domine Demincie positam ... infra hac latera: a primo domus Dessacce vxoris Desse Quoquot, a II (oštećeno) ... que dicitur Barcosa et uiam publicam, a III Gausingna Forca et a quarto paratingna Petrossi filii Uocta, que quidem fuit dicte domine Demencie ... cum muris, scalis ... et cum terra que reseruata fuit pro lumine fenestrarum dicte domus uendite que stat iuxta ipsam domum et paratingnam dicti ... (oštećeno). Uocta et fundamentum muri paratingne domini

Duimi Domiche (nob. Domišić) *et murum domus domine Stoie* (nob. Domišić) (1271.) MT, I/1., 154.-155., br. 49.

fideicomissarii relictis a domina Demincia f. c. Mille (nob. Žiljević) *vx. c. Pingnosse de Spaletto ... vendiderunt ... Laurencio gaudij domum condam dicte domine ... infra hac latera: a primo domus Desacce vx. Desse Quoquot, a (oštećeno) que dicitur Barcosa et uia publica, a III Gausigna Forca et a quatro paratingna Petrossci f. Uocta ... et cum terra que reseuata fuit pro lumine fenestrarum dicte domus uendite, que stat iuxta ipsam domum et paratingnam dicti (Petrossci f.) Uocta et fundamentum muri paratingne domini Duimi Domiche* (nob. Domišić) *et murum domus domine Stoie* (nob. Domišić) (1271.) MT, I/1., 215., br. 160.

Jakov/Jakša (sin Dese)

Jaco Cocoti vendidit ... *Dobre Vergegath ... quartam partem de paratinea ... iuxta domum Radde matris Mathei, domum uxoris Drusco ... et residue tres partes sunt ipsius Dobre* (1296.) CD, VII., 220., br. 200.

KRNJA

Braća i setra: Vito, Črne i Desa (udana za Nikolu Bijelog Petrovog iz Splita)

domina Dessa filia c. Chergni ux. Nicole Besicchi uendidit ... *Marino Otoleg medietatem cuiusdam paratingne quam comunem habebat cum fratre suo domino Vita ... prope domos domini episcopi Traguriensis ab uno latere, ab alio uia publica et (oštećeno) ... uia uicinalis ... actum ... ante domum dicte domine Desse* (1263.) MT, I/1., 5., br. 12.

fuisset vendita medietas pro indiuiso, uidelicet illa medietas, que fuit sororis Vite de Ckergne ... Pero qui dicitur Pločja (nob. Ploča) *et Desse Duimi* (nob. Buffalis), *de quadam domo ... posita ... infra hec latera: ab uno latere orientali uia uicinalis, ab occidenti domus magistri Martini murarii, generis Dachie ... Peruenerunt ad diuisionem de dicta domo ... in parte Vite uenit et est palmentum super cum camera superiori, et palmentum de subtus cum camera inferiori uenisse et esse (oštećeno) ... dictorum Plocie et Desse; et canauam esse diuisam per medietatem in hunc modum, quod medietas ipsius canaue cum porticu, que est ex parte septentrionis esse in parte dictorum Plocie et Desse et alia medietas cum porta noua, facta in pede scalarum, ex latere meridiei est et uenit in parte dicti Vite* (1264.) MT, I/1., 54.-55., br. 113.

Cerne f. c. Draghi Cherinne pro duabus partibus et Vita, frater dicti Cerne, et Petrus filius domine Desse sororis predictorum Cerne et Uite vxoris Nicole Beli Petri de Spalato procurator dicte domine Desse sue matris ... pro ea tertia parte ... vendiderunt ... domine Margarite vx. c. Jacobi Uodouari (nob. Vodovar) *unam domum ... item unam paratingnam cum muris que stat iuxta ipsam domum uenditam ... que domus posita est infra hec latera: a primo domus dicte emptricis, a secundo murus comunis Traguriensis, a III turre et domus condam domini Drigimeri Ursari* (nob. Vitturi), *a IIII dicta paratingna ... Item dicta paratingna posita et iuxta ipsam domum uenditam et iuxta domum Andree Strine ... actum in domo dicte domine Margarite* (1271.) MT, I/1., 192.-193., br. 117.

Marinus Martini ... reliquid filie sue Desacce medietatem sue camarde cum medietate paratingne ubi edificata est ... iusta uias et camardam domini Uite Cherinne (1271.) MT, I/1., 174.-175., br. 83.

Formin (sin Vite)

de permutatione facta cum domina Radosclaua et presbitero Marco (oštećeno) Čepp fratre suo ... Radosclaua dedit eidem Čepp³³⁴ domum I iusta ... domum Formini f. Vite Kerne et secus domum Drage filie Pobrationis ecc. et dictus Čepp dedit eidem domine coquinam iuxta episcopatum et dompnus Marcus

³³⁴ Stana r. q. Bogudani Laurech ... et qualiter deliberauit Čeppen filium suum et dedit coquinam iuxta episcopatum MT, I/2., 202., br. 60.

addidit sibi domunculam I ligneam iuxta episcopatum et domus dicte domine ... actum in domo dicti Čep, que fuit dicte domine (1279.) MT, I/2., 202., br. 61.

LEONARD

Nema sačuvanih dokumenata o posjedu nekretnina u Gradu.

LUCIO

Petar (brat Mate) i Dobra

ante domum condam Petri Luce (1271.) MT, I/1., 227-228., br. 13.; MT, I/1., 234., br. 26.; MT, I/1., 236., br. 31.; MT, I/1., 242., br. 41.; MT, I/1., 243., br. 43.; MT 1/1, 244-245., br. 46.; MT, I/1., 245.-246., br. 48.; MT, I/1., 248., br. 54.; MT, I/1., 252., br. 61.; MT, I/1., 259.-260., br. 78.; MT, I/1., 260.-261., br. 80.; (1272.) MT, I/1., 295., br. 50.; MT, I/1., 313., br. 77.; MT, I/1., 326., br. 102.; MT, I/1., 333., br. 113.; MT, I/1., 333.-334., br. 114.; MT, I/1., 334., br. 115.; MT, I/1., 355.-356., br. 155.; MT, I/1., 362., br. 167.; MT, I/1., 368., br. 179.; MT, I/1., 368., br. 180.; MT, I/1., 374., 194.; MT, I/1., 377., 205.; MT, I/1., 386., br. 224.; MT, I/1., 397., br. 245.; MT, I/1., 400., br. 250.; *actum in uia ante domum condam Petri Luce* (1272.) MT, I/1., 282.-283.; br. 28.; MT, I/1., 384., br. 221.; *actum in pede scalarum domus condam Petri Luce* (1272.) MT, I/1., 445., br. 342.

actum in plathea ante domum domine Dabre vx. q. Petri Luce (1265.) MT, I/1., 90-91., br. 6.; *actum ante domum domine Dobre vx. c. Petri Luce* (1271.) MT, I/1., 164., br. 66.; *in domo Dobre ux. c. Petri Luce* (1274.) MT, I/2., 28.-29., br. 60.; *in domo uxoris condam Petri Luce* (1276.) MT, I/2., 130., br. 10.; *ante domum uxoris c. Petri Luce* (1277.) MT, I/2., 179., br. 97.; MT, I/2., 172., br. 101.; MT, I/2., 173., br. 105.

Cebre (sin Petra, brat Valentina, Dese, Luke, Dobraće)

Marinus (sc. f. c. Draganice) ... locauit ad conturam dicte Raddiçe (sc. ux. c. Milbene) canauam sue domus ... prope Cebri Petri Luce (1263.) MT, I/1., 6., br. 16.

Cum Pergrinus Jančij Peregrini et Sabbus Druganči commissarii seu procuratores Petri Druganči fratris dicti Sabbi, uolentes ipsius Petri exequi testamentum ... studuissent uendere medietatem ipsiu Petri de quadam domo, quam communem ... habebat cum Stana, sorore sua, ... iuxta domum matris dicti Peregrini et prope domum Cebri Petri Luce (1270.) MT, I/1., 97-98., br. 11.

ante stacionem Cebri, Marinus Draganni vere confessus fuit se mutuo recipisse ... a Bractosclavo Peruenni ... (sc. pro contura) caneuam suam sicut stat canicca versus Cebre Petri et unum granarium suum cum pauimento (1274.) MT, I/2., 80., br. 173.

in stacione dicti Cebri (sc. Petri Luce) (1271.) MT, I/1., 228., br. 14.; *ante stacionem Cebri Petri Luce* MT, I/1., 252.-253., br. 63.

Valentin (sin Petra, brat Cebre, Dese, Luke, Dobraće) i Prvoslava

Geruasius qui dicitur Coppecta, f. q. Miri ... promixit dare dicto domino Ualentino (sc. Valentinus Petri Luce) in uenditionem ... domum ... prope domum ipsius domini Valentini et prope domum domini Nicolai Albertini (nob. Albertini) (1264.) MT, I/1., 19.-20., br. 45.

fideicommissarie domine Scomose ux. c. Theodori Rugie (nob. Cippico) ... uendiderunt ... domino Ualentino Petri Luce ... domum, quam confessus fuisse dicti Theodori ... prope paratingnam Thome domini Janniche Casiocti (nob. Casotti) et prope domum magistri Dominci (1264.) MT, I/1., 36., br. 78.

Domina Bunna ux. c. Nicole Albertini (nob. Albertini) vendidit ... casannitum ... iuxta domum monasterii sancti Nicolaji ... domum domini Valentini Petri ... et Bunnam matrem Marini ... (sc. vendidit) domine Prodde ux. Georgij de Cega (nob. Cega) (1271.) MT, I/1., 232.-233., br. 23., 24., 25.

Appolenaris f. c. Deuaie ... uendidit ... domino Valentino Petri Luce medietate pro indiuiso unius domus, quam comunem habebat cum fratre suo Peruin ... iusta domum condam dompni Dragji ... et uxorem Rado Babici (16. 2. 1271.) MT, L/1., 171., br. 78. (ista kuća MT, L/1., 217., br. 163. i 219., br. 167., vidi i (1271.) MT, L/1., 211.-212., br. 155.)

dominus Valentinus Petri Luce ... vendidit ... Peruini Douaie et eius ux. Dominche medietatem pro indiuiso unius domus, quam dictus dominus Valentinus emit ab Appolenaro fratre ipsius Peruini, quam comunem habebat cum dicto Peruin ... iuxta domum condam dompni Draghi ... et vxorem Raddo Babici (2. 5. 1271.) MT, L/1., 217., br. 163. (ista kuća MT, L/1., 171., br. 78. i 219., br. 167., vidi i (1271.) MT, L/1., 211.-212., br. 155.)

Peruin Douaie et eius ux. Dominica ... vendiderunt ... domino Valentini Petri Luce unam domum ... iuxta domum condam dompni Draghi ... et uxorem Raddi Babici (9. 5. 1271.) MT, L/1., 219., br. 167. (ista kuća MT, L/1., 171., br. 78. i 217., br. 163., vidi i (1271.) MT, L/1., 211.-212., br. 155.; MT, L/1., 196., br. 124.)

si dictus Obraddus (sc. f. Dabissçe) ad dictum terminum non soluerit ... dicto domino Valentino (sc. Petri) dictas quatuordecim libras venetorum paruulorum, domus ipsius Obradde ... iuxta domum Petri Čannini ... sit et esse debeat ipsius domini Valentini (1272.) MT, L/1., 372.-373., br. 189.

questio ... inter Cebrium Petri nomine Valentini sui fratris ... et dompnum Marinus Scolliči ... ipsum dominum Valentinum non debere nec posse murum nec scalas facere, nisi secundum quod recte trahit a spicido (!) domus Stephani Marini (nob. Cippico) usque ad spiculum domus Martini muratoris ... sententiavit quod predictus dominus Valentinus possit facere scalas ante suam domum, ita quod via remaneat et sit larga et ampla tribus brachiis et medio, secundum quod designatum est in porta domus Thoderi muratoris; et ipsas scalas longas facere tribus brachiis et medio a furca interiori in antea, que stabat ante domum ipsius domini Valentini versus domum Martini muratoris (1274.) MT, L/2., 24., br. 52.

in domo venditricis infrascripte ... domina Peruosclava ux. c. Vala (oštećeno) ... vendidit ... (sc. Pasculo Barbi) unam suam domum ... apud Tadeum Conpupi et apud domum que fuit Marini Petri Cege (nob. Cega) et ante viam vicinalem (1277.) MT, L/2., 164.-165., br. 85.

in domo infrascripti domini Valentini (1274.) MT, L/2., 81., br. 175.; MT, L/2., 86.-87., br. 185.; (1275.) MT, L/2., 95., br. 206.; MT, L/2., 100., br. 216.

in scalis infrascripte domine. Domina Pervosclava ux. c. domini Valentini Petri Luce (1275.) MT, L/2., 110.-111., br. 240.; *in domo infrascripte Peruosclavae (sc. ux. c. domini Valentini Petri)* (1276.) MT, L/2., 126., br. 1.; *actum ante plateam dicte domine Peruosclavae (sc. r. Valentini Petri)* (1278.) MT, L/2., 178., br. 4.

N. (kći Valentina, udana za Krstu Albertija iz Splita)

Prebessci Sdraslouichi promisit ... Creste Alberti de Spaletto genero domini Valentini Petri ducere ... duos equos quos Dominci eius filius ipsi Creste furatus fuit ... sub obligationem domus sue posite ad Fundule prope domum Duimi Sanantione (1274.) MT, L/2., 3., br. 5.

Dobra (kći Valentina, udana za Franju, sina kneza Nikole iz Splita), Petar, Franjo i Luka (sinovi Valentinovi)

Dabra f. q. domini Valentini Petri ... dedit ... Petro fratri suo recipienti tam pro parte sua quam pro parte Francisci et Luce fratrum suorum omne ius et actionem ... (oštećeno) ... in domum cum curte et turre ... que domus et turis hiis finibus ... primo fine domo Desse Duymi (nob. Buffalis), II fine muro ciuitatis, III fine domibus monalium monasterii sancti Nicolai, IIII vero fine domo Bonne de N (oštećeno) ... Desse matris Marinci de Picha ... (1279.) MT, L/2., 207., br. 76.

Desa (sin Petra, brat Valentina, Cebre, Luke, Dobraće)

magister Raden carpenterius, voluntarie confexus ... se recepisse et habuisse in integrum a Dessa Petri Luce L. 28 denariorum pro construenda domo cum camera dicti Desse, solummodo de manibus suis, videlicet pro construenda scala cum caniculis, item pro construendis portis et fenestris ipsius

domus, item pro construendis duobus solaris et figendis lignaminibus pro facienda volta super predicta camera, si ipse Dessa facere voluerit ... Actum in eadem domo (1279.) MT, L/2., 201-202., br. 58.

ante stationem Desse Petri Luce (1274.) MT, L/2., 40., br. 87.

Luka (sin Petra, brat Valentina, Cebre, Dese, Dobraće) i Marija (djev. nob. Vodovar)

Mannus Dese de Cega uendidit ... Luce Petri Luce totum casamentum ... uidelicet ambas domos que fuerant Dobri Mencij, quarum una que est a parte occidentali est iuxta domus Georgij Macotte et altera que est ex parte orientali est iuxta domum relicte Jancij Peregrini (1270.) MT, L/1., 109-111., br. 31. i 32.

Dobrača (kći Petra, sestra Cebre, Valentina, Dese, Luke, udana za Stojšu Grubišnog iz Splita)

questio ... inter Stoyscam filium domini Gruppissce ... et dominam Mariam ux. c. Marini Ruge (nob. Cippico) ... dicebat ... dictus Stoysca se debere habere medietatem parietis muri domus cochine dicte domine Marie, que stat iuxta domum cochine ipsius Stoyscie et se uelle adpoiare ad ipsum murum(1271.) MT, L/1., 278., br. 17.

dompnus Dessa clericus ... fidei comissarius ... a Radda Çocta filia Volcanni ... uendidit ... Petro Tollice domum ... prope Stossam domini Grupci, Cebrium dompni Nocentis (1274.) MT, L/2., 68., br. 147.

Maria r. q. Stephani Marini de Roya (nob. Cippico) ... nomine permutationis dedit ... (oštećeno) in domo quam fieri et construi fecit dictus Stephanus super terra domini comitis Pribigne, que domus est in Tragurio iuxta domum Creste de Alberto, iuxta monasterium sancti Nicolai ... Et dictus Ciprianus ... nomine permutationis dedit ... eidem Marie ... medietatem unius domus cum coquina et paratinea contingente ipsum ... pro comuni et indiuiso cum altera medietate domus dicte Marie ... Que domus cum coquina et paratineis est iuxta domum Stoye filie Crupci et iuxta paratineam Georgij de Ceca (nob. Cega) (1279.) MT, L/2., 230., br. 153.

in domo Stosse domini Grupci (Dabra ux. c. Petri Luce ... testamentum) (1274.) MT, L/2., 32.-33., br. 68.; *ante domum Stoise Grupsa* (1293.) MT, L/2., 309., br. 1.

Luka (sin Mate) i Katena (djev. nob. Vučina)

domina Maria f. c. Damiani vx. Jacobi Peccii (nob. Pecci) ... uendidit Luce Mathei Luce domum ... prope sororem suam Jacobinam et prope Andream filium Maurencii ... actum ante domum dicti Jacobi (nob. Pecci) (1264.) MT, L/1., 34., br. 74.

dominus Gervasius primicerius rector, seu plebanus ecclesie sancti Martini ... pactum contraxit cum Lucio Mathei ... in quo quidem dictus Lucius promisit atque convenit elevare altius domum dicte ecclesie que est supra viam publicam versus domum suam et ante dictam ecclesiam etc. (1267.) CD, V., 451-452., br. 916.

in statione Luce Mathei ... Lucas Mathei uendidit ... dompno Johanni Michenni canonico quandam suam domum illam uidelicet que fuerat stericcenni ... iuxta domum Dessani Schalini, secus uiam publicam (1270.) MT, L/1., 118., br. 44.

ante domum Luce Mathei (1270.) MT, L/1., 101.-102., br. 17; MT, L/1., 103.-104., br. 21.; (1271.) MT, L/1., 207-208., br. 148.; (1272.) MT, L/1., 352.-353., br. 148., MT, L/1., 404.-405., br. 260.; *in uia ante domum domini Luce Mathei* (1272.) MT, L/1., 353., br. 149.; *in statione Luce Mathei* (1271.) MT, L/1., 135.-136., br. 15.; (1272.) MT, L/1., 399.-400., br. 249.; MT, L/1., 413.-414., br. 277.; *ante stationem domini Luce Mathei* (1271.) MT, L/1., 206.-207., br. 146.; (1272.) MT, L/1., 305., br. 65.; *ante domum domini Luce* (1274.) MT, L/2., 53., br. 116.

MARKO

Jakov i Agapa

Dompnana ux. Uulcinne Petri Cauanej ... nomine permutatuinis ... dedit ... matri sue Belle et eius tecte Mari ... domum ... iuxta ... Agapem ux. c. Jacobi Marchi ... Laurencij Perualle ... in gambium

... domum ... iuxta domum domini comitis Marini (nob. Andreis), ortum sancti Stefani et domum Catene uxoris condam Duimi de Morcega faba (nob. Buffalis) (1272.) MT, L/1., 317., br. 86.

Braća, sinovi Jakova: Marko, Martin (kanonik), Nikola, Marincij

Marcus, donnus Martinus, Nicola et Marinci, filij c. Jacobi Marchi ... diuiserunt inter se domum, paratineas et camardas ... Im prima parte posuerunt dictas paratineas et camardas positas iusta domum Desse Duimi de Morcega faba (nob. Buffalis) et prope dictam eorum domum ... hec pars venit dicto Marinci³³⁵ (9. 4. 1273.) MT, L/1., 481.-482., br. 410. (vidi 410.-415.)

donnus Martinus f. c. Jacobi Marchi vendidit ... fratri suo Marco sedium, quod habere debet in androna in capite placche scalarum ... et anditum ... per scalas et placcam ipsius Marchi eundo ad ipsum sedium (9. 4. 1273.) MT, L/1., 482., br. 411. (vidi 410.-415.)

donnus Martinus, canonicus sancti Laurencij f. c. Jacobi Marchi vendidit ... fratribus suis Marco et Nicole suam terciam partem domus ... iuxta ipsum Marcum et dictum Nicolam (10. 4. 1273.) MT, L/1., 482.-483., br. 412. (vidi 410.-415.)

domum ipsius Nicolai (sc. Jacobi Marchi) ... prope domum Marchi fratris sui et versus domum discopertam Vodomiri mediace (!) via ... dicta domus incantata ... Dessa Duymi Mursicafaua (nob. Buffalis) libras centum LX o(b)tulit ad incantandum (1279.) CD, VI., 292.-293., br. 246.

MARTINUŠIĆ (ŠUBIĆ)

Petar (knez) i Skimosa (djev. nob. Buffalis, udovica nob. Kazarica)

actum in domo dicte domine (sc. domina Scimosa ux. domini comitis Petri de Martinoscio) (1279.) MT, L/2., 229., br. 150.; actum in domo in qua infrascriptus comes Petrus (sc. Martinussi) habitat (1292.) MT, L/2., 290., br. 59.

MATIKA

Marija (kći Dobronje, udana za Tomu Casottija) vidi CASOTTI

MAZZARELLO

Mengacij i Stana

Bunna r. Cebri Prietici ... vendidit ... domine Petromille r. Juannis Trente (nob. Trenta) ... caniuam ... (pauimentus superus erat Desse sororis dicti Cebri) ... iuxta domum Stane Mengacii et prope domum Stane Staniche (Bolliarini) (1270.) MT, L/1., 94.-95., br. 6.

questio ... inter Stanam r. Mingacce ... et Stanam r. Filippi (kći Dujma "Morsike" Buffalisa, ud. Filipa Matejevog) ... occasione aque, que decurrebat de curia Stane Filippi in curiam et domo dicte Stane Mingacce ... (1273.) MT, L/1., 490.-491., br. 429.

actum in domo dicte domine Stane (sc. Michaccius f. domini Duymi deMechacçis de Spaleto et Draga eius uxor ... domina Stana socrus et mater eorum) (Stana ud. Mengacija nob. Mazzarello) (1279.) MT, L/2., 186.-187., br. 18.

Silvestar (sin Mengacija, oženio Dragu djev. nob. Buffalis)

Draga (kći Mengacija, sestra Silvestra, udana za Mihaća Papali iz Splita, potom za Zanu nob. Vujko)

quod Siluester Mingatij emisset ... a domino Barti Grisogani de Jadria procuratore domine Dabre uxoris sue (djev. nob. Buffalis) ... domum unam ... prope dominam Dragam Mingatij sororem dicti

³³⁵ Slijedi detaljna podjela kuće na tri dijela.

Siluestri et prope Seuerinum f. Mauri (nob. Stoka II) *et prope Miraciam ux. c. Misij* (1290.) MT, I/2., 264.-265., br. 2.

ante domum Silvestri Mingacçe (1271.) MT, I/1., 224.-225., br. 8.; *actum in statione predictorum Boghidani* (sc. *Boghidanus Ossilli*) *et Siluestri* (sc. *Siluestro Mingacçe*) (1272.) MT, I/1., 418., br. 286.

MIRŠIĆ³³⁶

braća Vsehna i Mirša (sinovi Dobromira)

Usecchina, filius Dobromeri..vendidit...domino comiti Marino (nob. Andreis) ... *stationem ... iuxta ... domum dicti Dobromeri* (1271.) MT, I/1., 257.-259., br. 75. i 76.

Vsecchina f. Dobromeri vendidit ... *Barthe Suluestri Ursi* (nob. Ursus) *et Georgio Qualimeri* (nob. Hvalimir) *eius cognato suam stationem ... sub pauimentis Mirsissçe fratris dicti Usecchine et iuxta domum dicti Dobromeri* (1273.) MT, I/1., 461., br. 373.

Careçonus ... Desse Gighe (oštećeno) ... *et Damiano Merci ... dedit* (sc. *in conturam*) ... *duas stationes ... prope domum quam ipse habitat ... prope Dobromirum Usechne et Duimum Raddi* (1274.) MT, I/2., 23.-24., br. 51.

Vsehna c. Dobromiri ... vendidit ... Johanni Stareçi (nob. Chiudi) *duo pauimenta domus ... iuxta domum Çulle* (nob. Ploča) ... *et aliam domum olim dicti Dobromiri* (1287.) MT, I/2., 257.-258., br. 11. i 12.

Slava (kći Dobromira, sestra Vsehne i Mirše)

actum in domo ipsius testatricis (sc. *Sclava f. Dobromeri*) (1279.) MT, I/2., 195., br. 45.

PALMOTA

Nema sačuvanih dokumenata o posjedu nekretnina u Gradu.

PAŠKA

Nema sačuvanih dokumenata o posjedu nekretnina u Gradu.

PECCI

Jakov i Marija

domina Maria f. c. Damiani vx. Jacobi Peccii ... uendidit Luce Mathei Luce (nob. Lucio) *domum ... prope sororem suam Jacobinam et prope Andream filium Maurencii ... actum ante domum dicti Jacobi* (1264.) MT, I/1., 34., br. 74.

Jacobus Nicçe ... vendidit ... Jacobo Pecci unam paratineam ... infra hac latera: a primo murus comunis Traguriensis, a secundo paratinea dicti emptoris, a tertio murus domus ipsius uenditoris et sue uxoris, a quarto aquara que uenit subtus domum dicti uenditoris sicut trañt recta linea usque in aquaram, que stat in muro comunis ... paratinea uendita ... sine aliqua uia (1273.) MT, I/1., 489.-490., br. 426.

Bastijan (sin Luke, brata Jakovljevog) i Draga (djev. nob. Cega)

actum in domo Bastiani Luce (1271.) MT, I/1., 213.-214., br. 157.

PLOČA

Pero i Desa (Turkulova)

fuisset vendita medietas pro indiuiso, uidelicet illa medietas, que fuit sororis Vite de Ckergne (nob. Krnja) ... *Pero qui dicitur Ploča et Desse Duimi* (nob. Buffalis), *de quadam domo ... posita ... infra hec*

³³⁶ Ova obitelj vjerojatno nije bila plemićka u 13. stoljeću.

latera: ab uno latere orientali uia uicinalis, ab occidenti domus magistri Martini murarii, generis Dachie Peruenerunt ad diuisionem de dicta domo ... in parte Vite uenit et est palmentum super cum camera superiori, et palmentum de subtus cum camera inferiori uenisse et esse (oštećeno) ... dictorum Plocie et Desse; et canauam esse diuisam per medietatem in hunc modum, quod medietas ipsius canaue cum porticu, que est ex parte septentrionis esse in parte dictorum Plocie et Desse et alia medietas cum porta noua, facta in pede scalarum, ex latere meridiei est et uenit in parte dicti Vite (1264.) MT, L/1., 54-55., br. 113.

domina Dessa, f. c. Turcoli ux. c. Pluge contra dompnium Dragum ... fratrem dicte Desse ... domus quam comunem habet ... iuxta rurum (!) comunis ... domum Petri Gratie (nob. Gracia) ... et ... alie domus ... quam comune habet ... iuxta domum Stefani Fili³³⁷ et domum Staynicca Bollarini per mediam andronam (1271.) MT, L/1., 204., br. 141.

dompnus Dragus f. c. Turcoli canonicus sancti Laurencij et domina Dessa eius soror dederunt ... magistro Dragobratte unam domum ... iuxta ... domum monasterii sancti Nicolay et domum Peruinni Duaichi³³⁸ ... pro vna paratingna ... (oštećeno) (1271.) MT, L/1., 196., br. 124. ... dicta paratingna posita iuxta domum presbiteri Appolenaris et iuxta domum Čancij Pelegrini (1271.) MT, L/1., 211-212., br. 155.

Dessa ux. c. Plusij ... dedit ... dicto abbati, nomine dicti monasterii (sancti Johannis) ... (oštećeno) ... domum ... prope domum Bollarini ... et domum que fuit Steply Fil³³⁹ et domum que fuit Raçe Nepocilli (1275.) MT, L/2., 124.-125., br. 267.

in domo condam infrascripte Desse (sc. Dessa ux. c. Plusi filia c. Turcoli) (1277.) MT, L/2., 161., br. 77.

Jula (sin Pere) i Deodata

Laurentius Mandrii ... uendidit (sc. Dessa Duimi (nob. Buffalis) et Julla domini Plocie) canauam domus ... prope domum Jancii Strie (nob. Strija) ... et prope domum Stanchi Crochi (1264.) MT, L/1., 85., br. 177.

Radoss et Thollen fratres filii c. Foruiçi volentes domum quam emerunt ... prope Jullam et Nigosclavum ... dividere inter eos (1274.) MT, L/2., 66., br. 142. (vidi L/2., 19., br. 41.; L/2., 313., br. 10. i 11.)

Questio ... inter Raddos f. Striuç ... et Jullam Plusij ... quod Julla predictus faciebat quandam fenestram in muro domus ipsius Julle prope domum ipsius; qui Raddos contradicebat ... cum (sc. fenestra) sit super viam vicinalem (1274.) MT, L/2., 19., br. 41. (vidi L/2., 66., br. 142.; L/2., 313., br. 10. i 11.)

Bayra filia q. Cipriani de Milossio ... vendidit ... domino Duymo Domiche (nob. Domišić) et Julle Plusi domum I ... iuxta domum que fuit Stoyan Rucgoct, iuxta domum Perse generis Vecche (1279.) MT, L/2., 238., br. 171.

Vsechna c. Dobromiri (nob. Miršić) ... vendidit ... Johanni Stareçi (nob. Chiudi) duo pauimenta domus ... iuxta domum Čulle ... et aliam domum olim dicti Dobromiri (nob. Miršić) (1287.) MT, L/2., 257-258., br. 11. i 12.

Dompnus Jeorgius Dobrouani, canonicus ecclesie sancti Laurencij ... vendidit ... Stoipse Budi ... unam domum ... juxta Domannam Streman et locum Čulle Plusij et dominam Bunnam (1291.) MT, L/2., 268., br. 3.

Cum Prode condam uxor Bratosclai Diuornichi in suo testamento voluerit, quod vendentur dicto Bratosclauo suo viro sua medietas palmenti quam habebat ... subtus palmentum dicti Bratosclai et super caneam Čulle Plusi (1292.) MT, L/2., 276.-277., br. 23.

³³⁷ Vidi bilješku 328. (1274.); MT, L/2., 63., br. 137.

³³⁸ Tu je kuću kasnije kupio Valentin Petrov Lucić.

³³⁹ Vidi bilješku 328. (1274.); MT, L/2., 63., br. 137.

Questio ... inter ... nomine Iuanche Jacouichi ... et ... nomine Çulle Plusij ... (oštećeno) ... quod dictum androna non aperiat iuxta domum Helie Teodori Pippi (1292.) MT, I/2., 283.-284., br. 42.

Tollien Stelnic vendidit ... (oštećeno) Raddisij fratris dicti Tollien ... medietatis canaue de domo ... iuxta Jullam et Negosclauam (1293.) MT, I/2., 313, br. 10. i 11. (vidi I/2., 19., br. 41.; I/2., 66., br. 142.)

actum in statione Julle Plusi (1273.) MT, I/1., 476.-477., br. 402.; in statione dicti Julle (sc. Plusi) MT, I/1., 478., br. 404.; in statione infrascripti emptoris (sc. Çulle Plusij) (1276.) MT, I/2., 130.-131., br. 11.; ante stationem Julle Plusij (1293.) MT, I/2., 310., br. 3.; MT, I/2., 311., br. 5.

QUARCO

Mate i Desača (djev. nob. Strija) i Stana (djev. nob. Kalende)

Jancius Strie (nob. Strija) ... (oštećeno) filia sua domina (Dessaccia) ... (oštećeno) ... matrimonio Matheo Dobri ... unam domum ... prope sabbe Sestracce et prope uiam (oštećeno) et prope Laurentium Mandri (1264.) MT, I/1., 51., br. 107.

questio ... inter Demenciam ux. c. Mandre ... et Sabaçolum ... quod tota dicta curia sit et esse debeat dicti Sabaçoli et dicta Demencia nichil habeat facere in dicta curia et totum fundamentum muri et murus a muro domus Mathei Dobre usque in uiam publicam sit et esse debeat ipsius Demencie et quod dictus Sabacolum nichil habeat facere in dicto fundamento muri nec muro dicto (1272.) MT, I/1., 436., br. 322.

Dominci Basçana vendidit ... Scrouinna f. c. Çorelle ... (oštećeno) canauam (oštećeno) ... sub pavimento Strianne f. Narecte, iuxta domum Mathei Dobre (1273.) MT, I/1., 495., br. 438.

dominus Jançius Strie (nob. Strija) nomine suo et Desse et Mari filiorum Mathei Dobri (nob. Quarco) et Desaçe filie ipsius Jançi, ... se recipisse ... a dicto Matheo Dobri domum ... prope Laurentium Mandri (1274.) MT, I/2., 5., br. 10.

Goia ux. c. Nicole Calende (nob. Kalende) confessa fuit rehabere paratineam que venderat filie sue Stane, uxori Mathei Dobre ... actum in curtile infrascripte Goie ... (1274.) MT, I/2., 12.-13., br. 26.

Thomas f. q. Dragen Stanec ... vendidit ... Matheo de Dobre domunculam I cum canapa sibi pertinente a terra usque ad celum, que est usque ad trabeam coniunctam (oštećeno) ... nouo domus dicti Thome. Que domuncula est iuxta domum dicti Mathei, iuxta domum que fuit de Racçe et domum dicti Thome; et quod dictus Matheus habeat introytum et exitum per aliam domum dicti Mathei (1279.) MT, I/2., 233.-234., br. 162.

questio ... Stane ux. Mathei Dobre ... et Cerneche ... cum dictus Cernecha velit de nouo camar-dam domus sue ... iusta domum ipsius Stane ... (oštećeno) ... quam volens claudere fenestram muri ipsius Stane, quod facere non potest nisi refundat sibi medietatem ... (1292.) MT, I/2., 297, br. 73.

SNAČIĆ

Nema sačuvanih dokumenata o posjedu nekretnina u Gradu.

STOKA I

Roman i Desa

questio ... inter Raddum Petri (nob. Domača, oženio kćer Romana nob. Stoka I) ... et Maurum Stocche (nob. Stoka II) ... namque prefatus Raddj, quod cum ipse habebat quandam stationem sub quodam pauimento domus ipsius Mauri, quod pavimentum erat in periculum et grauanem habitantium in dicta statione ... At que predictus Maurus respondebat ... quod ipse habuit parçongnam de dicta domo cum domino Romano socero ipsius Radii ... (1287.) MT, I/2., 255.-256., br. 8.

questio ... inter Dessam Duimi de Morcega faba (nob. Buffalis) ... de armario et loco uacuo, qui est inter domum dicti Desse et domum dicte Marie (sc. f. c. Martini Bubassche) et iuxta murum domini Romoni (1271.) MT, I/1., 281., br. 23.

in domo domini Romani Stocche (1270.) MT, I/1., 100., br. 15.; in uia ante domum domini Romani (1271.) MT, I/1., 200.-201., br. 134.; in domo dicti Romani (sc. Dessa ux. Romani et Mira et Jacobina eius filie ... assensu ipsius Romani) (1279.) MT, I/2., 184., br. 13.

N. (kći Romana i Dese, udana za Radu Petrovog nob. Domača) vidi DOMAČA

STOKA II

Nikola "Vetrani" i Ruža (djev. nob. Stoka I, kći Nikole, sestra Romana)

actum in domo dicte domine Ruse (sc. vx. c. Nicole Uetrani) (1271.) MT, I/1., 187.-188., br. 106.

Mavar (sin Nikole i Ruže)

questio ... inter Raddum Petri (nob. Domača, oženio kći Romana nob. Stoka I) ... et Maurum Stocche ... namque prefatus Raddj, quod cum ipse habebat quandam stationem sub quodam pauimento domus ipsius Mauri, quod pavimentum erat in periculum et grauanem habitantium in dicta statione ... At que predictus Maurus respondebat ... quod ipse habuit parçongnam de dicta domo cum domino Romano (nob. Stoka I) socero ipsius Radii ... (1287.) MT, I/2., 255.-256., br. 8.

actum in pede scalarum domini Duimi et Mauri Stocche (1272.) MT I/1., 144., br. 340.

Severin (sin Mavra)

quod Siluester Mingatij (nob. Mazzarello) emisset ... a domino Barti Grisogani de Jadria procuratore domine Dabre uxoris sue (djev. nob. Buffalis) ... domum unam ... prope dominam Dragam Mingatij (nob. Mazzarello) sororem dicti Siluestri et prope Seuerinum f. Mauri et prope Miraciam ux. c. Misij (1290.) MT, I/2., 264.-265., br. 2.

STRİJA

Zancij i Gruba

Jancius Strie ... (oštećeno) filia sua domina (Dessaccia) ... (oštećeno) ... matrimonio Matheo Dobri (nob. Quarco) ... unam domum ... prope sabbe Sestracçe et prope uiam (oštećeno) et prope Laurentium Mandri (1264.) MT, I/1., 51., br. 107.

Laurentius Mandrii ... uendidit (sc. Dessa Duimi) (nob. Buffalis) et Julla domini Ploçie (nob. Ploča) canauam domus ... prope domum Jancij Strie ... et prope domum Stanchi Crochi (1264.) MT, I/1., 85., br. 177.

Menci Agapusssei vendidit ... Georgio de Cega ... paratineam ... iuxta ipsum emptorem et Cancium Strie (1272.) MT, I/1., 419., br. 289.

dominus Jançius Strie nomine suo et Desse et Mari filiorum Mathei Dobri (nob. Quarco) et Desaçe filie ipsius Jançi, ... se recipisse ... a dicto Matheo Dobri (nob. Quarco) domum ... prope Laurentium Mandri (1274.) MT, I/2., 5., br. 10.

actum ... in domo dicti Çançi Strie (1271.) MT I/1., 193., br. 119.; actum ... in domo infrascripti Çançi (sc. Çançius Strie) (1277.) MT, I/2., 161.-162., br. 78.

Desača (kći Zancija, udana nob. Quarco) vidi QUARCO

Dobra (kći Zancija)

in curia infrascripte Dabre (sc. Dabre f. olim Çançi Strie) (1292.) MT, I/2., 298.-299., br. 77.

SUŠIĆ

Nema sačuvanih dokumenata o posjedu nekretnina u Gradu.

TRENTA

Ivan i Petromila (djev. nob. Casotti)

Bunna r. Cebri Prietici ... vendidit ... domine Petromille r. Juannis Trente ... caniuam ... (pauimentus superus erat Desse sororis dicti Cebri) ... iuxta domum Stane Mengacii (nob. Mazarello) et prope domum Stane Staniche (Bolliarini) (1270.) MT, I/1., 94.-95., br. 6.

cum olim ... dominus L. de Drachsiani de Spaletto in possessionem cuiusdam paratinee Sabbe Nusmaili positus fuerat, pro debito ... que paratinea est iuxta murum ciuitatis traguriensis, ubi idem Sabbus morabatur et iuxta domum domine Petromille Johannis Trenti (1279.) MT, I/2., 235.-236., br. 166.

Palme, qui dicitur Ripedel f. olim Sabbe Johannis Plecti ... testamentum ... concordatus est cum sua filia ... Dessacca ... quod ... dicta filia habeat supra patre domum suam positam iuxta plateam et ecclesiam sancti Laurentii et viam publicam et est appodiata ad domum domine Petronille r. q. Johannis Trenti (1279.) MT, I/2., 236.-237., br. 167.

actum in domo dicte testatricis (sc. domina Petromilla f. Cosocti et vx. c. Johannis Trente) (1271.) MT, I/1., 160.-161., br. 59.; actum in domo condam Iuannis Trenta MT, I/1., 271.-272., br. 6.; in domo infrascripte domine Petromille (sc. domina Petromilla ux. c. Johannis Trente) (1275.) MT, I/2., 114., br. 249.; in domo infrascripte venditricis (sc. Petromilla ux. c. Johannis Trente) (1277.) MT, I/2., 160.-161., br. 76.

Marija (kći Ivana, udana za Stjepana Cippica) vidi CIPPICO

URSUS

Silvestar (brat Dujma) i Katena

Cum Maria f. c. Duimi Ursi monaca monasterij sancti Nicolay ... habuisset in sua parte de nouem partibus unam de domo condam dicti Duimi sui patris ... iuxta domum monasterii sancti Johannis et domum Dominche Cernnicçe ... vendidit ... Barthe Siluestri Ursi ementi pro matre sua Catena medietatem dicte sue partis (1273.) MT, I/1., 477.-478., br. 403.

Cum Dobroszlaua f. c. Duimi Ursi habuisset in sua parte de nouem partibus unam de domo condam dicti Duimi sui patris ... iuxta domum monasterii sancti Johannis et domum Dominche Cernnicçe ... dicta Raddoslaua ... vendidit ... Georgio Gualimeri (nob. Hvalimir) ementi ... pro socera sua Catena r. Siluestri Ursi ... actum ante domum in qua habitat Jure Mathei (oženio Jakovicu, kćer Dujma nob. Ursus) (1273.) MT, I/1., 484.-485., br. 416.

actum sub porticu domus condam dicti Siluestri (sc. Ursi) (1271.) MT, I/1., 270., br. 3.

Barte (sin Silvestra)

Vsecchina f. Dobrimeri (nob. Miršić) vendidit ... Barthe Suluestri Ursi et Georgio Qualimeri (nob. Hvalimir) eius cognato suam stationem ... sub pauimentis Mirsissçe (nob. Miršić) fratris dicti Usecchine et iuxta domum dicti Dobrimeri (nob. Miršić) (1273.) MT, I/1., 461., br. 373.

Dujam (brat Silvestra) i Slava

domina Sclaua ux. c. Duimi Ursi suo nomine et nomine filiorum suorum ... paratinea ... iuxta domum dompni Dragi, murum comunis ... dederunt ... ipsam paratineam de gratia Jacobine f. c. dicti Duimi Ursi pro adiutorio sue maritacionis (1272.) MT, I/1., 303., br. 62.

actum in domo condam dicti Duimi (sc. Ursi) (1273.) MT, I/1., 462.-463., br. 376.; MT, I/1., 463.-464., br. 378.

Jakovica (kći Dujma, udana za Jurja Matejevog)

domina Sclaua ux. c. Duimi Ursi suo nomine et nomine filiorum suorum ... paratinea ... iuxta domum dompni Dragi, murum comunis ... dederunt ... ipsam paratineam de gratia Jacobine f. c. dicti Duimi Ursi pro adiutorio sue maritacionis (1272.) MT, I/1., 303., br. 62.

Marija (redovnica samosana Sv. Nikole)

Cum Maria f. c. Duimi Ursi monaca monasterij sancti Nicolay ... habuisset in sua parte de nouem partibus unam de domo condam dicti Duimi sui patris ... iuxta domum monasterii sancti Johannis et domum Dominche Cernnicçe ... vendidit ... Barthe Siluestri Ursi ementi pro matre sua Catena medietatem dicte sue partis (1273.) MT, I/1., 477-478., br. 403.

Radoslava/Dobroslava (udana za Bogdana Teličinog iz Šibenika)

Cum Dobrosclaua f. c. Duimi Ursi habuisset in sua parte de nouem partibus unam de domo condam dicti Duimi sui patris ... iuxta domum monasterii sancti Johannis et domum Dominche Cernnicçe ... dicta Raddoslaua ... vendidit ... Georgio Gualimeri (nob. Hvalimir) ementi ... pro socera sua Catena r. Siluestri Ursi ... actum ante domum in qua habitat Jure Mathei (oženio Jakovicu, kćer Dujma nob. Ursus) (1273.) MT, I/1., 484-485., br. 416.

Radosclaua f. q. Duymi de Urso ... vendidit ... Jure Mathei (oženio njezinu sestru Jakovicu) decimam partem cuiusdam paratinee³⁴⁰ murate undique et circumcirca muro, ubi nunc est fumus dicte (1279.) MT, I/2., 237., br. 169.

VITKO**Vitko (sin Dese Odolje) i Šima (djev. nob. Kalende)**

Simeona ux. c. Ueçço Odollie Calende et Jacobus eius filius ... vendiderunt domine Bunne abbatisse monasterii sancti Nicole ... paratineam suam ... prope paratineas siue agium Jacobi Tutille (nob. Vitturi) et prope Eliam Caualli pro uxore (1274.) MT, I/2., 73.-74., br. 160.

actum in domo dicte Simeone (sc. Simeona ux. c. Uectichi de Tragurio) (1273.) MT, I/1., 454., br. 360.; ante domum dicte Simeone (sc. Simeona vx. c. Vettichi) MT, I/1., 501., br. 450.

VITTURI**Držimir i 1. Cecilija, 2. Stošija (kći kneza Ilije Grubešinog)**

Cerne f. c. Draghi Cherinne (nob. Krnja) pro duabus partibus et Vita, frater dicti Cerne, et Petrus filius domine Desse sororis predictorum Cerne et Uite vxoris Nicole Beli Petri de Spalato procurator dicte domine Desse sue matris ... pro ea tertia parte ... vendiderunt ... domine Margarite vx. c. Jacobi Uodouari (nob. Vodovar) unam domum ... item unam paratingnam cum muris que stat iuxta ipsam domum uenditam ... que domus posita est infra hec latera: a primo domus dicte emptricis, a secundo murus comunis Traguriensis, a III turris et domus condam domini Drigimeri Ursari, a IIII dicta paratingna ... Item dicta paratingna posita et iuxta ipsam domum uenditam et iuxta domum Andree Strine ... actum in domo dicte domine Margarite (1271.) MT, I/1., 192.-193., br. 117.

domina Stasia f. comitis Elie et vx. c. Drigimeri ... testamentum ... actum in domo c. dicti Drigimeri (1271.) MT, I/1., 194., br. 123.

Salingvera (sin Držimira) i DESAČA (djev. nob. Hvalot)

in domo ipsius Salinguerre (sc. Salinguerre f. c. Drigimeri) (1271.) MT, I/1., 189., br. 109.; actum in turri Salinverre (1279.) MT, I/2., 183., br. 12.

³⁴⁰ Nije precizirano nalazi li se paratinea u Gradu ili Prigradu.

Jakov (sin Totile Držimirovog)

Simeona ux. c. Ueçco Odollie Calende (nob. Vitko) et Jacobus eius filius ... vendiderunt domine Bunne abbatise monasterii sancti Nicole ... paratineam suam ... prope paratineas siue agium Jacobi Tutille et prope Eliam Caualli pro uxore (1274.) MT, I/2., 73.-74., br. 160.

VODOVAR**Jakov (sin Dobronje) i Margareta (iz Zadra)**

Cerne f. c. Draghi Cherinne (nob. Krnja) pro duabus partibus et Vita, frater dicti Cerne, et Petrus filius domine Desse sororis predictorum Cerne et Uite vxoris Nicole Beli Petri de Spalato procurator dicte domine Desse sue matris ... pro ea tertia parte ... vendiderunt ... domine Margarite vx. c. Jacobi Uodouari unam domum ... item unam paratingnam cum muris que stat iuxta ipsam domum uenditam ... que domus posita est infra hec latera: a primo domus dicte empricis, a secundo murus comunis Traguriensis, a III turris et domus condam domini Drigimeri Ursari (nob. Vitturi), a IIII dicta paratingna ... Item dicta paratingna posita et iuxta ipsam domum uenditam et iuxta domum Andree Strine ... actum in domo dicte domine Margarite (1271.) MT, I/1., 192.-193., br. 117.

domina Margarita vx. c. Jacobi Uodouari ... testamento ... actum in domo dicte domine Margari-te (1272.) MT, I/1., 387.-388., br. 227; in domo infrascriptorum venditorum (sc. domina Maria ux. c. domini Jacobi Dabragne domini Nicola Lomprus et Damianus sui filii) (1274.) MT, I/2., 75., br. 163; in scalis uxoris domini Jacobi Dabragne MT, I/2., 75.-76., br. 164.

VUČINA**Donat (sin Saladina) i Stana (djev. nob. Cega)**

Domina Demincia ux. Staynica Bollarini ... vendidit ... Iuanni et Dragouanni, filiis Dragoslavo Susnimea ... domum ... iuxta domum domini Čanicca Casocti (nob. Casotti) et domum Donati Saladini et viam que seruet domui vendite (1271.) MT 1/1, 249.-250., br. 55. i 56.; i (1272.) MT, I/1., 323.-324., br. 98.³⁴¹

Bunna Saladini, uxor Pauli (udana N.), ... reliquit ... domino Donato suo fratri ... domum cum banca et pila, ... prope Dessam Amblasij (nob. Andreis) et murum ciuitatis (1276.) MT, I/2., 155.-156., br. 67.

in domo infrascripte testatricis (sc. Stana ux. c. Donati Salladini) ... tam de domo mea que vendita fuit ... (1286.) MT, I/2., 251.-253., br. 4.

actum ante stationem Donati Saladini (1271.) MT, I/1., 264., br. 87; ante domum Donati Saladini (1277.) MT, I/2., 173., br. 104.

Buna (sestra Donata, udana za Pavla N.)

actum ... in domo infrascripte testatricis. Bunna Saladini, uxor Pauli, ... reliquit ... domino Donato suo fratri ... domum cum banca et pila, ... prope Dessam Amblasij (nob. Andreis) et murum ciuitatis (1276.) MT, I/2., 155.-156., br. 67.

Radoslava (kći Donata, udana za Nikolu nob. Casotti) vidi CASOTTI**Katena (kći Donata, udana za Luku nob. Lucio) vidi LUCIO****VUJKO****Desa i Desa**

Dessa vx. c. Desse Uoecti dedit ... Kallende uel Musi de Spaleto recipienti pro uxore sua Dabra filia supradicte Desse supra partem suam medietatem domus quam comunem habet pro indiuiso cum uxore

³⁴¹ Ugovor je prvi put cancellatum voluntate partium.

et heredibus Drage fratris c. dicte Desse, posite in ciuitate Spaleti, iuxta ... Dessam Andree Micacçe ... Actum in Tragurio in domo dicte Desse (1272.) MT, I/1., 408., br. 267.

ŽILJEVIĆ

Buna (kći Mile, sestra Domincije i Dese, udana za Nikolu nob. Albertini) vidi ALBERTINI

Desa (sin Mile, brat Bune i Domincije)

questio ... inter Bunnam Mille (nob. Žiljević, udana Albertini) et ... Dessam Mille fratrem dicte Bunne ... de paratineis positis in Tragurio, iuxta uxorem Uide ... (1272.) MT, I/1., 434.-435., br. 320.

Domincija (kći Mile, sestra Bune i Dese, udana za Pinjoša Petrovog iz Splita)

(oštećeno) testamento ipsius Demincie ... (oštećeno) domino Duymo Domicche (nob. Domišić) unam paratingnam condam ipsius domine ... infra hac latera: a primo uia publica, a II murum domus domine Stoie (nob. Domišić), sororis dicti emptoris, a III murus novus dicte domine Stoie et terra que remanet pro lumine fenestrarum domus condam dicte Demincie cum eo iure quod dicta paratingna habet in disto muro novo dicte domine Stoie sicut trait (!) totus dictus murus nouus recta linea usque murum uetus dicte domine Stoie, a quarta alia paratingna condam dicte domine Demencie (1271.) MT, I/1., 153., br. 47. (vidi i MT, I/1., 153.-154., br. 48., i 154.-155., br. 49.)

... domina Demincia filia c. Mille vx. c. Pingnossçe de Spaletto, in testamento ipsius Demencie ... fidei commissarij ... vendiderunt ... Petrossço de Uoccha³⁴² unam paratingnam ... infra hac latera... a II paratingna condam dicte domine quam ipsi fidei commissarij uendiderunt domino Duimo Domicche (nob. Domišić) et terra que remanet pro lumine fenestrarum domus condam dicte domine Demincie, a III murus domus condam dicte domine Demencie et a IIII paratingna et murus heredum Marini domine Anne (1271.) MT, I/1., 153.-154., br. 48. (vidi 47. i 49.)

fidei commissarii relictī a domina Demincia f. c. Mille et vx. c. Pignossçe de Spaletto ... vendiderunt ... Laurencio Gaudij domujm condam dicte domine Demincie positam ... infra hac later: a primo domus Dessacçe vxoris Desse Quoquot (nob. Kokot), a II (oštećeno) ... que dicitur Barcosa et uiam publicam, a III Gausingna Forca et a quarto paratingna Petrossi filii Uocta, que quidem fuit dicte domine Demencie ... cum muris, scalis ... et cum terra que reseruata fuit pro lumine fenestrarum dicte domus uendite que stat iuxta ipsam domum et paratingnam dicti ... (oštećeno) Uocta et fundamentum muri paratingne domini Duimi Domiche (nob. Domišić) et murum domus domine Stoie (nob. Domišić) (1271.) MT, I/1., 154.-155., br. 49. (vidi 47. i 48.)

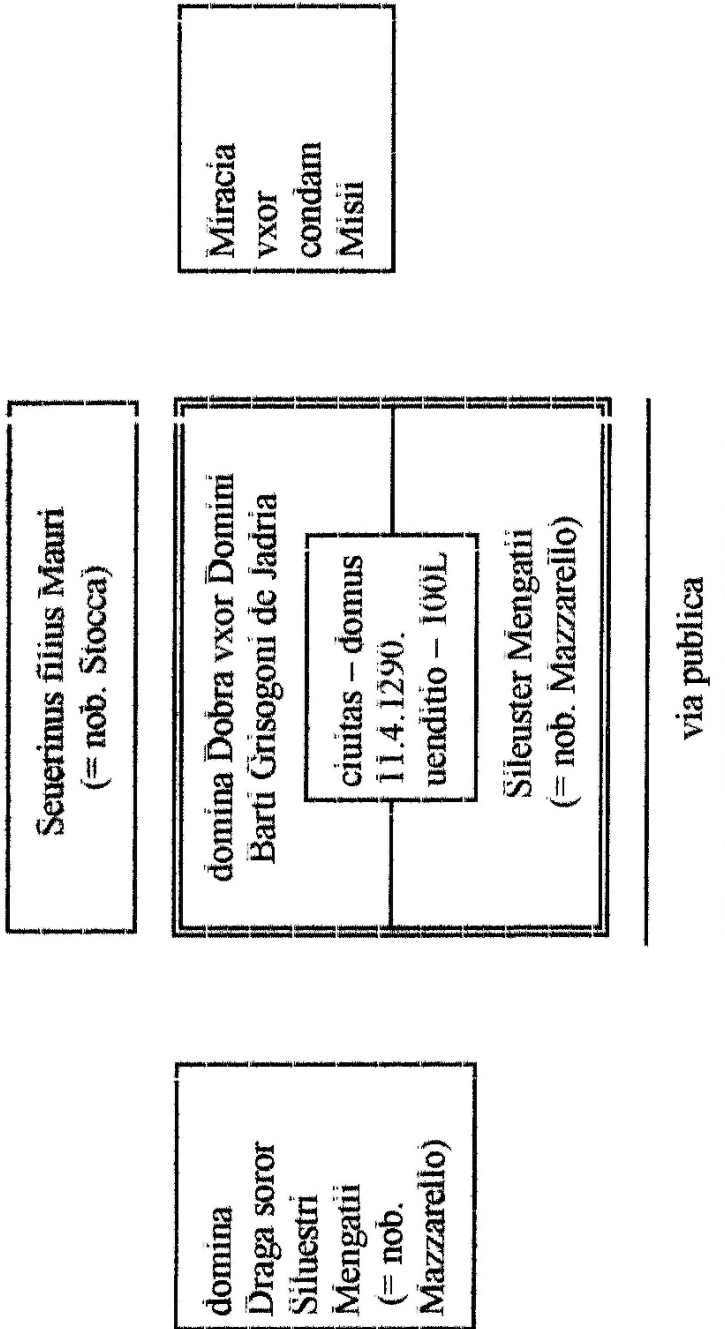
fideicomissarii relictī a domina Demincia f. c. Mille vx. c. Pingnossçe de Spaletto ... vendiderunt ... Laurencio Gaudij domum condam dicte domine ... infra hac latera: a primo domus Desacçe vx. Desse Quoquot (nob. Kokot), a (oštećeno) que dicitur Barcosa et uia publica, a III Gausigna Forca et a quatro paratingna Petrossci f. Uocta ... et cum terra que reseuata fuit pro lumine fenestrarum dicte domus uendite, que stat iuxta ipsam domum et paratingnam dicti (Petrossci f.) Uocta et fundamentum muri paratingne domini Duimi Domiche (nob. Domišić) et murum domus domine Stoie (nob. Domišić) (1271.) MT, I/1., 215., br. 160.

³⁴² Vidi: MT, I/1., 154.-155., br. 49.

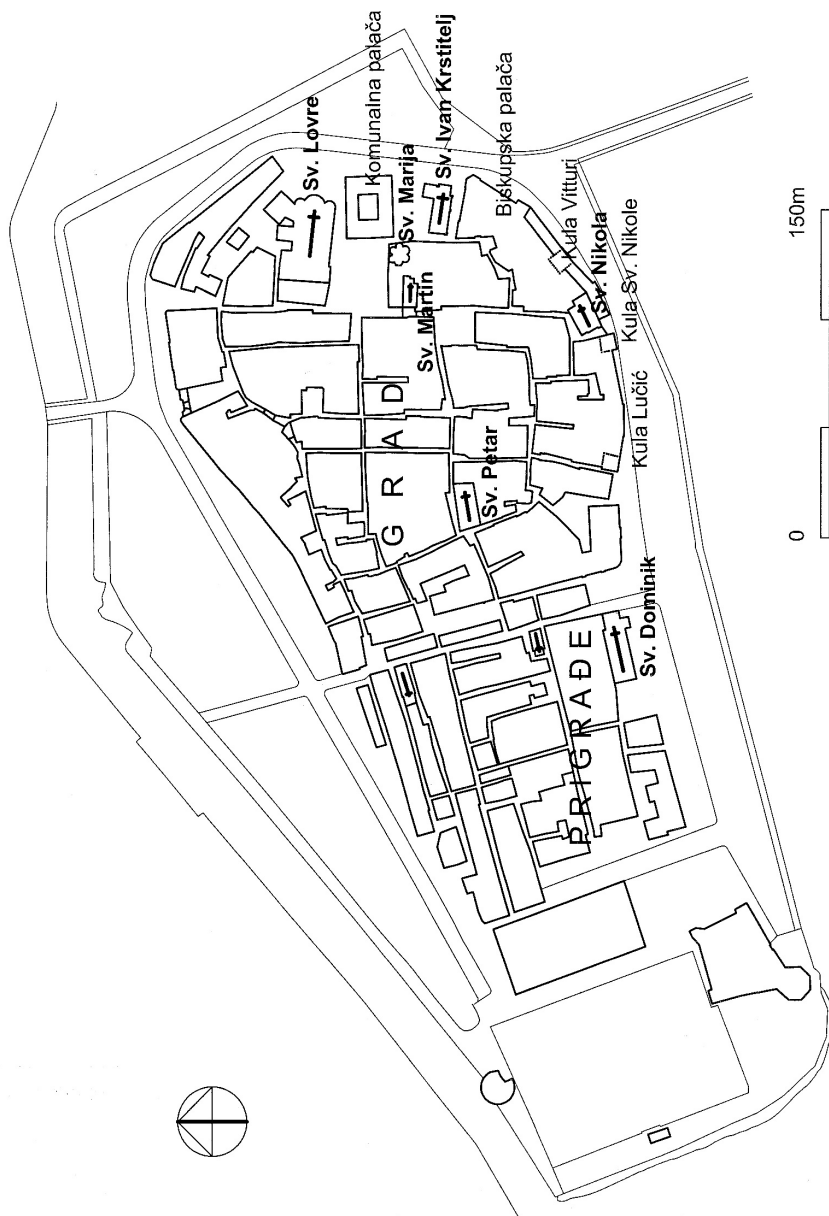
Summary

Social topography of Trogir in the 13. century

In this article authors analyse social structure which influenced and determined urban and architectural development of 13th-century Trogir. Types of properties in both *civitas* and *burgus* has been defined and described, especially those related to Trogir's noble family clans. The results of this analysis are based on data from all relevant 13th-century documents, converted into computer database. The methodology has also been introduced.

Slika 1.

Slika 2.

Na planu Trogira označene su crkve spomenute u tekstu